

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Folytatódik a harc.

Budapest, márczius 4.

A nagy explozió előtt az utolsó pillanatban, mielőtt még az eget-földet megrázó katasztrófa bekövetkezett volna, a tüzmesterek eszméltek és megakasztották a rombolást. Nem hiszszük, nem is gondolunk arra, hogy megijedtek volna. Vagy ha mégis az ijedelem egy neme szállta meg szívüket, semmi esetre sem magukért rettegtek. Hanem arra gondoltak, hogy lesz-e, vagy lehet-e eredménye az olyan harcznak, amely a fölfegyverzett hatalom és a fegyvertelen néptömeg közt dúl?

Az utóbbi napok eseményei bizonyítást tettek arról, hogy a kormány mindent elkövet a népmozgalmak vérbefojtására. Akkora csapatkoncentrációk történtek, mintha egy fegyveres állam ellen indulna háborúra. A főváros szüroyerdővé változott. A fegyveres erő demonstrált az utcákon. Fegyverek csillogtak, csörögtek mindenfelé. Tisza, aki nem riadt vissza attól, hogy a parlamentbe fegyveres erőt vigyen, vajjon visszariadt volna attól, hogy a mexikói vérengzéshez hasonló iszonyu színjátékot rendezzen? Aki a parlamentben belegázolt a nemzeti jogokba és az alkotmányba, az bizonyára a népet sem kimélte volna. És ez a kor-

mány nem vakon követte-e mindenben az erőszak jelszavait?

Az adott helyzetben, a felvonult fegyveres erővel szemben, amikor még a provokálás sem maradt el, a tömegsztrájk kitörését nyomon követte volna a vérontás. Ott haltak volna meg az utca kövezetén a munkások, ki tudja, milyen számban. És ki tudná megmérni, mekkora nyomort, inséget, iszonyatot és borzalmat zudított volna ez éppen azokra, akik a progresszív és demokratikus választói jogot akarták a népet számára kivívni?

Még talán ettől az áldozattól sem riadtak volna vissza, ha a legkisebb kilátás is nyílt volna arra, hogy ebből a szabadság eszméje győzelmesen kerülhet ki. De erre nem nyílt kilátás. Csep-fegyverekkel és a Mannlicherekkel mindent el lehet fojtani. A sápadt halottakból, akikkel az utcák kövezetét borították volna, nem lehetett volna a népszabadságot megteremteni. Legfeljebb halottait számílhatta volna össze a szocziáldemokrata párt, de más eredményt ez idő szerint a tömegsztrájkkal el nem érhetett volna. A nagy csatákat a pillanatok kedvezése dönti el mindig. Ez a pillanat nem kedvezett ma.

Győzött tehát a felfogás, hogy okátalanul ne vigyük vágóhídra a tömeget és ne mészároltassanak le megszámlálhatlan embert, csak azért, hogy el ne

érhessenek semmit. Legfőleg utólag azt állapították volna meg, hogy a fegyveres erővel szemben tehetetlenek. Ezt megállapítani halottak és sebesültek nélkül mégis bölcsőbb és emberségesebb, mint halottakkal és sebesültekkel.

A generális sztrájknak morális és tényleges eredményét várni lehetett volna akkor, ha azonközben, amíg az utcákon a harc folyik, a parlamentben is oly ellentállásra bukkant volna a kormány, melylyel megbirkózni nem tudna semmiféle kormány. Kivül a tömeg, belül az ellenzék, a nép választott képviselői. Ez kettős ostromot jelentene és jelentett volna.

De ezzel a kormányval, mely a parlament falain belül is a fegyveres erővel döntötte volna el a harcot, amint azt a közelmúltban tette, nem harcolhatott az ellenzék a parlamenten belül. Tiltakozott tehát halálos esőndön kifejezett, ünnepélyes deklarációban a választójogi javaslat tárgyalása ellen és kivonult a Házból. Ezzel a parlamenti harc ez idő szerint véget ért. A kormány megint egyedül maradt szolgálékü pártjával együtt.

Persze, hogy diadalordítás hangja tölti meg a levegőt mostan! Lám — kiáltják a Tisza-csapatok — meghátráltak, mert megijedtek tőlünk! Mi vagyunk az erősek és ők a gyöngék. Való-

Colette diadala.

Írta: Harmos Hilda.

Colette első diadalát igazában a villamos szerezte. Egy közönséges, sárga villamoskocsi, amely nem is sejtette milyen örömmel ül benne valaki, milyen szeretettel néz ki foltos ablakán Colette, a kedves kis francia lány. Colette büszke volt erre a villamosra! Ma először mehetett rajta egészen házáig, a hirtelen épült budai utca végéig, ahol a jövődöt váró sinek merész ivben kanyarodtak ki a mezes gödrökkel már itt-ott felszegett szűz mezőre!

Colette vidáman nézett ki a kis házakra, amint bujkáltak a hegyben és hirtelen elmosolyodott. Itt kezdődött az új vonal; engedelmessre még nem koptatott sinein meg-megdöcögent a kocsi, mintha kutatta volna az utat, itt ahol még schase járt. Ment egy kitesit, újra nagyot zökkent és valami torz tútra bólogattak hozzá fejükkkel az emberek. Egy öreg néni a sarokban oldalra fordult és szemben egy biztos mosolyu monoklis tinikáromkodva bámult a padlón szétbattant kis íveg után.

Colette, a könnyelmű, vidám kis Colette hangosan felkaczagott.

Még is bánta mindjárt. Az öreg néni megbotránkozva állt fel és előre hajolva sugott valamit a szemközti fiú.

— Nem én magyarul — sugta elpirulva Colette és boszuszavarral hajolt hátra két gunyos szomszéd között a tekintélyét vesztett gavallér.

— Szakaszhatar! — lépett be most a kaulauz és hirtelen felbuzgó dacczal szólt oda a fiú:

— Adjon egy új jegyet!

A másik oldalon egy ur, aki eddig az újságban böngészett, most közelébb ült, kitar-tóan és kellemetlenül szemmel tartotta őket.

Mindebből nagyon keveset értett Colette. Ma volt először egyedül a városban és furesa zavarral, nyugtalan mosolylyal két gyerek-szemében nézett egyik szomszédjáról a másikra...

Hat gyors év futott pedig el azóta, hogy a kis Colette, a nyugtalan francia lányka ide került.

Egy napon az anyja, a karesu és kedves kis Desirée — ahogy mindenki nevezte — sirva csomagolt össze egy esomó nagy, kockás ruháskát, két nyakig gombolt, fekete köntnyt, amibe olyan egyformán van bogubozva a sok apró, francia gyerek.

— Nagyon jó dolga lesz ott! — mondta a barátainak — óh csak tudnám, hogy soha ide viseza nem kerül!

Kétkedve gondolt a maga szigoru anyjára és egy barátja nyakába borulva szipogva mondta:

— Borzasztó, tudod, mindig attól félek, most tiz éves, öt, hat év még és egyszer ahogy az útezőn tipeg, rákaesint az apjára, akinek elfelejtettem a nevét.

Félig sirva, félig nevetve mesélte ezt a kedves kis Desirée és könyezve tette fel a vonatra esőpp leányát egy tábláskával a nyakában

— Ráirtam — mondta a barátainak,

akik ide is elkisérték — hogy a vonaton vigyázzanak rá, hadd menjen el abba a nagy, idegen faluba barátónőnek egy kis demoisellehez. Azt írtam, tizenkétéves — nevetett — de csak nem küldik vissza azért! Olyan okos!

— Irjál, piezikém! — mondta aztán es a kicsi ezt komolyan ígerte.

A vonaton nevettek és igazán vigyáztak is rá az asszonyok.

Szerencsésen megérkezett. Szívesen, szinte meghatottan fogadta az előkelő és esendes hölgy, a budai urnó, akinél ma is volt.

— Mint egy kis kutya, ezzel a táblával — mondta nevetve az urának. Megsimogatta a szőke, finom fejecskét és vitte magával Colettét a nagy, árnyas, budai kertbe. Vele a kis idegennel és a saját két éves apróságával francziául beszélt csak azóta.

— Mert ha megtanul magyarul, akkor vége az igazi francziás kiejtésének — mondta az urának — és most már igazán megszerettem. Itt nőtt fel, nem is mernék Bözsi-kéhez egy idegen lányt venni. Ki tudja — és fehér kezével irtózza intett, míg esendesen himbálta a hálót az öreg fák alatt.

Sétálni azért minden nap elmentek a dunapartira és egy esendes, kis ezukrászdába, ahol két pouderos haju öreg hölgy bökölva fogadta őket. A legelőkelőbb vendégek voltak ott már évek óta!

Colette irt az anyjának szorgalmasan. Boldogan és bizva olvasta a leveleket Desirée. Kezdtett is már megnyugodni: talán talán sikerül mégis. Talán megmenekül, ott nines is széles, nagy, tükrös utca, ahol 3

ban erős is volna a kormány és pártja, ha győzött volna az argumentumok súlyával, morális eszközökkel és alkotmányos fegyverekkel. De koldussá vált abban a pillanatban, amikor tul minden alkotmányos elven, tul minden parlamentáris jogon, egyszerűen a fegyverek csöveit mutogatta, mondván: ez a mi erőnk, ez a mi alkotmányunk. A halálal való fenyegetés a Tisza—Lukács-éra egyetlen, első és utolsó eszköze. Az új és tűz démonjai az ő legtermészetesebb fegyvertársaik.

De azt nem tudták elérni, hogy a harc meg is szűnjön. Sőt elérték azt, hogy tovább folytatódik nagyobb vehemenciával és félelmesebben, mint ahogyan eddig dult. A szövetkezett ellenzéki pártok és a szociáldemokrata párt között éppen a kormánynak ultima ratiója erősítette meg a kapcsolatokat. Benne van a szociáldemokrata párt kiáltványában és minden idők dokumentuma fog maradni, hogy együtt fognak harcolni mindenhol, ahol szükség lesz, valameddig egy komoly, őszinte, demokratikus választójogot ki nem vivnek Magyarországnépe számára. A mai napnak ez a morális eredménye. És mindenesetre nagyobb eredmény ez, mintha már holnap megszámlálhatlan halott és sebesült heverne az utcák kövezetén.

Amely kormánynak egyedülvaló mentsvára a gépfegyver, az ne számítson a népek morális erejére és arra, hogy valaha belső összhangba tud jutni a tömeglélekkel. Bizzék az csak a fegyverekben, de ne az ország rokonszenyében. Külön uton jár most a nép és a kormány és soha nem találkozhatnak másképpen, mint a harag és gyűlölet tüzeiben.

És áll a harc és folytatódik szakadatlanul, megállapodás nélkül. S ha a nagy explozió most nem következett be, pedig a gyújtó zsinór már ott ég

a bomba közvetlen közelében, a robbanás okvetlenül be fog következni. De azt a robbanást majd azok a rothadási gázok fogják eiőidézni, amelyek a kormányservezeten belül bontakoznak ki és gyülemlenek össze. Akkor nem a népfiaiinak holttestei fogják borítani az utcákat, hanem azoknak a tetemei, akik most a fegyverekre támaszkodtak. Morális halottak lesznek, de azért nem kevésbbé halottak,

Tárgyalják a Tisza-reformot.

— Az ellenzék bevonult a Házba. —

Rombolás helyett tiltakozás.

— A munkapárti дума ülése. —

Budapest, márczius 4.

Az a mérhetetlen izgalom, amely a választójogi reform kérdésében hónapok óta lievitette a lelkeket, úgy volt aknába fojtva, hogy mára kellett volna explodálnia. Ma kezdte meg ugyanis a munkapárti képviselőház a Tisza-féle jogfosztójavaslat tárgyalását, amivel szemben az ellenzék úgy a képviselőházban, mint az országban a legmesszebbmenő és legkiméletlenebb harc felvételét helyezte kilátásba. Az explozió azonban — nagy meglepetésre — elmaradt. Az ellenzék az utolsó perczben taktikát változtatott és — bár a harc folytatását továbbra is változatlanul hirdeti. — letett arról, hogy ezt a küzdelmet a rombolás eszközeivel vivja meg.

Az ellenzék észrevette, hogy a kormány úgy a parlamenti tiltakozást, mint a tervezett tömegsztrájkot vérbe akarja fojtani és ennek megelőzésére volt szükség a taktika megváltoztatására. A választójogi torzjavaslat tárgyalásának első pillanatában az összes ellenzéki képviselők — szám szerint száztizenkilenczen, — megjelentek ugyan a képviselőház üléstermében, de ott beérték az ünnepélyes tiltakozással, amelyet gróf Apponyi Albert mondott el az összes ellenzéki pártok nevében. Ebben bentfoglaltatott annak a ténynek a le-

szögezése, hogy mintaddig, amig az alkotmányserelmek reparációja meg nem történt, a képviselőház tanácskozásán részt nem vesznek, hanem továbbra is a parlamenten kívül fogják folytatni a küzdelmet. Ezután az egész ellenzék kivonult a Ház ülésterméből és magára hagyta a munkapártot a Tisza-féle javaslatlall együtt. Intézze el a torzjavaslat sor-sát a munkapárt a megfelelő számú rendőrkardok és esendőrszuronyok között, áldás és békesség úgy sem lesz ebben az elintézésben. A választójogi harc tovább fog folyni mindaddig, amig a demokratikus választójogi reform tető alatt nincsen és ennek a küzdelmeknek a mai parlamenti tiltakozás csak egy szerény epizódja volt. A döntő csata azonban még hátra van.

A mai képviselőházi eseményekről részletes tudósításunk a következő:

A megszállott parlament.

Valóságos oroszországi kép, mintha nem is a magyar parlament előtt lennénk, hanem az orosz dumát bámulnánk. Igaz, a vériünk bár sebesen ver, de még se forr fel olyan hirtelen, hiszen — sajnos — nagyon is megszoktuk. A májusi és a júniusi eseményeket nem lehet olyan hamar elfelejteni, a vért szinte ott látjuk a szuronyokon . . .

Pedig ha körül sétálunk a téren, nem is olyan szomorú. Hideg szél ugyan megbor-zongtat, bele szalad a ruhánkba, a bőrünket megcsipi, sőt a katonákat se kiméli. A szegények emelgetik is a lábukat, sőt néhol enyhébb szívűek a tiszték, még azt is megengedik, hogy összeülkezzenek, szabad gyakorlatokat végezzenek. Egy kisse kecerűen elmosolyodik az ember, komikus is egy kicsit, groteszk itt a hadsereg, amint ugrál, a lábait kapja föl minduntalan, mintha láthatatlan banda, nem hallható muzsikájára roppná a tánczot . . . Pedig csak a hideg tréfálkozik velük.

Hátrább, a Dunapart felé már vidámabb élet folyik. A katonák két csoportra oszlanak, kaput is csinálnak, rongydarab is akad, megkezdődik a football-játék . . . „Gool“ — kiált diadallal az egyik, míg benn komoly ezinjá-ték pereg le.

A parlament homlokzata előtti téren két szabályos kör kering nyugalmas egyhangusággal egymás mellett. Szinte szomorúan dekoratív ez a két kör itt elől és másik kettő hátrább

van — gondolta, hiszen mindig csak egy nagy kertről ír. És megvizsgáztatódva kezdte feledni barátait, akik lassankint elmaradtak.

Egyszer csak az öreg Buda gondolt egyet, nagyot rázkódott, felébredt százados álomból. Mint valami furcsa varázspálcza nyomán sietve bujtak ki a földből ágaskedő fehér falak. Hosszu utcák termettek a mezőkön, messze futó villamos sínek.

A nagy kertben komoly tanácskozás folyt.

— A minisztériumban mindenki rábeszél, fiam! Halott tőke ez a nagy kert, itt a hegyek között, hidd el és soha többé nem lesz rá ilyen vevő! Gondolj a kis Böskénkre!

— Jó — intett mosolygva a nyugodt urnó, csókra nyujtotta a homlokát az urának — csak azt kötöm ki hogy Budán maradjunk. Keress valami messze, esendes helyet, a mezők felé! Bözsi ugyanis már maholnap iskolás és ha kell valami a városból, elmehet most már Colette egyedül is.

Mindezekért került Colette ma először egyedül a városba. Vidáman állt meg itt-ott és észre se vette, hogy megfordulnak utána. Ment biztosan és ideillőn finom kis alakjával a fel-lerajzó emberhad között. Örömmel végezte el, amit rábíztak és csak most fogta el valami bizonytalanság a jól ismert, százszer megszokott villamos kocsin!

Végre elérték a legközelebbi állomáshoz, itt akart leszállni és egyszerre rémülten látta, hogy a két szomszédja is hirtelen feláll vele.

— Mi lesz most? — gondolta és ahogy kipirultan és lihegve sietett a lejtős uton,

valami hirtelen mámor, valami felszökő vérhullám elszedítette boldos kis fejét.

— Utánam jöttek! — és gyors világosság kábitva suhant át a szép homlok alatt.

— Utánam jöttek! — kacagott halkán; hátha még! — gondolta ezuttal először — ha olyan elegáns lehetnék, mint a többiek.

Amint a kapun befordult, a monoklis gavallér vakmerően utána lendült, a másik — idősebb már — megfordult és visszabaktatott.

Egy pillanat alatt felért Colette. Nevetve, esillogó szemmel lépett a balkonra és lehajolva forrón magához ölelte kis tanítványát.

A nyugodt és hideg asszony, az urnó, jól látta a hajszát. Sértette és felháborította ez a esók a kis lánya gyermekajkán. Haraggal rákiáltott:

— Colette!

De rögtön, amint felugrott engedelmes és rémült készséggel, az asszony megenyhült. Hiszen itt nőtt fel előtte ez a gyerek, ismerte az egész, jóságos kis teremést, észre sem vette: most üde, friss, új asszony áll előtte.

Megsimogatta az ijedt arcocskát és ebben a pillanatban hangosan feltörő sirással borult a vállára Colette:

— Madame! — sirta keserves bizalommal — oly régen nem láttam az édes anyámat!

Az asszony meglepve nézte és aztán hidegen szólt:

— Hiszen meglátogathatod, Colette!

Felujongva és kacagva vigasztalódott azonnal, hogy erre sohasem gondolt! Hogy-

ne! Meglátogatja az édesanyját, Párist, a messze várost, ahol született!

Irt azonnal és lázas volt és türelmetlen, amig a válaszra várt.

— Hiszen csak egy hónapig maradok — mondta mentegetőzve — aztán újra eljövök. De már másra gondolt és nem is látta, hogy urnője gunyosan intett.

Desirée fellángolt szeretettel azonnal irt:

— Jöjj rögtön, kicsim! — Most már ugyanis mindegy, tizenhat éves és valami ért-hetetlen dolgot ír: egy villanyosról és nagy diadalról. Így most nem kell várnia tovább hűséges, egyetlen barátom, úgy is minden rendben van! Holnap megesküszünk.

Könnyen, mint az elröppenő pille, a legkisebb fájdalom nélkül vált meg Colette a háztól, ahol hat évig vígan élt. Alig ért rá bucsut inteni és már vitte is a nagy, minden-től elzárt vonat messze álmok felé.

Egy udvarias, szőke, német fiu ült még a coupéban. Felrakta a hálóba Colette könnyű csomagját, kedvesen mutogatta neki az ut suhanó szépségeit, megsimogatta a puha, szőke haját és mintegy szédületben hullt le az édes kis fej a fiu széles vállára.

Colette mesélt. Az új villanyosról, ahogy futva nekikanyarodik a mezőnek; az első ut-ról és a nagy diadalról, amit el kell mesélnie az édes anyjának. Hogy fog az anyja örülni, hogy fogja vezetni és a barátai mind, milyen büszkék lesznek és milyen boldog lesz Páris, hogy ő, a kis Colette, végre hazatért!

a sarkok körül. Itt elől a 10-ik huszárezred emberei járatták a lovaikat libasorban egymás mögött körbe. Az egyik kör jobbról balra, a másik balról jobbra. Hátul pedig ugyanezt cselekszik egyik oldalon a csendőrfők, a másik oldalon a lovasrendőrök. Közbe pedig diszbe öltözött huszártisztek cigarettáznak és beszélgetnek. Csak néha néznek körül, ki az utca felé és be a parlament felé. Ahol azonban minden csendes.

A snájdig tiszteknek hamarosan még bűmulóik is akadnak. Uri hölgyek vonulnak el, meleg tekintettel bámulják meg a büszke, hallgatag katonákat.

A parlament alaposan körül van fogva. A képviselőházi bejárat előtt különböző csoportokban a harminczadik, a másik két oldalon pedig a huszonkilencedik és az első honvéd gyalogezred legénysége van elhelyezve. A közbüsköket csak a huszárok képviselik. Három oldalról teljesen körülveszik a parlamentet, csak a Duna oldalán szabad. A két szélén a vízi frontnak egy-egy honvéd áll feltűzött szuronyal. A másik három oldal azonban teljesen körül van véve.

Egy örvendetes dolog is van. Feltűnően kevés a rendőr. A mellékutczákban jár ugyan egynéhány, természetesen illő csendőrfedezzel. Ezeket és azon a lovasrendőr csapatot kívül, amely a parlament mellett a lovaikat járattja, nem is látni ezüstös sisakot. Ma a katonaság vette át a vezető szerepet.

Gyülekezik a munkapárt.

A mai ülésre már korán reggel nagy előkészületek történtek a képviselőházban. Felvonult Paulik és Beniczky rendőrfelügyelők vezetése alatt a rendőri és csendőri kirendeltség és már reggel nyolczkor elhelyezkedett a parlamenti épület félmeletén. Az emeleti folyosókra csak detektíveket rendeltek ki, akikhez később a két rendőrfelügyelő is csatlakozott. A rendőrelégénység azonban nem mutatkozott a Ház folyosóján.

A táviratilag berendelt munkapárti képviselők kilencz óra tájban kezdtek el gyülekezni. Szigoruan nyilvántartották őket és egyes megbízott képviselők czeruzával és névsorral a kezükben ellenőrizték az érkezőket. Az ellenőrzés példás rendben is ment. De a munkapárti képviselők nem jöttek. A kétszázharminczöt munkapártiból mindössze százharminczöt vett részt a mai ülésen, száz képviselő hiányzott.

Tisza és Lukács is korán érkeztek meg ma a Háza és elvegyültek a folyosón tárgyaló munkapárti képviselők között. A hangulat feltűnően nyomott és ideges volt a munkapárton. Senki sem tudhatta előre, hogy mi fog történni a parlamentben és mi az utczán. A képzelőtehetség a végsőkig fel volt izgatva és ez bizony Tiszán és Lukácsra is erősen meglátszott.

A jobboldali folyosón egy csoportban Tisza legszemélyesebb hívei, az ugynevezett bihari-gárda tagjai állnak. *Revolverekkel vannak felszerelve. Ertsey Péter jobboldali nadrágzsebéből sokalmódon egy hosszú botot húzott ki.* Megmutatta a munkapárti képviselőknek, akik meglepődve nézték Ertsey Péter legújabb felkészülését.

A detektívek ezalatt a karzatokat ellenőrizték, ahol feltűnően csekély számban ültek csak érdeklődők. Karzati jegyeket ma különben csak korlátolt számban osztottak szét, nehogy a karzatról valami kellemetlen meglepetés érje a munkapártot.

Tíz óra már elmúlt, de a munkapárt izgatottsága még mindig nem csökkent. Az ellenzék nem mutatkozott és csak a miniszterelnök kapott az ellenzék gyülekezéséről telefonjelentéseket. Tíz óra után tíz perczel Tisza az ülésterembe megy, hogy megnyissa az ülést. A munkapárti derékhad követi őt, míg más munkapártiak a karzatokra sietnek, hogy ott örökdiének Tisza testi épsége felett.

Megnyílik az ülés.

Negyed tizenegyor Tisza megjelenik az előlki emelvényen. Néma csönd fogadja. Az előlki emelvényen az ellenzéki oldalról a munkapárt leg-erősebb tagjai állottak föl. Ertsey Péter, Kiss Ernő, Gueth Gyula, Dahinten Ernő, báró Vojnits

Sándor, Szepesházy Imre, Zalán Gyula, a jobb oldalról pedig Kubinyi Géza, Pál Alfréd és több képviselőházi tisztviselő.

Az ellenzéki padokon egyedül Giesswein Sándor ült, aki jegyzeteit nézte.

Tisza megnyitotta az ülést és több kérvény felolvasását rendelte el, majd áttértek a napirendre: a tanítói javaslatok tárgyalására.

Siegesen József előadó reflektált a tegnapi felszólalásokra és elfogadásra ajánlotta a javaslatokat.

Balogh Jenő igazságügyminiszter a kultusz-miniszter képviseletében nyilatkozik a tegnapi benyújtott három határozati javaslatra vonatkozólag. Giesswein Sándor és Damján Vazul halasztó javaslatát nem fogadja el, Antal Géza határozati javaslatához azonban, amelyben a népoktatás szervezés reformját óhajtja, hozzájárul.

A törvényjavaslatokat ezután általánosságban elfogadták Antal Géza határozati javaslatával együtt.

Következett a részletes tárgyalás, amelynek során Giesswein Sándor, Zalán Gyula és Damján Vazul nyújtották be módosításokat.

Kezdi a választójogot.

Háromnegyed tizenkettőkor befejezték a tanítói javaslatok tárgyalását és Tisza erre izgatottságtól remegő hangon jelentette:

— Következik a választójogi javaslat tárgyalása. Bejelentem, hogy a miniszterelnök a szükséges felvilágosítások megadásával Némethy Károly államtitkárt bizta meg.

A munkapártiak zavarodottan néztek balra:

— Hol az ellenzék?

— Következik az általános tárgyalás, — szolt gróf Tisza István. — Az előadó urat illeti a szó.

Németh Károly előadó sápadtan s akadozva kezdett bele mondanivalójába. Ő is előbb az üres baloldali padosorokat nézte.

Megjelenik az ellenzék.

Mialatt a képviselőházban a dolgok idáig haladtak, azalatt az ellenzék tegnapi határozatához képest a néppárti körben gyülekezett, hogy innen vonuljon fel együttesen a képviselőházba. Csaknem teljes számmal gyűltek itt egybe az ellenzék tagjai, csak a betegek maradtak távol. Tizenegyor rövid tanácskozás után bérkocsikba és autókba ülnek a képviselők és megkezdődött a felvonulás a képviselőház elé.

A Ház folyosójára az első közt Kossuth Ferencz érkezik, akit nagy szeretettel vesznek körül az egyes nagyobb számban gyülekező ellenzékiek. Fél tizenkettőkor már együtt van a baloldali folyosókon az egész ellenzék. Száz-tizenkilencz képviselő. A vezérek is mind ott vannak, kivéve Justh Gyulát és gróf Károlyi Mihályt, akik gyengélkednek.

Az ülésteremben ezalatt már hozzáfognak a választójogi javaslat tárgyalásához. Abban a pillanatban, amikor Németh Károly befejezte beszédét. Apponyi Albert gróffal élen bevonult az ellenzék. Sári csendben helyezkedtek el. Apponyitól jobbra Kossuth Ferencz és Holló Lajos, balra Tóth János, Zichy Aladár gróf és Rakovszky István foglaltak helyet. Andrassy Gyula gróf rendes helyére ült, mögége Andrassy Géza gróf, Darányi Ignác, Esterházy Móricz gróf, Sztéryny József, Pallavicini György örgróf, Bolgár Ferencz, Nehrebecky György és Springer Ferencz ültek. Egyik padban Vázsonyi Vilmos foglalt helyet. A munkapárti disszidensek közül ifj. Erdély Sándor és Bródy Ernő jelentek meg. Az ellenzékiek között megjelent Kovács Gyula is.

Apponyi tiltakozása.

Gróf Apponyi Albert, minekutána már előzőleg szólásra jelentkezett, a következő beszédet mondotta:

(Reparációt kérünk!)

Tisztelt Ház! Nem azért jöttünk, hogy a napirendet megvitassuk. Egy magasabb kötelességérzet sugallta megjelenésünket. Ebben a döntő pillanatban az ország fejlődésének kérdése van kockán. Ha a választójogi törvényjavaslat tartalmát vizsgáljuk, ha a szituációt tekintjük, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a népjogokat az alkotmányos jogrend visszaállítására nélkül tárgyalni nem lehet. Ebben a Házban maga a többség is elismeri, hogy június 4-én a formai jogrendet megsértették.

A többség további álláspontja az, hogy a törvényeket szanczionálták, ennél fogva az ellenzéknek nem lehet más kötelessége, mint fölvenni a tárgyalást. Ezzel szemben az ellenzék álláspontja az, hogy tárgyi és személyi téren reparálni kell a történeteket, egyébként parlamenti jogbizonytalanság helyzete áll elő. Nem akarok részletesen kitérni a mult dolgaira, mert nem akarom nyilatkozatomba a támadás elemét bevinni. Mert ha támadnék, kötelességem volna itt maradni, a választ bevárni. Ezt nem akarom, amikor egy korszakos, az egész alkotmányos életet új alapokra fektető alkotásról van szó.

Lehet-e nézni azt, hogy a parlament egész működését két alkotó eleme, a többség és kisebbség között a parlamenti jogalap tekintetében ily lényeges ellentmondás van? Vállalhatja-e a többség azt a felelősséget, hogy az ellenzéki kritika kizárásával ugyszólván házilag intézzen el ily reformkérdés sorsát. Ha egyáltalában vitás lenne ez a kérdés, megkérdendők a külföld akárhány tekintélyét s mindannyitól azt a választ kapnók, hogy ily nagy horderejű munkát, ily körülmények közt elvégezni nem lehet. Más lenne a helyzet, ha ez a reform ideálisan jó, minden igényt kielégítő, hosszánával fogadott megoldás lenne. Akkor azzal elensúlyozhatná a kormány a mai helyzetet, hogy hivatkozna a javaslat áldásaira. De mennyire más a helyzet, mikor olyan helyzettel állunk szembe, mikor a népjogok kiterjesztéséért folytatott akciót csak egy egész hadsereggel lehet féken tartani.

(A választójog kritikája.)

Kétszerez kötelességünk felemelni tiltó szavunkat s ez késztetett arra, hogy megjelenjünk és bejelentjük tiltakozásunkat. Csak néhány vonással akarom megvilágítani a javaslatot. Jellemző a javaslatnak kétféle korhatára. Különösen a harminczéves korhatár az, amelynél az alsóbb társadalmi rétegek elkeseredését érthetően magyarázza. Nem csodálja, hogy harminczéves korhatár az egész vonalon antipátiát ébreszt, mert hiszen ez az intézkedés a kisember kizárását czélozza. Én sem akarom a társadalmi és politikai súlypontnak ugrás-szerű, romboló eltorlódását. Én is akarom értelmes elemek befolyását, de nem úgy akarom azt megtartani, mint azt a javaslat teszi. Nem úgy, hogy elsánczoljam, elbástyázom őket a jogoktól, az alkotmányos szellemmel ellentétben megvalósítani a törvényjavaslat parlamenti tárgyalását oly időben, amikor a parlament egyik eleme meg van akadályozva a megjelenésben. Önök megszavazathatják, keresztülrészakolhatják ezt a reformot, de a kérdés ily elintézése nem hozza meg azt az óhajtott megnyugvást, amelyre az országnak szüksége van.

(Tovább küzdünk.)

Felszólalt itt egy barátom, aki sajnálatomra elvált tőlünk, de egy hajszállal sem jutott közelebb önkéhez s azt ajánlotta, hogy osszassák fel a Házat. És új választások útján jöjjön létre egy Ház, amely intézze el a választójog problémáját. Ő nem ide konkludál. Ebben a házban a munka összhangját alkotó elemek működésének lélektani feltételei annyira megvannak zavarva, hogy itt nyugodt parlamenti munka nem folyhatik. Jöjjön hát egy kormány, mindegy, milyen programmal, de jöjjön olyan, amely megközelíti a választás tisztaságát. És eszközöltessék új választás, akár úgy, hogy az összeülő új feladatot befejezze azzal, hogy a választói reformot megalkotja, vagy pedig, ha erre nem tudnak elhatározni magukat, kísérségek meg és halaszszák el oly időre a reform tárgyalását, mikor jöhetnek olyan idők, hogy a többség és kisebbség vállvetten dolgoznak. De ha egyik módot se fogadják el, saját körükben, ellenzék nélkül akarják ezt tárgyalni, úgy nekünk nincs módunkban megakadályozni s nincs módunkban megakadályozni azoknak a tömegeknek az akcióját, amelyek a kérdés ellen hatalmas demonstrációra gyűlnek.

Am figyelmükbe ajánlom, ha életbelép is az új választói törvény, a kérdéssel egy pillanatra sem jut nyugvópontra a politikai helyzet.

Minden ilyen alkotmánytervezetnek olyannak kell lennie, hogy nyugalmat keltsen és ne mérgeitse el a helyzetet. Ez a törvényjavaslat erre nem alkalmas. Mi fogadalmat tesszünk, hogy a javaslat megszavazása és törvényerőre emelkedése, minket további agitációkban gátolni nem fog. Küzdelmünket nem adjuk fel addig, míg komoly, őszinte jogkiterjesztő választójogot nem adhatunk. Ezeket tartottam szükségesnek e komoly órában elmondani. Most pedig visszatérünk már a multban elfoglalt állásponthoz. Amíg a parlamenti jogrend helyreállítva nincs, addig a Ház munkájában részt nem veszünk.

Kivonul az ellenzék.

Amikor Apponyi Albert gróf beszédét befejezte, az egész ellenzék Apponyi lelkes ájenzése közben kivonult.

Közben történt, hogy *Rakovszky István* a teremben maradt egyetlen „ellenzéki” *Giesswein* Sándor felé ezt kiáltotta:

— Szégyen! Gyalázat!

Az ellenzék ezután a *Pannónia*-szálló éttermébe vonult át, Apponyi még benézett a gyorsírói irodába a beszéde miatt, s aztán ő is a *Pannóniába* ment. Utközben *Andrássy* és *Szterényi* megjegyezték, hogy ez a kivonulás a lehető legméltóságosabb volt.

Lukács válaszol.

Az ellenzék eltávoztása után *Lukács* László miniszterelnök szólalt fel: — Örömmel üdvözlöm — mondotta — ezt a helyesebb felfogást, hogy az ellenzéknek nem sippal, dobbal s csengővel dolgoznia. Az ellenzék megjelenésében és Apponyi érdemes nyilatkozásában örvendetesebb jelét látja a helyesebb felfogásnak s reméli, hogy idővel elkövetkezik, hogy egy ellenzék nem érvényesülhet a parlamenten kívül, hanem csak itt bent. Bármennyire méltányolja is az ellenzék helyes eljárását, nem helyeselheti Apponyi érveit. Ami a június 4-iki történetekre hivatkozást illeti, konstatalja, hogy június 4-ike csak következménye volt az előzményeknek. S ha Apponyi a június 4-iki történeteket jogsérelemnek mondja, azt feleli erre, hogy éppen a jogrend helyreállítása volt. Apponyi is elismeri, hogy a többség a formai szabálysértést reparálta. Az, hogy az ellenzék nem akart résztvenni a Ház tanácskozásában, az későbbi keletű s attól datálódik, hogy az ellenzék nem akart résztalávetni a mentelmi bizottság, illetve a Ház szabályszerű határozatának. Ilyen czímen bármikor lehetetlen lehet tenni a parlament működését. Nem azt kívánja a házszabály, hogy határozatoknál pártoknak kell jelen lenni, hanem képviselőknek s ha meg van a tödvényes számú képviselő, akkor jogérvényes határozatot hoznak. Annak, hogy ellenzék nélkül kell tárgyalniok, nem ok az ékai, mert megtették mindent, ami a párt önértévé összefügg, hogy az ellenzék bejöjjön. A ma történetek után nem adja fel a reményt, hogy az ellenzék rátér a helyesebb felfogásra, hogy neki kötelessége a munkában résztvenni új választás nélkül is. Ha pedig nem teszi meg, akkor is, nekik kötelességüket — sajnálattal bár — teljesíteniök kell.

Megindul a vita.

Gróf *Tisza* István *Lukács* beszéde után szünetet adott. Tíz perc szünet után

Lukács György szólalt föl. A törvényjavaslatot általánoságban elfogadja, mert a javaslat a jogkiterjesztést a fokozatos haladás alapjára helyezi. Az értelmi cenzusnak mesterkélten uton való fontartását tulságosnak tartja a javaslatban. A diplomás nőknél is passzív és aktív választói jogot kellene adni. Minthogy a javaslat jelentékeny előhaladást jelent a jogkiterjesztés terén, kifogásai mellett is elfogadja azt.

Giesswein Sándor háromnegyed 2 órakor kéri, hogy beszédét holnap mondhassa el. (Beleegyeznek.)

Elhatározták még, hogy holnap délelőtt folytatják a választójogi javaslat tárgyalását.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a munkapárti Ház széteszött.

Budapest, márczius 4.

Képviselőjelölés Oklándon. Márczius 6-án választja meg az oklándi kerület a lemondott *Heltai Ferencz* utódját. A munkapárt jelöltje báró *Dániel Lajos*, a szövetkezett ellenzéki pedig *Ürmössy* József homoródszentpáli lelkész, aki vasárnap már be is utazta a kerület több községét dr. *Válentsik* Ferencz székelyudvarhelyi függetlenségi és 48-as párti képviselő és *Borosnyay* Pál pártelnök kíséretében, Székelyudvarhely város függetlenségi polgársága elhatározta, hogy a választás előtti napon és a választás napján a kerületben fognak tartózkodni, hogy ellenőrizzék azokat a hihetetlen terrorisztikus eszközöket és a törvény által tiltott cselekményeket, melyeket a hivatalos hatalom és a munkapárt vezérkara a kerületben véghezvisz.

A nők választójoga. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége ma kérvényt intézett a képviselőházhoz s abban a nők választójogát sürgeti. — A Feministák Egyesülete táviratilag üdvözölte *Lukács* Györgyöt, aki mai beszédében követelte a nők választójogát. Az egyesület politikai bizottsága állandó permanenciában van.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház pénzügyi bizottsága márczius 6-án, délután öt órakor ülést tart. Tárnya: Az *Adria* részvénytársas-

sággal kötött egyezmény. A földmivelésügyi bizottság márczius hó 6-án, délután hat órakor tart ülést. Tárnya: A kisajátításról szóló törvényczikk kiegészítéséről szóló törvényjavaslat. A házszabály-módosító bizottságnak márczius hó 3-ára hirdetett, de közbejött akadályok miatt elmaradt ülése márczius 5-én, délután öt órakor lesz.

Nincs megállás!

— A munkapárt végzetes uton. —

Tovább harczol a küzdő tábor.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, márczius 4.

A Jellőn nincs megállás. Hiába hangzott el az ellenzék óvása és tiltakozása hiába lebegett a kormány feje fölött még pár órával ezelőtt az országos tömegsztrájk réme, a hatalmától megmámorosodott többség nem tud s nem is akar visszafordulni a reakció útjáról. Megsiketült és megvadult. Még az olyan higgadt s a munkapártban hiven kitartó államférfiúnak, *Berzeviczy* Albertnek intő szövegét sem hallgatják meg a Lloyd-klubban. Hiába mondja ez a miniszter-viselt politikus, a király titkos tanácsosa s a Deák-féle tradíciók megingathatatlan öre, hogy a jelen szomorú viszonyok közt ne tárgyalassa a kormány a választójogot és a házszabály-reviziót, mert ezzel a munkapárt katasztrofálisan végzetes utra tér, — az ő *Cassandra*-igazságainak nincs fogantaja. A bihari gárda lemosolyogja a töprengő s aggodalmaskodó öreg filozófust s rohan tovább, nem törődve senkivel és semmivel.

Tiszák azzal a hiru reménnyel áltatják magukat, hogy most már mindenben rendben van, miután az ellenzék megelegedett az ünnepecs deklarációval, a munkások pedig alkalmasabb időre halasztották el az általános sztrájk proklamálását. Kétségtelenül ez adta meg a bátorságot *Lukács* miniszterelnöknek, hogy a munkapárt ma esti értekezletén még a pártjabeliek részéről felvetett demokratikus indítványokat is ridegen visszautasítsa. Egyenesen megdöbönt az a makacsság, amelylyel a kormány a kétféle korhatárhoz, ehhez a legkirívóbb igazságtalansághoz ragaszkodik. De nem kevésbé visszataszító a titkossággal való taktikázás. A miniszterelnök pirulás nélkül hangoztatta, hogy a kis körzetre szorított titkos szavazást csak azért nem ejti el, mert a tömegsztrájk veszedelme elhárult. Ám emellett büszkén hirdeti, hogy, ime, a kormány állja a szavát. Ennél világosabb krajezáros komédiát nem látott még a világ.

Most már tehát bizonyosra vehető, hogy a többség néhány nap mulva minden lényeges változtatás nélkül a képviselőházban is megszavazza a jogfosztó javaslatot, amelyet a husvételi szünet után a főrendiház is el fog fogadni. Április végére meg lesz a királyi szentesítés is. Nagyön salódik azonban a kormány és a pártja, ha azt hiszi, hogy ezzel nyugvó-pontra jutatta a választójog kérdését. Magyarország liberális és munkás-tábora pihenés nélkül tovább fogja folytatni az agitációt a becsületes, demokratikus választójogért. A harez ma távolról sem fejeződött be. A mai nap méltóságos vagy hibás taktikájával csak egy epizód volt. A küzdelem pedig holnap előlről kezdődik. Kétségtelen, hogy a kormány organumai igyekeznek majd éket verni az ellenzéki táborba, győzelemnek tüntetvén föl a mai napot, jóllehet, ami történ, nem leszerelés vagy elesüggedés, hanem csak egy keztyüs kézzel s nem ököllel tett sakkhuzás volt a baloldal részéről. A sópárt káröröméből majd a nemzet ítélete fogja kijozanítani.

Mai híreink itt következnek:

A szocialista párt kiáltványa.

Amint előrelátható volt, az ellenzék képviselőházi magatartását nyomon követte a szocialdemokrata párt visszavonulása. A délutánra várt általános sztrájk helyett — igen okosan — kiáltványt adott ki a pártvezetőség s abban tudatja a munkásokkal a nagy sztrájk elhalasztását. A vezetőség elhatározását azzal okolja meg, hogy parlamenti harc nélkül eredménytelen maradna az utca bármilyen hősi és önfeláldozó küzdelme. Természetesen sem a választójogi akció folytatását, sem a tömegsztrájk előkészületeit nem hagyják abba a szocialisták. A sztrájk esetleges kitérésének dátuma persze egyelőre bizonytalan időre kitolódott. A kiáltvány egyébként így hangzik:

Munkások! Elvtársak!

A szocialdemokrata munkások készen állottak arra, hogy életüket, szabadságukat, intézményeiket — mindenüket kockára vessék a Tisza-választójog megbuktatásáért és az általános, egyenlő, titkos választójog kivívásáért.

A mai politikai helyzetben ezt a célt csak az utcai és parlamenti forradalom eszabekapcsolódása érthette volna el.

A parlamenti ellenzék tiltakozott a választójogi javaslat tárgyalása ellen s utána kivonult a képviselőházból.

Ez az eljárás tiszteletreméltó és nyomós politikai okokból fakadt s avval a hatással járt, hogy a parlamenti harc egyelőre ezzel a tiltakozással befejeződött.

Parlamenti harc nélkül eredménytelen maradna az utca bármilyen hősi és önfeláldozó küzdelme s csak arra volna jó, hogy a kormány a munkások halomralövésével meggyöngítse az általános választójog leghatalmasabb táborát: a szocialdemokrata pártot és vérontással visszavesse a munkások küzdelmét.

Nagy felelősségünk tudatában ilyen körülmények között és ebben a pillanatban a tömegsztrájk fegyverének alkalmazásától egyelőre el kellett állanunk.

Amilyen parancsoló kötelesség mindannyiunk számára, hogy a népjogokért mindannyian mindent kockára vessünk, ha remélhetjük, hogy a vérrel öntözött talajból szabadságunk fája sarjadzik ki: olyan erkölcsi bűn és politikai hiba volna ebben a pillanatban a Manlicherek és gépfegyverek elé vezetni a népet.

Amit a Tisza-parlament megszavaz, az nem törvény. Bármit határoznak is ott, az nem jelent a választójogi kérdésnek még csak időleges elintézését sem.

A szövetkezett ellenzéki pártok hivatalos szónokai e pártok nevében a képviselőház ülésén fogadalmat tett arra, hogy a Tisza-javaslat törvénybeiktatása az ellenzéki pártokat egy perczig sem fogja megállítani abban a tántoríthatatlan munkában, amelynek célja, hogy a szocialdemokrata párt és a szövetkezett ellenzéki pártok között létrejött megállapodás értelmében egy komoly, őszinte, demokratikus választójog iktatassék törvénybe.

Az ellenzéki pártoknak a becsületes választójog megvalósításáért való küzdelme tehát tovább folyik és a szocialdemokrata párt ebből a küzdelemből minden formában kivieszi a részét.

Kiveszi különösen azért, hogy a politikai tömegsztrájk előkészületeit még az eddiginél is intenzívebb és alaposabb munkával folytatja, hogy az egész munkásosztály forradalmi hangulatát és a munkásság anyagi felkészültségét még inkább megerősíti, úgy, hogy a politikai tömegsztrájkot abban a pillanatban hirdethesse ki, amelyet a munkások bizalmiférfiai, nem pedig Tisza gépfegyverei tartanak alkalmasnak.

Az elvtársak folytassák lenkadatlanul a sztrájk előkészületeit!

Semmiféle provokációnak ne üljenek fel. Szocialdemokrata munkások fegyelmével és forradalmi elszántságával vívjuk tovább az ál-

talános, egyenlő, titkos választójogért való harczunkat!

Testvéri üdvözlettel!

A szociáldemokrata párt vezetősége.

A nemzeti munkapárt körébe este hét órakor föllátogatott Boda Dezső főakpitány és átadta Lukács László miniszterelnök-belügy-miniszternek a szociáldemokraták kiáltványát. A szocialista vezetőség bölcs elhatározását elismeréssel és örömmel vették tudomásul a pártkörben.

Mint értesültünk, a fegyveres készenlélet mindazonáltal fentartja a kormány a választói reform tárgyát tartalmáig, azzal a különbséggel, hogy a katonai készenlélet nem lesz az utcán mozgósítva.

Justh Gyula hazatérése.

Egyes lapokban téves közlés jelent meg Justh Gyula függetlenségi pártelnök hazatérééről. Justh az eredeti tervhez képest ezen a héten és pedig 6-án érkezik vissza Budapestre. Justh maga közölte pártja vezetőségével, hogy ha kiváratosnak látszik, úgy sürgönybeli értesítésre előbb is hazajön, mert egészsége erősen javult. Pártja részéről azonban azt a határozott kérelmet intézték az üdülő elnökhöz, hogy kuráját semmiesetre se hagyja abba és jöjjön csak eredeti szándéka szerint 6-án Budapestre.

„Egyes munkapárti lapok, — írja a Justh párt szócsove, — ezzel szemben valóságos rémmeséket közöltek arról, hogy Justhot a párt tagjai részéről elárastották sürgönyökkel, hogy jöjjön azonnal haza. Ellenkezéleg Justh, aki teleonon is beszélt Holló Lajos alelnökkel, már vasárnap megállapodott Hollóval abban, hogy csak 6-ikán jön vissza Budapestre. Miután előbb való visszaérkezését sem a párt nem kívánja, sem különös körülmények nem teszik azt szükségessé.”

A disszidensek magatartása.

A munkapártból kilépett képviselők ma délután értekezletet tartottak, Sándor Pál lakásán, hogy minő magatartást tanúsítsanak a választójog tárgyalásával szemben. Az értekezletről ma a következő kommunikát tették közzé:

„A munkapártból kilépett képviselők a parlament jelenlegi viszonyait, amidőn az ellenzék a Ház normális tárgyalásaiban való állandó részvételüket lehetetlennek vélik, nem tartják arra alkalmasoknak, hogy egy oly nagyfontosságú és egész közéletünket átható javaslat, mint a választói jog reformjáról szóló, tárgyalassék. E meggyőződésükből kifolyólag a munkapártból kilépett képviselők — bár a javaslat alapintézkedéseit ma is helyteleneknek ítélik — nem vesznek részt a javaslat tárgyalásában, mert kizártnak tartják, hogy a mai viszonyok közepette olyan törvényalkotási munka végeztesse, mely eredményeiben megnyugvást kelthetne. A munkapártból kilépett képviselők a parlamenti béke helyreállításában látják a jelen legfontosabb és legsürgősebb feladatát, amely lehetővé tenné a választói jog reformjának beható mngvitását és az ellenzék nézetek esetleges érvényesülését is.”

A disszidensek értekezletén részt vett gróf Andrássy Gyula és Vázsonyi Vilmos is.

A Ház mai nevezetes ülésére csak néhányan jöttek el a disszidensek közül. A távolmaradtak közt volt Székely Ferenc és Náray Lajos is. Ennek a passzivitásnak az volt az oka, hogy előzetes tudomásuk volt arról, hogy az ellenzék deklarációjában el fogja ítélni a június 4-iki eseményeket s azok reparációját fogja kívánni, ezt pedig ők nem helyesolhatják, miután maguk is részesei voltak azoknak az eseményeknek.

Még egy kilépés.

A választójogi bomlási porcesszus minden nap letör egy-egy értékes embert a munkapárt törzéről. Tegnap Szaczellár, ma pedig Huszár Károly, a nagyzorlonci képviselő lépett ki. Egy hírlapíró délelőtt felkareste Huszárt, aki ezt mondotta:

— Kilépésem a munkapártból valóban meglörtént. Minden egyéb tekintetbe együtt-

érzek a munkapárttal, de a választói jog tekintetében nem tudtam velük együttmaradni. Ezért léptem ki és kilépésemet és annak okait személyesen közöltem gróf Khuen-Héderváry Károlylyal. Egyéb tekintetekben teljesen hive vagyok a munkapártnak.

A Héderváryhoz intézett levél így hangzik:

„Nagyméltóságú pártelnök ur, kegyelmes uram! Azon nézetkülönbség, mely a választójog tekintetében köztöm és a párt között fennvált, kiegyenlíthető nem lévén, nem vagyok abban a helyzetben, hogy a választójogi javaslatot jelenlegi formájában magamévá tehessem. Kénytelen vagyok tehát, bár minden más tekintetben a párt elvét és irányát helyeslem, ezen állapotról a következtetéseket levonni és veled tudatni, hogy a nemzeti munkapártból kilépek. Kérve, hogy ezen elhatározásomat a párttal közölni kegyeskedjél, maradjok igaz nagyrabecsüléssel őszinte tisztelőd, Budapestben, 1918. márczius 4. Huszár Károly.”

A munkapárti disszidensek névsora az újabb kilépőkkel a következő: Nehrebczy György, Bródy Ernő, Székely Ferenc, Székely Aladár, ifju Erdélyi Sándor, Náray Lajos, Sándor Pál, Márkus József, Vió Antal, Baross Gyula, Szaczellár György, Huszár Károly. (Várady Zsigmond, sajnos, azóta, hogy kilépett, önkézevel vetett véget igazán értékes életének.) Mint hire jár, Dunyverszky Bogdán és Gedeon is ki fognak válni a munkapártból.

Berzeviczy újabb távirata.

Berzeviczy Albert titkos tanácsos, országgyűlési képviselő ma a következő újabb táviratot intézte gróf Khuen-Héderváry Károlyhoz, a nemzeti munkapárt elnökéhez:

„Beteggyamról kérlek, méltóztassál a pártértekezletnek előttem is ismert súlyos aggyalimat a választójogi reform és házszabályrevízióknak a mostani parlamenti helyzetben való tárgyalása ellen tolmácsolni. Meggyőződésem szerint ily parlamenti elintézés nem lesz megoldás és megállapodás, hanem ádázabb megújulás a harcznak. Az ellenzék minden felelősségtől menekül, minden ódium pártunkra hárul, ami a választásoknál katasztrófára vezethet. Semmi körülmények között sem választom el sorsomat a párttól, de könyörögve kérlek, ne lépjétek végzetes utra. Berzeviczy Albert.”

A hazafias aggodalom sugallta eme újabb megnyilatkozásnak is az lett a sorsa, mint Berzeviczy tegnapi táviratának: elintézetlenül ad acta tették a mindre kész bihari legények. Hat csak hadd lépjenek a végzetes utra és siéttessék a maguk végzetét.

A munkapárt értekezlete.

Az országgyűlési munkapárt ma este hét órakor gróf Khuen-Héderváry Károly elnöklésével népes értekezletet tartott, amelyen folytatta a választójogi törvényjavaslat tárgyalását. A jegyzői tisztet Szász Pál töltötte be.

Az első szónok Desbordes Ernő volt, aki a korhatár leszállításában súlyos veszedelmet lát határozottan ellenzi a titkos szavazást.

Rosenberg Ignác a javaslattal szemben a pártban elfoglalt helyzetét akarja tisztázni. Ő az általános választójogot, mult év június 1-én Kossuth Ferencz javaslatára erről lemondott, nincs semmi kilátás arra, hogy ezt a kérdést ilyen uton meg lehetne oldani. Fentartja magának, hogy a részleteknél módosításokat ajánljon. Leghelyesebbnek a 24 éves korhatárt tartaná; amennyiben pedig ez nem keresztülvihető, hajlandó hozzájárulni a 26 éves korhatárhoz is. A titkos szavazásnak hive.

Nagy Ferencz elfogadja változatlanul a javaslatot.

Radvánszky Antal báró kéri, hogy az erdészeti és vadászati altisztek is kapjanak választójogot.

Antal Géza helyesli a huszonéves korhatárt. Kéri, hogy a titkosságot azokra a városokra is terjeszszék ki, amelyeknek önálló követségjogi joguk van.

Ugron Zoltán a korhatár fenntartását feltétlenül szükségesnek tartja. Ellenzi a titkosság kiterjesztését.

Okolicsányi László nem hive az általános választói jognak. A harminczéves korhatár eljötté esetén az egész törvényjavaslatot nem hajlandó megszavazni. Határozottan ellenzi a titkos szavazást s óhajtaná, hogy az még a városokbas is mellőztessék.

A vita bezáratván, Lukács László szólalt fel a felett az egyes kívánságokra. Antal Géza a titkosság kiterjesztését hozta javaslatba. Azon megnyilatkozások után, amelyeket hallottunk, azt hiszem, neki is, nekem is, igen kevés reményünk van arra, hogy a törvényjavaslatban kontemplálnál szélesebb körökre lehetne és volna célszerű kiterjeszteni a titkosságot. (Helyeslés.) Bogdán Zsivkó amaz aggyalimnak adott kifejezést, hogy a választójog egyik főforrása, tudniillik a hat elemi osztályvégeztség oly szűk körben mozog, hogy az ő nézete szerint alig fognak ezen a czímen választók kikérülni. Tévedésben van. Mert, mint a statisztikai adatok bizonyítják, a huszonéves éves életkor meghaladó férfiak közt, akiknek száma körülbelül hárommilliótizenkilencezzer, nem kevesebb, mint egymilliószázharmincznégyezer olyan található, aki hat elemi osztály végzett. Miután a népiszólak száma természetesen folytonosan fokozódni fog, az én meggyőződésem szerint éppen ez a forrás lesz az, amely a legbővebben fogja adni a jövőben a választói jogosultságot. A kormány nem zárkózik el az elől sem, hogy kiegészítést hozzon javaslatba az 51. szakaszhoz, amelyben ki volna mondva, hogy állandó vizsgáló-bizottság szerveztetik, amely a törvényhatóság első tisztviselőjének vezetés alatt állandóan működik s itt minden huszonéves évet meghaladott egyén leteheti az írás-olvasási vizsgát, úgy, hogy az a torlódás és az az időbeli megszorítás, amely a mai tervezet mellett csakugyan előfordulhatna, remélhető, hogy elimináltatni fog.

Ami a korhatár kérdését illeti, a kormány ezt az intézkedést oly kardinalis intézménynek tekintti a törvényjavaslat, hogy attól a legjobb akarattunk mellett sem vagyunk képesek bármely irányban eltérni (Általános, élénk helyeslés és tetszés.) s abban a véleményben vagyunk, hogy ez az intézkedés a tisztelt konferenzia tagjai többségének helyeslését fogja megnyerni. (Ugy van, ugy van!)

Tisztelt barátom felemlítette még azt, hogy ő nagyon súlyosnak tartja a törvényjavaslat amaz intézkedését, amely az izgatás büntető vagy vétségére vonatkozik. Én a magam részéről teljes meggyőződéssel merem állítani, hogy minden olyan törvényes intézkedést, amely alkalmasnak látszik arra, hogy ezt a visszaélést legalább némileg korlátozza, özömmel kell megragadni s azt hiszem, hogy nekünk e tekintetben enyhítésre okunk nincs. (Ugy van! Általános helyeslés.)

Hegedüs Loránt igen tisztelt barátom többféle óhajtságnak adott kifejezést s első sorban abban a véleményben volt, hogy helyesebb lett volna, a választójogi törvényt fokozatosan, darabonként megalkotni. Volt idő, amidőn én is ebben a véleményben voltam. De mégis jobb így, ha ez a kérdés egyszerre, egy csapással oldatik meg, bármint beszéljenek is. meg vagyok győződve, hogy a kérdés a napirendről letűnően, az ezzel kapcsolatos izgatottság is meg fog szünni. (Ugy van, ugy van!) Azzal az eszmével, hogy a választói jogosultság a munkásbiztosítási intézményre hozassék kapcsolatba, nem akarok ez alkalommal bővebben foglalkozni. Ez az intézmény annyira beteg a mai szervezetében, hogy okvetlenül rövid idő alatt gyökeres szanálást kíván. (Ugy van!)

Hátra van még, tisztelt konferenzia, hogy a titkosság kérdésében jelezsem álláspontomat. (Halljuk! Halljuk!) Szerencsém volt már a bizottsági tárgyaláson e tekintetben nyilatkozni és akkor kijelentettem, hogy engem különösen két körülmény vezetett arra, hogy ezt az intézkedést korlátozt mértékben, korlátozt formában a törvényjavaslatba bevegyük. Az egyik az, hogy nem kívántunk teljesen elzárkózni a modern államok választójogi intézményeitől és másrésztől elzárkózást akartunk tanusítani a munkásosztálylyal szemben, amely különös súlyt helyezett ennek az intézkedésnek sokkal tágabb körben a törvénybe való beiktatására. Ma abban a helyzetben vagyunk, hogy az a fenyegető mozgalom, amely egyedül lett volna képes engem ezen álláspontomban megingatni, egyelőre elmúlt és így kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a kormány szavahihetőségének megingatására vezetne az, ha a mai viszonyok közt azt mondanánk, hogy hozzájárulok ezen intézkedés kihagyásához. Ennélfogva reám nézve ez rendkívül nehéz feladat volna és egyáltalában nem tartanám célszerűnek, hogy egyik vagy másik társadalmi osztálynak a kormányba vetett bizalmát megingassuk. Igen károsnak látom, ha joggal azt mondhatnák az illetők, hogy nem lehet a kormány nyilatkozataiban és adott szavában megbizni. (Élénk helyeslés.) Ezért kénytelen vagyok legalább a magam szempontjából arra kérni a t. konferenziát, hogy méltóztassanak ezt a törvényjavaslatot úgy, amint van, elfogadni. (Helyeslés.)

Mi nyugodtan tekinthetjük az eseményeket és a felelősséget elháríthatjuk magunktól minden eshetőséggel szemben, még pedig annál inkább, mert amit mi a munkásság érdekében az általános érdekekkel összeegyeztethetőleg megtehettünk, azt megtettük és így meg vagyok győződve, hogy a terrorizmussal és a terrorisztikus tényezőknek emez utolsó — nem akarok rossz és helytelen kifejezést használni, csak azt mondom — mozgolódásaival szemben úgy, mint eddig megvédtük, képesek leszünk remélhetőleg megvédeni az ország érdekeit a jövőben is. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Az értekezlet ezután a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja és a javaslat részletes tárgyalását a holnap este hét órakor tartandó értekezletre tűzi ki.

Gróf Khuen-Hédervány Károly elnök köszönetet mond a párt tagjainak, hogy oly nagy számmal jelentek meg a képviselőház mai ülésén és kéri őket, hogy a jövő napokban mindaddig, amíg a választójogi törvényt le nem tárgyalják, ugyanolyan buzgósággal szíveskedjenek megjelenni. Ezzel az értekezlet este háromnegyed kilenczkor véget ért.

Két renegát kudarcza.

A magyaróvári választókerület néppártja vasárnapra az összes ellenzéki pártok vezetőit értekezletre hívta egybe, hogy megbeszéljék a kerületben rendezendő nagyszabású ellenzéki akció módozatait. A kerület egész polgársága képviselve lesz a magyaróvári gyűlésen, amelyen bizalmatlanságot újlag kifejezésre juttatják Giosswein Sándor képviselőjükhöz szemben, akit ellenzéki programmal választott meg a kerület polgársága s aki miután választójával ellenkezésbe jött, nem tartotta szükségesnek a mandátumról való lemondást.

Rá jár a rud gróf Sheer-Thoss Bélára, a községi kerület képviselőjére is. Legutóbb Lékán jutatták a választói tudomására, hogy méltatlan a képviselőiségre, s most egy másik községben próbálkozott. A képviselő megjelent Wallner József esepres házában, hogy tudakozódjék a polgárság hangulatáról és különösen, hogy esőtleges beszámolóját elkészítse. A községben azonban szintén nagy elszennv fogadta megjelenését, úgy, hogy az itt tartandó beszámólóról is le kellett tennie. Beszámoló helyett csak egyes községek plébánosait kereste fel a gróf, akit választói és volt pártja újból felszólítottak mandátumának letevésére, miután személyesen is alkalma volt meggyőződni arról, hogy eljárása pártkülönbség nélkül és egyhangulag rosszalátra talált a községi kerületben.

Budapest, márczius 4.

Megváltoztatják a költségvetési évet? Az 1897. évi 20. törvények szerint a költségvetési év megegyezik a naptári évvel, vagyis január elsejétől december 31-ig tart. A költségvetés azonban az örökös évek miatt évek óta nem léphetett életbe január elsején. A pénzügyminiszter január hónapban kérdést intézett az állami számvivőszékhez, hogy nem volna-e kifogása az ellen, ha a költségvetési év 1914-től kezdve július elsején kezdődne. Az állami számvivőszék elnöke, Thuróczy Vilmos értesítette a pénzügyminisztert, hogy hozzájárul a tervhez akkor, ha viszont a pénzügyminiszter megőrvidíti a pótkézelési időszakot. Eddig ugyanis a törvény szerint minden költségvetési évhez három olyan hónap (ugynevezett pótkézelési idő) járult, melyben az előző évben megkezdett kiadási tételeket a múlt évi költségvetés tételei alapján lehetett kiutalványozni. Az állami számvivőszék ennek a pótkézelési időnek három hónapról két, illetve egy hónapra való leszállítását kéri. A minisztériumok ugyanis legtöbbször azzal akarnak takarékoskodni, hogy a folyó évi kiadásokat belesorozzák a múlt évi kezelésükbe. Ez természetesen csak az állami számvivőszék munkáját nehezíti meg az ellenőrzés szempontjából. Hogy a kormány terve megvalósul-e, attól függ, hogy az osztrák kormány hozzájárul-e, mert a közönségi költségek miatt csak egyöntetű eljárás képzelhető el a költségvetési év tekintetében a két kormány között. Lukács László miniszterelnök utolsó kécsi tartózkodása alatt tárgyalta is az osztrák kormánnyal ebben az ügyben.

Pénzügyi számvivőszék elnöke értekezlete. Márczius 2-án Debreczenben a felsőmagyarországi m. kir. pü. számvivőszék elnöke, Kalmán m. kir. pü. tanácsos, nyíregyházi számvivőszék elnöke, elnöksége alatt érte-

kezletet tartottak, melyre tizennégy számvivőszék kiküldöttei imponáns számmal jelentek meg. Az értekezleten határozatilag kimondták: Kívánják a számvivőszék szakegyesület megalakulását, bennmaradva az orsz. egyesületben; Budapesten országos kongresszust rendeznek; az országos kongresszus megtartásának előkészítésére a magyar királyi pénzügyminiszteri számvivőszéket kéri fel; a kongresszus megtartását április hó 30-ig összehívni kívánják, azzal, hogy a munkálatokról beszámolás végett tizenöt nappal minden vidéki számvivőszék értesítsenek.

Elhalasztották a nagy sztrájkot.

Tovább folyik a harc a választójogért.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 4.

A nagy sztrájk elmaradt.

Mindenki mára várta, hogy a tömegsztrájk megkezdődik, mindenki mára várta, hogy az eddig sakkban tartott erők kirobbanjanak és egyszerre elsöprik az akadályokat, amelyeket az általános, egyenlő és titkos választójog elé gördítettek.

A nagy sztrájk elmaradt, de ez nem jelent se meghátrálást, se leszerelést. Ez csak taktikai kérdés. Ez csak a döntő ütközet elhalasztását, eltolását jelenti alkalmasabb időre. Mert valósággal ijesztő képe volt ma Budapestnek. Valóságos osztrómaállapot uralkodott a fővárosban. Minden sarkon katonák, csillogtak a szuronyok, a tölténytaszkában éles töltények szutyonyadtak. Minden perczben gyilkolni készek. A katonák mögött gépfegyverek bujtak meg, a kellő pillanatban előugrottak volna, ezer és ezer ember vére festette volna pirosra az utca kövezetét.

Ez volt a helyzet, ilyen szomorú volt a közeli jövő. A munkásnép azonban nyugodt tekintettel nézett előre, kéz lett volna a legvégsőre is. A szociáldemokrata pártvezetőség azonban jobbnak látta egyelőre elhalasztani a döntő ütközetet.

A mai nap eseményeiről tudósítónk a következőket jelenti:

A guzsbakötött Budapest.

Budapest ma ismét ostromzár alá került, valószínűleg guzsbakötötték. Mindenütt a már — sajnos — annyira ismert képek: gulába rakott fegyverek, mögötte a heverésző katonák... Rendőr és csendőrpáratok... A megszállott vár képét mutatta a főváros.

Az összes laktanyákban és az ideiglenes, kaszárnyákba átalakított iskolákban már kora reggel négy órakor megszólalt az ébresztő kürtjel, a katonák között kiosztották az éles töltényeket és másfélóra múlva az előre megállapított terv szerint megkezdődött a szuronyos felvonulás. Pontban hat órakor a kijelölt ponton állott minden ember.

Érdekes, hogy majdnem mindenütt magyar bakukat látunk. Az Aréna-ut és a Thököly-ut sarkán egy szakasz gyalogos, hasonlóképpen az Aréna-ut és Andrassy-ut sarkán. A Lövöldö-téren, Tisza István lakásának a szomszédságában egy század katona táboroz. A Baross-téren egy század gyalogos áll poszton. Egy szakasz feltűzött szuronynyal, mint készültség a Baross-szobor előtt áll és a többi szakasz pilhen. A park egyik tisztásán táborig konyhat állítottak fel. A Nemzeti Színháznál félszázad gyalogos állja el felkőrben a gyalogutat. Félszázad jutott a Kossuth Lajos-utczára, a Deák Ferenc-térre, a Váci-körut és Alkotmány-utca sarkára is. Az Oktogon-téren és a Köröndön egy-egy szakasz gyalogos van. A parlament előtt egész kis hadsereg ütött tábort, katonaság áll a hidaknál is, a Külső Váci-uton, a Lehel-utczában pedig egy-egy század áll fegyverben.

A közművekre nagyon vigyáznak. A Tisza Kálmán-téri gázgyárban egy szakasz szuronyos baka áll szétszórtan poszton, hasonlóképpen az összes villamosáram-fejlesztő telepeken, így az Általános

Villamosági Részvénytársaság Tutaj-utca 6. sz. alatt levő áramfejlesztő telepén s a villamosvass-utak összes telepein. A vízművek három telepe erős katonai fedezet alatt működik, a hálózat védelmére azonban nincs olyan tulnag szükség, mert a vezeték mélyen van a földben s csak nehezen hozzáférhető. A vágóhidra is kivezényelték a megfelelő katonai karhatalmat. Ugy bent a városházán, mint a főváros külső intézményeinél megkettőztették az inspekcziót.

A kórházak is készen állanak. Az összes kórházak elkészültek sebesültek felvételére és dupla inspekcziót tart az orvoskar. A kórházaknál különben nem központilag intézkednek, hanem minden egyes kórházigazgatónak feljelen önálló rendelkezési joga van.

A főhadiszálláson.

A főhadiszállás persze a főkapitányságon van. A főkapitány fogadó szobája alakult át tanács-teremmé. Vegyesen rendőrtisztviselők és katonatisztek, eszmájába dugott szárával Fail-Griessler András altábornagy vörösstráfs generális nadragja, másik oldalon az adjutánsa, rendőrök, ordonánccok jönnek-mennek, az asztalokon óriási, kiterített térképek. Az egyik térképen vörös czeruzával bekerítve azok a helyek, ahol a karhatalmi ki- rendeltségek tartózkodnak, a másik térképen egész gombostü-erdő, mindegyiknek másszinű a feje az egyes fegyvernemek szerint.

A parancsok gyors továbbítására több új telefont rendeztek be. Markovics főkapitányhelyettes szobájában négy telefont szereltek be, az előszobába egyet és a rendőrségi központra kettőt.

A sztrájkot elhalasztották.

Délután hat óra. Ez a kritikus pont. Mindenki erre az órára, erre a perczre várta a sztrájk proklamálását. Az utca egyszerre megnépesedett. Mindenki leszaladt az uttestekre. Az izgalom tetőpontját érte el. Ekkor jelentek meg a szociáldemokrata párt emberei és a következő pillanatokban ezer és ezer ember olvasta, hogy a sztrájk — elmaradt. A gyárakból műhelyekből éppen akkor jöttek ki a munkások s természetesen nagy izgalommal kapkodták a szétszogatott manifesztumot, amelyet egyidejűleg a köruton, a Rákóczi-uton és az Andrassy-uton, valamint a többi főbb utvonalon is osztoztattak a polgárság között is. A manifesztumot kétszáz ezer példányban adták ki.

A nagy eseményt rögtön ott meg is vitatták. Így kiderült, hogy a szociáldemokrata párt vezetősége délután ülést tartott, amelyen a tömegsztrájk kimondásának kérdését tárgyalta. A mai parlamenti események következtében a pártvezetőség kimondotta, hogy a tömegsztrájk alkalmazásától a jelen jllanában eláll s annak alkalmazását elhalasztja. A pártvezetőség este fél hat órakor hozta meg határozatát s nyomban egy manifesztumot adott ki a döntést lázas érdeklődéssel váró munkásokhoz.

A szociáldemokrata munkásság lankadatlanul folytatja a küzdelmet s az előkészületeket az alkalmas pillanatban kimondandó általános sztrájkra. Ma és holnap este az értekezletek egész sorozatát tartják meg, vasárnapra úgy Budapesten, mint vidéken számos gyűlést tartanak, újabb röpiratokat adnak ki már a legközelebbi napokban több százezer példányban és a legnagyobb energiával folyik a tömegsztrájk előkészítésének keretében a gyermekek ellátásának kérdése is.

Este nyolcz órakor az utca képe ismét megváltozott. Az izgalom elült, Nemsokára megharsantak az utcsarkok a kürtök s a katonaság visszavonult a kaszárnyákba. A kül- telkeken ugyan még künn van a katonaság egy része, de holnap őket is bevonják. A katonai készenlélet azonban egyideig még összpontosítják Budapesten, csak a javaslat letárgyalása után hagyják el a fővárost.

Éjszaka már teljesen helyreállott a rend. Csak csendőr- és rendőr-czirkálás emlékeztetnek arra, hogy rendkívüli dolgok történtek ma.

A csendőrséget szintén permanenciában tartják a javaslat letárgyalásáig, csak azután távoznak el a fővárosból.

A „Népszavát“ elkobozták.

A mai nap is úgy kezdődött, mint a tegnapi és tegnapelőtti. A vizsgálóbíró elrendelte, hogy a rendőrség a „Népszava“ mai számát kobozza el. A vizsgálóbíró „Katonai fiannak“ című verset, „Forradalmi indulat“ és „Tisza István“ című cikkeket inkriminálta, amelyekben izgatás és királysértés vétségét látja. A rendőrség teljesítette a vizsgálóbíró rendelkezését és még hajnalban lefoglalta a „Népszava“ minden példányát.

A „Népszavát“ máskülönben is erősen üldözik. Ma egész nap rendőrök járták végig azokat az üzleteket, amelyek a trafikélarusítás betiltása után a „Népszava“ elárusítására vállalkoztak a fenyegetésekkel arra akarták őket bírni, hogy az elárusításra ne vállalkozzanak. Bejárták a kisebb kávéházakat s borbélyüzleteket is s különösen a borbélyokat fenyegették meg, hogy a „Népszavát“ ne járassák. A Chicagóban rendőrök jártak házról házra s megkérdezték a házfelügyelőktől, hogy melyik lakóhoz jár a „Népszava.“

Az ügyvédek nem sztrájkolnak.

A sztrájk előrevetődő árnyéka miatt dr. Beck Oszkár ügyvéd beadványt intézett a kamarához, amelyben az összes bírósági tárgyalások több napos elhalasztását szorgalmazta. A beadványnak azonban nem lett fogantatja. Az ügyvédi kamara elnöksége saját hatáskörében azzal a megjegyzéssel felelt a beadványra, hogy előzetes, általános intézkedéseknek nem látja szükségét. Különben is az ügyvédek — okoskodik az elnökség — baj közepette helyt kell állania a megbízójáért.

Az ifjuság a választójogért.

Az egyetemi ifjuság — mint már megirtuk — több gyűlésen foglalkozott a választói jog és az általános sztrájk kérdésével. Legutóbbi ülésükön elhatározták azt is, hogy amint a munkásság általános sztrájkja kitör, ők is követelni fogják az előadások megszüntetését s ha ez egyszerű kérésre keresztülvihető nem volna, akkor tüntetéssel fogják megakadályozni az előadásokat. Ma délelőtt Ballagi Aladár egyetemi tanár előadásán az ifjuság egyik megbízottja felszólalt és Ballagit, mint a népjogok régi harcászát üdvözölve, arra kérte, hogy ne vonuljon vissza a politikától, hanem most is, mint a múltban, a népjogokért való küzdelemből vegye ki a részét. Ballagi hosszabb beszédben válaszolt az ifjuság szónokának és az általános, egyenlő, titkos választójognak nagy nemzeti jelentőségét fejtegette. Előadását pedig nem tartotta meg. Az egyetemi ifjuság a holnapi nap folyamán, ha a sztrájk kitör, minden egyetemi tanár előadásán megismétli az előadás megszüntetésére irányuló kérelmet.

Ma estére a reakció is jelentkezett. Találkozott ugyanis egy joghallgató, valami Paschnár Jenő nevezetű, aki szép alázatosan és földig meghajolva átnyújtott egy memorandumot. Ebben a kusza írásban azt vitatja, hogy az egyetemi ifjuság nem politizál, az utcára ki se mernek nézni, csak a rektor felé néznek szent áhitattal. Persze úgy mellékesen azt is megjegyzi a humoros kis írás, hogy sokan gondolkoznak még így a máskor olyan lelkes és a haladást feltétlenül kívánó diákok.

Vidék az általános sztrájkért.

Lugoson a város vezető emberei a ma megtartott értekezleten elhatározták, hogy sztrájk esetén a munkások családtagjait segítik. A gyűlés ezer koronát eredményezett. Este a kereskedők gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy ha sztrájk lesz, üzleteiket egy napig zárva tartják. Eddig a gyári munkások, husipari munkások, pékek, szállítómunkások és pinszerek mondták ki a sztrájkban való részvételét.

Debreczenben a Reform-Társaság vasárnap hat népgyűlést tartott a város különböző pontjain a kormány választójogi javaslata ellen és az általános sztrájk mellett. Ezenkívül a szociáldemokrata-párt is számos népgyűlést rendezett, valamint a kisiparosok is tartották gyűlést. A városban rendkívül lelkes a hangulat.

Aradon a kereskedők kimondták, hogy a sztrájk alkalmával zárva tartják üzleteiket, a kisipari üzemek épüget, mint a gyári üzemek szünetelni fognak.

Kassán tegnap este a városháza nagytermében a város egész magántisztviselői és kereskedelmi alkalmazottai kara egyhangulag kimondta, hogy részt vesz a tömegsztrájkban. A szervezett munkásság is több gyűlést tartott az este folyamán. Nemesak a szervezetekben tömörült munkásság fog sztrájkolni, de azok is csatlakoztak a tömegsztrájkhoz, akik nem tartoznak a szociáldemokrata pártba. A munkásokat támogató polgárság eddig 500 gyermekről gondoskodott.

Jászberényben a tömegsztrájk napjain teljes munkabeszűntetés lesz.

A szegedi szociáldemokrata-párt tegnap Dorozsmán népgyűlést akart tartani. A gyűlés azonban elmaradt, mert dr. Gyárfás Géza főszolgabíró az utolsó pillanatban kézbesített határozattal a népgyűléstől megtagadta az engedélyt. A határozat kuzsa indoklásában sok minden jelentéktelen dolgot sorol föl s végül megjegyzi, hogy a mostani kedvezőtlen politikai viszonyok között a társadalmi rendre veszélyes, izgatató hatású népgyűlés megtartását nem tartja megengedhetőnek.

A komáromi község iskolai tanítótestület mai ülésén elfogadta Dezső Lászlónak azt az indítványát, hogy a tömegsztrájk alkalmával esetleg nélkülözéseknek kitett gyermekek érdekében társadalmi akciózt indít. A függetlenségi és 48-as párt így határozott. Az esetleges sztrájk napján a házakat a függetlenségi polgárság, továbbá a Liga tagjai fellobogózzák.

Az orosházi függetlenségi és 48-as polgárság elhatározta, hogy a sztrájkoló gyermekeiről gondoskodnak és egyben a polgárság körében a sztrájkolókat javára gyűjtést rendeznek.

Nagyváradon délután négy órakor elterjedt az a hír, hogy Budapesten megkezdődött az általános sztrájk. Több kereskedő bezárta az üzletét. A tévedés azonban rövidesen kiderült, mire a város visszanyerte rendes képét.

Intézkedések a leszerelésre.

Hazaküldik a katonákat az orosz határról. — Ismét bajba jutott a balkáni béke. — Bulgária tulkövetelésekkel lépett fel. — Közvetítésre vállalkoznak a nagyhatalmak. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 4.

Az Oroszország és monarchiánk között létrejött megegyezés alapján lassanként megteszik az előkészületeket a galicziai határon koncentrált csapatok leszerelésére. Egyelőre Oroszország harmincezer tartalékos elbocsátására tesz intézkedést, amit a monarchia hasonló intézkedéssel viszonz. A galicziai osztrák vasutak már meg is kapták Bécsből a parancsot, hogy a szükséges számú vagonokat tartsák készen. Ezzel tehát a valóságban is megtörténik az első lépés ama fenyegető feszültség teljes megszüntetésére, amely olyan hosszú ideig tartotta izgalomban az európai közvéleményt.

Roszbabul áll azonban a dolog a balkáni békével, ahol ma újra elromlott a helyzet. A balkáni-szövetség, de különösen Bulgária már ismét olyan tulkövetelésekkel lépnek fel Törökországgal szemben, amelyeket a porta nem teljesíthet. Az újabb békekövetelések teljesítése egyértelmű volna Törökország teljes bukásával, ennek elismeréséhez pedig Törökország még mindig nem elég gyöngye.

Egyelőre úgy áll a dolog, hogy a nagyhatalmak vállalkoztak ismét a békeközvetítésre, de a londoni békeküldetés után ez a lépés sem biztat valami sok eredményel.

Táviratunkat az európai helyzetről itt adjuk:

A leszerelés.

Bécsben készülnek a leszerelésre.

Bécs, márczius 4. Eddig csak az előkészületek történtek meg az északkeleti határon elrendelt katonai intézkedések megszüntetésére. A közös hadügyminisztérium a magasabb

parancsnokságokat utasította, hogy bármely pillanatban legyenek készen a szabadságolandó tartalékosok hazaszállítására és ugyanilyen rendelet ment az illetékes vasuti igazgatóságokhoz is. A szabadságra menő, illetőleg elbocsátandó legénység nagy részt azon az állomáshelyen fog leszerelni, ahol bevonult, de egy részük a mostani helyőrségi állomáson fog leszerelni, hogy a hadügyi kormány ilyen módon is költségeket takarítson meg. *Egyelőre harmincezer ember elbocsátásáról és hazaszállításáról van szó. A haditengerészet is készül a mostani létszám csökkentésére, mert az operáló flotta hajórajainak hadihajóin körülbelül teljes a létszám.*

A szabadságolások Oroszországban.

Pétervár, márczius 4. A leszerelés következtében Oroszország márczius 14-én az összes visszatartott tartalékosokat hazabocsátja.

A nagyhatalmak békeközvetítése.

Csak közvetítenek a hatalmak.

London, márczius 4. A hatalmak követői Szófiában, Belgrádban, Athénben és Cettinjében már megkapták utasításukat és előrelátólag még ma meg fogják tenni a hatalmak mediációjára vonatkozó javaslatot. Ezt elvben Bulgária is hajlandó elfogadni, de csak mint eszközt arra, hogy a porta a szövetségesekkel érintkezésbe jusson, nem akar azonban beleegyezni abba, hogy a hatalmak a béke feltételeit befolyásolják.

Berlin, márczius 4. A Lokalanzeiger jelenté: A nagyhatalmak között megegyezés jött létre, hogy a Balkán-szövetség mindegyikének kollektív jegyzéket nyújtanak át, amelyben közlik a porta utolsó nyilatkozatát és kérdést tesznek, hogy hajlandó-e a Balkán-államok kormányai hasonló nyilatkozatot leadni, amely esetben az európai hatalmak azonnal kezükbe veszik a békeközvetítés ügyét. A kollektív jegyzéket a nagyhatalmak diplomáciai képviselői már legközelebb átnyújtják Szófiában, Belgrádban, Athénben és Cettinjében. *Hadikárpótlásról nemcsak Törökország, hanem Franciaország sem akar semmit sem tudni, mert tőkéje rengeteg mértékben van érdekelve a török birodalomban. A bolgár-román konfliktus ügyében Sasonov terve egy lépéssel sem haladt előre s nem sikerült eddig megnyerni a hatalmakat a nagykövetségi konferencia tervének, mert a szófiái kormány nem hajlandó kijelenteni, hogy a hatalmak döntését magára nézve feltétlenül döntőnek és kötelezőnek fogja elismerni.*

Törökország ajánlata Bulgáriának.

Konstantinápoly, márczius 4. Hiteles forrásból megerősítik, hogy a nagyvezér Giers orosz nagykövet közvetítésével Bulgáriának új békejavaslatot tett. Ezek szerint az új határ a st. tefanói öbölnél, Iniaa foktól 11 kilométernyire északra kezdődne és onnan a Resnaja és a Marica mentén haladna végig az Aegaei-tengerig. *Drinápoly pedig bizonyos garanciák ellenében Bulgáriának jutna.*

Azt hiszik, hogy Giers orosz nagykövet a nagyvezérrel tegnapelőtt történt tanácskozásán közölte a bolgár kormány válaszát. *Bulgária e hír szerint ragaszkodik a Londonban követtelt határhoz. Ez a határ Midiánál, vagy a Malatrafoknál kezdődne és Rodostónál végződne.* Hír szerint több hatalom a porta új javaslatát támogatja, mert ellenzik azt, hogy Bulgária a Márvány-tengerhez jusson. Ami a szövetségeseknek egymillió franknyi hadikárpótlását illeti, valószínűtlennek tartják, hogy a hatalmak támogatnák ezt a javaslatot.

A Balkán-szövetség feltételei.

Páris, márczius 4. Hír szerint a szövetségesek békefeltételei a következők:

1. Az ellenségeskedések megszüntetése nyomban a békeszerződés aláírásakor.
2. Törökország átengedi a szövetségeseknek Drinápolyt, Skutarit és Janinát.
3. A török határ nyugaton a Rodostótól Midiáig vezető vonal, amelynek egyes pontjait külön török-bolgár katonai bizottság fogja megjelölni.
4. Gallipoli a balkán szövetségé.
5. Görögország megkapja az általa megszállott Aegei-tengeri szigeteket.
6. Törökország hadikárpótlást fizet a balkán szövetségnek.
7. A hadifoglyok kölcsönös kicserélése.
8. A balkán államok kötelezik magukat, hogy a hódított területeken elismerik a szultán képviselőit, akik a mohamedán alattvalók egyházi ügyeiben főhatóságot gyakorolnak.
9. Mindazok a szerződések, amelyek a háború kitörése előtt fennállottak, ismét életbe lépnek.
10. Törökország elismeri Krétának az anyaországgal való egyesülését.

A Balkánon.

A szerb-bolgár határkérdés.

Belgrád, márczius 4. A lapok folytatják az izgatott polémiát a szerb-bolgár határkérdésről. A „Politika” Tosev belgrádi bolgár követőtől felvilágosításokat kért arra nézve, vajjon a szerb-bolgár szövetségi szerződés titkos részleteit ő hozta-e nyilvánosságra. A közös alkotás kedvező befejezésének feltétele az abszolút korrekció viszony fenntartása. Ezért Tosevnek meg kell cáfolnia mindazokat a híreszteléseket, amelyek egy szövetségesség ösztönözését kérdéssé tehetnék.

Belgrád, márczius 4. Paprikov bolgár tábornok belgrádi tanácskozásai sikerre vezettek s megvan a megegyezés a bolgár kormányval minden függő kérdésben.

Görög csapatok az Adriánál.

Athén, márczius 4. Az athéni táv. iroda jelenti Korfuból: Tegnap délelőtt 11 órakor egy görög hajóraj csatasorban elhagyta a kikötőt és észak felé ment. Több torpedóüző követte a hajókat. Két óra felé megkezdtek Santi Quaranta bombázását. Telefonjelentések szerint a törökök nem viszonyozták a tüzelést, hanem menekültek. Este 11 óra felé a görög torpedóüzők visszatértek Korfuba. A görög csapatok megszállták Santi Quarantát, a török tüzéréség megsemmisült.

Athén, márczius 4. A sajtóiroda hivatalosan megerősíti görög csapatoknak Santi Quarantánál való patraszállását és a város megszállását.

Albánok harez a szerbek ellen.

Trieszt, márczius 4. Az albán kongresszuson egy jelentést olvastak fel, amely szerint a tiranai, krojai és kurbinoi kerületekben február 22-én az albánok megtámadták a szerbeket Kroja körül tizezer fegyveres albán gyűlt össze, akik körül fogták a várost és lövöldöztek. A malisszorok és mirditák Breg Matje, Alessio és San-Giovanni mellett megtámadták a szerbeket és súlyos veszteséget okoztak nekik. Skutarival helyreállt az összeköttetés és sok lisztet vitték be a városba.

Trieszt, márczius 4. Az albán kongresszus tagjaihoz ma táviratok érkeztek azzal a hírrel, hogy a mirditák fellázdáltak a montenegróiak és a szerbek ellen. Az albán mirditák elhatározták, hogy elvágják a szerbek útját Skutaritól és a malisszorok máris Skutari körül vannak, hogy felszabadítsák a várost. 800 főnyi albán sereg vonul a Bardanjol felé s a Brdea magaslatokat már megszállotta. Tizezer mirdita és malisszor pedig készül bevonulni Skutariba.

A leleplezett török összeesküvés.

Konstantinápoly, márczius 4. Az összeesküvés már teljesen elő volt készítve és okkor tört volna ki, ha Gallipolinál megverték volna a törököket. Ebben az esetben az összeesküvők a kormány összes tagjait elfogták volna és a

volt seik ül-izlám által aláírt fetvó alapján egy Mohamed szultánt, mint Jusuf Izzedin trónörökösöt örülnék nyilvánították volna. Mint-hogy pedig a korán szerint ezek alkalmatlanok az uralkodásra, a szultán legfiatalabb testvérét, Vahid Eddin herceget proklamálták volna szultánnak.

Szadik bég, ezredesnek, akire a tervezett államesiny keresztülvitelénél a Jildiz-kioszkban való akciót bízták, sikerült elmenekülni. Amikor a kormány titkos ügynökei Sabah Eddin herceg konakjába behatoltak, hogy Szadik béget letartóztassák, a herceg az ügynökök elé lépett és rövid ideig feltartóztatta őket. Ezalatt az ezredes egy orosz hajóra menekült, amely a nyílt tengerre sietett.

Hivatalos körökben kijelentik, hogy a legutóbb fölfedezett összeesküvésnek nem kell nagy jelentőséget tulajdonítani, mert jelentékeny ember egy sem vett részt benne.

Az ázsiai török csapatok forrongása.

Páris, márczius 4. Törökország belső helyzete nagyon komoly és megtörténhet, hogy ha a béke még sokáig várat magára, újabb zavarok fognak kitörni. A harctéren levő ázsiai csapatok kijelentették a tisztjeiknek, hogy ha nem lesz hamarosan döntő csata, akkor bocsásdák őket haza, mert nem bírják ki a rettentő hideget és hóviharokat és nem akarnak a sáncokban harez nélkül nyomorultan elpusztulni.

Az első török Dreadnought.

Konstantinápoly, márczius 4. A Rosadje nevű Dreadnought építéséért járó első részlet, 113,000 fontot, a pénzügyminisztérium tegnap kiutalta az Armstrong-féle gyárnak kifizetés végett.

Az albán-kongresszus.

Trieszt, márczius 4. Az albán-kongresszus ma délelőtti ülését 11 órakor nyitották meg. Christo Meksi, a valonai ideiglenes kormány itt időző tagja köszönetet mond a barátságos fogadtatásért, melyben Triesztben részesült és meghozza a valonai ideiglenes kormány, valamint az otthoni albánok üdvözlését. Saban bej valonai delegátus fölvilágosításokat kíván a valonai ideiglenes kormány tevékenységéről. Az elnök kijelenti, hogy Christo Meksi más közléseket nem tartozott tenni, mint amelyek elhangzottak. Chinilo tanár ismerteti az albán nép történelmét az orosz-török háború óta. Erélyesen tiltakozik a balkáni eljárás ellen, kik nem Törökország, hanem a balkáni nemzetek ellen vezettek háborút. Ezzel kapcsolatban szóló viharos tetszés közben megemlékszik Szkutari város hősiességéről. Az albánok védik Szkutarit, nem a törökök. Albániában nincsen török, csupán albán ellenállás. Cuzinje és Plava, melyek 1878-ban is ellenállottak Montenegróhoz való csatlásnak, most sem áldozhatók fel. Albániának a négy vilajetből kell állania és ilyen módon fog hozzájárulni ahhoz, hogy a kulturelles szerb nép ne fészkelődjön be az Adria partján. Az albán nép számos tanujelét adta annak, hogy kulturképes nemzet, mert Nagy Sándor óta számos nagy férfit adott az emberiségnek, Görögországnak számos szabadsághóst, Törökországnak pedig nem kevesebbet, mint 24 nagyvezírt adott.

Jakowitz (Skutari): Ha az albánok nem léptek volna fel Törökország ellen, a balkáni államok egyáltalában nem folytathattak volna háborút a török birodalom ellen. Szóló mély köszönetet fejezi ki Ferenc József császár és királynak az albán nép irányában tanúsított rokonszenvért. (Viharos helyeslés.) Köszönetet mond a hármasszövetségnek, mely az albán ügyet magáévé tette. Végül köszönetet mond a szkutarii hősiességnek. Ezután Tucci Terencio italo-albán a következőket fejti ki: Amikor Triesztbe jött, azt hitte, hogy itt fegyveres ellentállást fognak szervezni az albánok ellenkötött kegyetlenségek megboszulására. Csalódott. Nagyon sokat beszélnek itten. Egy trieszti lap azt írta, hogy a kongresszus Auszria auspiciuma alatt ülészik. Ez ellen tiltakozunk. Nagyon sok idegen beszélt itten. Az elnök szólót e megjegyzéséért rendre.

utasítja. Tucci eláll a szótól és tiltakozó kiáltások közben izgatottan elhagyja a termet. Az elnök közli, hogy a nagyhatalmakhoz intézendő rezolúció a délutáni ülésen fog tárgyalásra kerülni. Saban bej egyik közbeszólására, mely Albánia jövődi uralkodójára vonatkozik, az elnök szünni nem akaró élénk taps közben a következőket mondja: Reméljük, hogy az új albán uralkodót, egy európai embert, a legrövidebb idő alatt hurrá kiáltással fogadjuk. Az ülést erre berekesztik. Ma délután Hohenlohe herceg helytartónál és nejeénél az albán kongresszus elnöksége és vezérlőbizottsága tiszteletére ebéd volt, amelyen d'Aulietta márki, a kongresszus diszelnöke és még husz vendég vett részt.

Orosz-török összeütközés.

Orosz hadihajó bombázott egy török várost.

Konstantinápoly, márczius 4. Kiresuntból, egy Trapezunt és Samsunt között lévő helységből hír érkezik, amely szerint a török katonai hatóságok török csapatokat akartak elszállásolni a görög templomokban és iskolákban, de az orosz konzulátus beavatkozott és parancsára egy orosz hadihajó tengerészkatonákat szállított partra. Egy török tiszt szidalmazta az orosz csapatokat, mire egy orosz tiszt arcul ütötte a törököt. A török lakosság ostromolni kezdte a konzulátust, mire az orosz hadihajó azt a parancsot kapta, hogy bombázza a várost. Midőn a hadihajó több srappelt kiöltött, a törökök elmenekültek.

KÜLFÖLD.

Wilson beiktatása.

— Ameriká új programja. —

Puritán szólamok.

— Saját tudósítónktól. —

Washington, márczius 4.

Az Egyesült-Államok új elnökének installációja alkalmából rendezett nagyarányú czerimónia ma a hagyományos nagy ünnepiességgel ment végbe. Az ünnepi menet a Fehér Háztól a Kapitóliumhoz vonult, végig a Pernsylvania Avenuen, mely a miniszteriumi épületeket elválasztja a törvényhozó testületek palotáitól.

Az ünnepies események tetőpontja a hatásos történelmi beiktatási czerimónia volt, amely a hagyománynak megfelelően a Kapitólium terraszán folyt le. A történelmi nevezetességű helyen Wilson fűdetlen fölvel elmondotta hivatali esküjét, amelyet a legfelsőbb bíró olvasott fel előtte. Ezután Wilson elnök elmondotta programbeszédét, amelyet az óriási néptömeg és a meghívott vendégek, kik a tribünökön és a terrasz körül helyet foglaltak, feszült figyelemmel hallgattak végig.

Wilson elnök mindenekelőtt megvilágította a kormányváltozás jelentőségét a demokratikus párt szempontjából, majd így folytatta: Mindenkor szem előtt tartottuk azt, hogy politikánk arra kell irányulnia, hogy a gyöngébbnek és a legáltalmasabbnak egyaránt szolgáljon és szem előtt kell tartania az igazságosság és a fair play elvét. De nem voltunk túlságosan körültekintők és csak az volt a főgondunk, hogy fölfelé kusszunk. Most azután mérsékeltébb belátásra jutottunk. Azokat a dolgokat kell szemügyre vennünk, melyeket meg kell változtatnunk.

Ott van első sorban a tarifa, mely minket kizár a világherkedelemnek minket megillető részéből. A tarifa sérti a megadóztatás jogos elvét és a kormány kényelmes eszközzé teszi meg magánérdekek kezében. Figyelmünket továbbá bank és valutarendszerünkre kell fordítanunk. Ami iparrendszerünkre illeti, az a tőkének van alávetve, kisebbíti a szabadságot és csökkentti a munkaalkalmat. Ez a rendszer kizsákmányolja az ország természetes segélyforrásait anélkül, hogy megújítaná vagy megtartaná azokat. Mezőgazdaságunkról mondhatjuk, hogy még nem szereztük meg neki nagyarányú üzleti vállalkozások jövődelmezőségét. Nem fontoltuk továbbá meg és nem tökéletesítettük azokat az eszközöket, amelyek által a kormány az emberiség szolgálatába lép, megvédelmezvén a nemzet egészségességét, férfainak, asszonyainak és gyermekeinek egészségét, valamint jogukat a létért való harezban. Ez nem

zó kiáltások
Az elnök
endő rezolu-
sra kerülni.
ly Albánia
elnök szünni
következőket
n uralkodót,
alatt hurrá
berkesztik.
tartónál és
sége és ve-
t, amelyen
nöke és még

a szentimentalizmus kötelessége. A kormányzás szilárd bázisa az igazságosság, nem pedig a könyörület.

Wilson elnök így fejezte be beszédét: Nem a győzelem napja ez, hanem a magunkbaszállás és fogadalom napja. Nem a párt erejét mérlegeljük itt, hanem az emberiség erejét. Az emberek szíve dobog felénk, az emberek reménye bír arra, hogy megmondjuk, amit tenni szándékozunk. Ki fogja ezt a nagy missziót betölteni, ki mulasztaná el megtenni rá a kísérletet? Felszólítom mind a becsületes férfiakat, mind a hazafiakat, az előrenéző embereket, álljanak oldalom mellé. Isten segítségével nem fognak bennem csalódnai, ha tanácssal és támogatással állanak majd oldalam mellett.

A francia külügyi expozé. Párisból jelentik: Jonnart külügyminiszter a kamara külügyi bizottságában legközelebb expozéját mond a nemzetközi helyzetről s behatóan megvilágosítja Franciaország szerepét a balkáni válság utolsó fázisában.

Angolelleses izgatás Indiában. Kalkuttában a rendőrség és a város különböző pontjain, különösen az egyetem előtti téren kiragasztott kiáltványokat tépetett le, amelyek felszólítják a bengáliakat, hogy rázzák le az angol igtát és küzdjenek a függetlenségért és az ország önkormányzatáért.

Delcassé még nem utazik Pétervárra. Pétervárról jelentik: Delcassé csak későbbi időpontban foglalja el hivatalát. Ennek következtében Louis, az eddigi nagykövet, egyelőre még Péterváron marad, hogy Franciaországot a Romanov-ünnepségeken képviselje, mert nem lenne helyénvaló, ha ezt a képviselőt a nagykövetség ideiglenes vezetője látná el.

Katonai javaslat Németországban. A német birodalmi gyűlés pártelnöki értekezletének mai ülésén, mely abban egyezett meg, hogy a husvét szünetű és hét végén kezdődjön és április 2-án végződjön, a birodalmi gyűlés elnöke közölte, hogy a birodalmi kancellár vele szemben azt a reményt fejezte ki, hogy a katonai javaslat márczius 28-án kerül a birodalmi gyűlés elé. A javaslat április 7-én kerül először tárgyalásra. A fedezetre vonatkozó javaslat szintén márczius 28-án fog előreláthatólag a birodalmi gyűlés elé terjesztetni. Erre vonatkozólag a birodalmi kancellár ugyan semmit sem közölt az elnökkel, de feltehető, hogy így lesz.

A Pétervári Romanov-ünnep. Pétervárról távfratözzák: A holnapután kezdődő 300 éves Romanov-jubileum alkalmából lázasan dolgoznak a város feldíszítésén. A város főutjain, főleg a Newski Prospektön pazar vászólódisz lengedez. Azt az utat, amelyen a csári menet végigvonul, árbócok szegélyezik, amelyeket császári ezimerek és lobogók díszítenek és zöld lombfüzérök kötnek össze. A pazarul feldíszített utak a havas téli táj képével gyönyörű szép látványt nyújtanak. Már most is észlelhető az idegnek óriási mértékben való ide-özönlése. A csári család ma délután Carskoje-Zeloból ideérkezett és a téli palotába hajtatott.

TÁVIRATOK.

Mongol-kínai háboru előtt.

Peking, márczius 4. Mongolia is készülődik a háborura és orosz fegyverrel ellátott csapatai már dél felé vonulnak. A csár nyolcz ágyúteget és 40 gépfegyvert vásárolt Franciaországban Mongolia részére és az ezekhez szükséges oktató személyzetet is rendelkezésre fogja bocsájtani. Kiáltásban orosz kaszárnyákat építenek 50.000 ember részére.

Mukden, márczius 4. A pétervári táv. iroda jelenti Mukdenből, hogy tekintettel a manduriai nyugtalanító helyzetre, a főkormányzó felkérte a pekingi kormányt, hogy két hadosztályt küldjön Mukdenbe.

Hároméves szolgálat a francia hadseregben.

Páris, márczius 4. A francia minisztertanács egyhangulag a hároméves katonai szolgálat mellett foglalt állást.

Pesti komédiák.

Modern bakadalog.

Nyolczszegletű az Oktogon...

Nyolczszegletű az Oktogon határa,
Rossz világ jár most a pesti bakára
Borju nyomja a hátunkat laposra.
Ázunk-fázunk az aszfaltot taposva.

Megbámul az utcán a sok kisasszony,
De rajtam az egész risztung, mi hasznom?
Oldalamat szorítja a gyikleső,
Nem találsz meg angyalom, ha kereső.

Kétfelű áll a libának a szárnya,
Hej de üres valamennyi kaszárnya.
Uram Isten, de nagy szegény, de vétek,
Utezaflak levének a honvédek!

A parlament táján legelész...

A parlament táján legelész
Se nem baka, se nem tengerész,
Hanem huszár lova legelész,
Mit csudáltak? Ennyi az egész!

Busan Őrzi lovát a huszár,
Nem passzióból, de mert muszáj,
Szomorú a huszár hej gyalog,
Mikor lova mellett andalog.

Kapitány ur, Herr von Sakrament!
Düljön össze ez a parlament!
Nem megy az én lovam szavazni,
Kapitány ur, menjünk háza mi!

Gömbölyű a Váci-körut...

Gömbölyű a Váci-körut eleje — eleje.
Azt kérdezzük: hol a dolog veleje — veleje?
Mondd meg pajtás ugyan mire vigyázol?
A villamos öreg bakát el se tapos — se gázol.

A Nyugati Pályaudvar elején — elején
Szuronyosan áll a baka, a szegény — a szegény.
Fütyöl a szél s hozzá füttyent a vonat,
Sinek mentén messze elszáll a sóhaj, a gondolat.

A csendörön meglíbeg a kakastoll — kakastoll,
Bali sógor, hej de ritkán akasztol — akasztol.
Hogy kötnéd fel, még pedig a javából,
Aki miatt utcastrázsa lett a szegény bakából.

Fakir.

UIDONSÁGOK.

Kémkedő nők.

* * *

Még nem haltak ki. Régi háborúk borzalmas történeteiből emlékezünk rájuk, asszonyokra, okos hercegnőkre, világszép kurtizánokra, akik ravaszabbak voltak a kancellárnál, a hadvezérnél, akik a csókjaikkal részegítettek, államtitkokat loptak, országok sorsát terelték más irányba, ezredeket küldtek a csatákra, apró, vékony ujaikkal világszóló bonyodalmakat bogoztak... ugy-e, most Jókai regényeire kell gondolni és annak idején ezerszámra olvasott német regényekre. Azt hittük, hogy a világpolitikát most már csakugyan a diplomaták intézik. Pedig nem is így van. Még mindig az asszonyok a legjobb diplomaták és ezt tudva, belőlük válnak a legjobb kémek. Okos miniszterek tudják, hogy a csók még mindig részegítőbb, mint az arany s kaczagással jobban lehet elszólítani marczona katonákat, mint pezsgóval.

Toulonban most egy ópiumbarlang pörét tárgyalják. És a tárgyalás során szenzációs kémkedési adatok kerültek a nyilvánosság elé. A touloni ópiumbarlang cocottjai kémek voltak. Idegen tengerésztisztek estek százsámra a háloikba.

Tehát még mindig nem kell lemondani arról a romantikus álomról. Amit fantasztikus regényekben olvastunk, az még nem a mult meséje. Kémkedő nők vannak. Igenis. Itt élnek közöttünk. És nem tudunk rólok, amikor talán éppen a szalonjukban teázunk. B.

Tavaszi játék.

* * *

A budai részen még a gyermekek is mások, mint a pesti oldal zajgó aszfaltján.

A pesti aszfalton labdát rugnak, nyerekedésre pénzt dobálnak a kis szurkosok. A csibészvilág szójárásaival telekiabálják az utcát. Mint fekete varjak lögéreznek eléjük.

— Kár, kár! — A pesti kis szurkosok tulkurjantják a túlkölő automobilonkat.

Mások a gyerekek a budai részen. A szélesen kanyargó budai köruton, a Margit-köruton, ha villanyoskocsik nem zakatolnának, mintha egy öreg kisváros utcája tárulna elém. Kis városokban, faluhelyen is így üzik tavaszi játékaikat a gyerekek. A száraz fából esztergályozott, nemzeti színre festett „csigák“ az ilyen helyeken kerülnek elő tavasz közeledtével. Pattogó ostorkáikkal a gyereknép fáradságtalanul, csendes kedvvel órák hosszat ilyenkor kergeti-pergeti a poros földön kis játékszigájút...

Odaát volt dolgom a budai kanyargós, csendes, széles Margit-köruton, a poros utcán lépten-nyomon elébem kerültek a csigát pattogó ostorkával kergető-pergető elmélyedt, kis komoly, tiszta gyerekek, budai piros arcu gyerekek... A gázgyár vasrácsos kapujánál — tekintettel a napirenden lévő „forradalmi időkre“ — szuronyos bakka forgolódott kemény tartással az örhegyén, de mikor a csigát elébe perditették a budai fiuk, megállott a marczona katoná. Szelidülten villant össze szemünk. Mosolyogva néztük a tavaszi játékot, falusi magyar gyerekek együgyű ősi játékát. Még egy bekormozott munkás is hozzánk szegődött. Az sem az öklét szorongatta. A budai gyerekek tavaszi játékán mosolygott a munkáspajtás is. És daczára minden katonapuskának, daczára minden hunczut politikának, mi hárman megérezteük, hogy egy nemzet fia, testvérek vagyunk. M. P.

NAPIREND: Naptár. Szerda, márczius 5. Róm. kath.: Őzseb vt. Prot.: Őzseb, Görög-orosz: február 20. Leo pk. Zsidó: Adar 26. A nap két reggel 6 óra 36 perczkor, nyugszik délután 5 óra 48 perczkor. A hold két délután 5 óra 59 perczkor, nyugszik éjjel 3 óra 4 perczkor. A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor **Muzeumok:** Nemzeti Muzeum állattára 9—2-ig, Erzsébet Muzeum 9—4-ig Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Földtani Muzeum 10—1-ig, Iparművészeti Muzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Tanszer Muzeum 3—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum; külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9-2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig. **Képtárak:** Az ifju művészek kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. Ferenczy Károly gyűjteményes kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.) nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. A Szépművészeti Muzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig.

— Eugénia excsászárné jobban van. Eugénia excsászárné, III. Napoleon özvegye, aki nemrég influenzában megbetegedett, brüsszeli jelentés szerint már meggyógyult. A császárné már el is utazott Kap-Martinba, ahol május 5-ig marad. Kap-Martinban ünnepli meg nyolczvanhetedik születésnapját.

— Báró Mauteuffel meghalt. Berlinből jelentik, hogy Mauteuffel Ottó Károly Gottlob báró, a porosz urakházának volt elnöke, volt tartományi tanácsos, később a konzervatív párt egyik vezére, a brandenburgi tartományi és luzsaczi községy gyűlés elnöke ma Berlinben meghalt.

— **Főhercegasszony, mint mentő.** Bécsből jelentik: Sommersdorf környékén tegnap a bécsi és a korneuburgi helyőrségek csapatai harezszerű gyakorlatokat tartottak, amelyeket *Zita* főhercegasszony is végignézett. Szerencsétlen véletlen következtében a roham alkalomával a 39. gyalogezred egy közlegénye beleszaladt egyik társának szuronyába és súlyosan megsebesült. Az ezredorvos ott mindjárt bekötözte a katonát, a főhercegasszony pedig odaadta automobilját, hogy mentől hamarabb a kaszánya betegszobájába lehessen vinni a sebesültet.

— **Albán politikusok párbaja.** Triest-i jelentés szerint *Ivanco* *Nikolaj* az albán kongresszus mai ülésén az elnök-kérdést hozta szóba. Miután *Haik* elnök megvonta tőle a szót, még egyszer megpróbálta ezt a kérdést fölvetni. *Ivanco* különben *Haik* elnököt párbajra hívta ki. A párbaj valószínűleg holnap fog megtörténni.

— **Uj nemes apród.** A király *Ghiczi*, *Assa* és *Abláncz-kürti Ghyezy Józsefet*, a Terézianum-akadémia növendékét cs. és kir. nemes apróddá ki-nevezte.

— **Érdekes testvérpár doktorrá avatása.** A prágai cseh egyetemen érdekes doktorrá avatás történt. Két testvért, nemes *Fischer Jenőt* és *Fischer Ellát* egyszerre avatták az orvostudományok doktorává.

— **A fehértemplomi polgármesterválasztás.** Fehértemplom város polgármesterévé néhány hét előtt *Vác* János lippai járási főszolgabíróvá választották meg. A polgárság egy része a választás ellen Temes megye törvényhatóságához felebbezést adott be. A felebbezést a vármegye tavaszi közgyűlése fogja tárgyalni.

— **A szuffragettek garázdálkodása.** Az angolok ki nem fogynak a garázda szuffragettek botránjaiból. Ezek a szoknyás vitézek egy londoni jelentés szerint már a gyújtogatásra is rávetemedtek. A *Cambridge* mellett levő *Suaresay* községet tüzezés pusztította el. Több száz család hajléktalan lett. A tüzet állítólag szuffragettek okozták. — Londonban meg a poigárok tetteleg szembeszállottak a garázda szuffragettekkel. Egy zenecsarnok előtt, hol minden hétfőn összegyűlekezett a női választójog hívei, azok a férfiak, akiket egy korábbi gyűlésről kizártak, megjelentek a pavillon előtt, megszállták a bejáratokat és megakadályozták a nőket, hogy bemenjenek. Az őrségnek nem sikerült a legnagyobb részt diákokból álló tömeget szétoszlatni. Valóságos ökölharc fejlődött ki a szuffragettek és ellenfeleik között. Gunyos kiáltások közben letépték a szuffragettek plakátjait. Csak amikor a rendőrség nagyobb erősítéseket kapott, tudta a rendet helyreállítani.

— **Betörők a nagyhercegnőnél.** Pétervárott az orosz főváros kellős közepén, a legelőkelőbb negyedben betörők kirabolták *Mária Pavlovna* nagyhercegnő palotáját. A betörés vasárnapról hétfőre virradó éjjel történt. Egy üveges folyosó köti össze a nagyhercegnő kastélyszári házáat udvarhölgyének, *Annekoff* asszonynak kís palotájával, ezen a részen hatoltak be a betörők. Az udvarhölgy Biaritzban tölti a telet és a nagyhercegnő is hónapok óta távol van Pétervártól. Ugy vették észre a betörést, hogy a banditák a nagyhercegnő budoárjában érve felejtették a villamoscsillárt és a világosság kiszűrődött az utazóra. A rendőrszemek feltűnt a dolog, mert tudta, hogy a nagyhercegnő palotája lakatlan, csak egy öreg portás őrködik a földszinten. Hozzávetőleges becslés szerint egymillió rubel értékű ékszert, családi ezüstöt és értékpapírokat vittek el a betörők.

— **Lengyel-üldözés.** Kievből táviratozzák: Az ottani kormányzósgában titkos lengyel-iskolát fedeztek fel. A tanító ellen megindították az eljárást. Az iskolaépület tulajdonosát megbüntették.

— **Pesti Tükör.** E czímen új négyfilleres boulevard újság kér részt a közönség érdeklődéséből. Az ötletesen szerkesztett *Pesti Tükör* hangja, formája, tartalma friss és eleven. Az újság ügyesen illeszkedik bele a modern zsurnalisztika ama termékei közé, amelyek elsőrangú újságírók kitűnő munkáiról tesznek nap-nap mellett tanúságot. Az új estilap főszerkesztője *Biró Lajos*, felelős szerkesztője dr. *Bethlen* Oszkár.

— **Felrobbant automobil.** Párisból jelentik, hogy az ottani közuti automobil-társaság egyik kocsija a kocsiszímben felrobbant. Egy gépész szörnyethalt, egy másik gépész súlyos égési sebet szenvedett és állapota reménytelen.

— **A törökök perzsa trónja elkeit.** A török császári kincstár sok századok óta őrizgetett, mérhetetlen értékű kincsei egymásután kerülnek kótya-vetyére. A birodalom ismert nehéz körülményei miatt. A török kincstárból most az egyik legértékesebb műkincset, a világhíres perzsa trón is idegenbe került. Egy több tagu angol társaság, amely napokig tárgyalt az új török kormányval, megvásárolta a már évszázadok óta török kézben levő szinarany perzsa trónt, nem kevesebb, mint öt millió török fontért (száztíz millió korona). Ez a híres trón a tizenharmadik században készült, keleti gyöngyökkel, briliánsokkal és a legszebb smaraggal van kirakva, úgy, hogy reális értéke jelentékenyen meghaladja a vételárát. Kiderült, hogy az angol társaság tagjai nem is annyira angolok, mint egy ismert amerikai milliárdos, megbízottjai voltak. Ezek a jó urak különben kisebb halakkal is beérik, mert a társaság egyik tagja, *Mr. C. F. Konstantinápolyból* visszautazva, utbaejtette Budapestet is és ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy tárgyalásokat kezdjen Magyarország legjelentékenyebb archeologiai magángyűjteményének megszerzése érdekében. A gyűjtemény, amely a bronzkor, a római és népvándorlási kor legremekesebb tárgyait, ékszereit és fegyvereit foglalja magába, hosszú évek buzgó fáradozásának és kutatásának eredménye. Az angol fáradsága azonban alighanem kárba veszt, mert a gyűjtemény tulajdonosa, *Mautner László* ezeket a kincseket, amelyek kizárólag magyarországi eredetűek, csak az esetben adná idegen kézre, ha arra a Magyar Nemzeti Múzeum nem reflektálna.

— **Elhagyott asszony öngyilkossága.** Nürnbergből táviratozzák: Egy *Gersten* nevű kereskedelmi utazó felesége ma 4 gyermekével együtt öngyilkos lett. Lakásán felnyitotta a gázesapot s mikor a szomszédok figyelmeseké lettek az átható gáz szagára s feltörték az ajtót, az asszony és 4 gyermeke már meghalt. *Gerstennét* nemrég faképnél hagyta a férje s hátrahagyott levelében azt írta, hogy nem képes gyermekeit fentartani.

— **A Tisza árvízrel feyueget.** Már néhány héttel ezelőtt érkeztek riasztó hírek a Tisza áradásáról, de most már kétszertelen, hogy a Tisza áradásai az idén sokkal nagyobbak lesznek egyes helyeken, mint pl. tavaly. A földművelésügyi miniszter ezért rendkívüli intézkedésre hívta fel a városokat a szükséges óvintézkedések megtételére. Szegedi jelentés szerint az ottani polgármester már elrendelte az árvízvédelmi munkálatokat, mert Máramarosban a Tisza zajlásnak indult.

— **Kifosztott harczteri tudósító.** Nagyváradról jelentik: Érdekes panaszos jelentkezett tegnap a nagyváradai rendőrségnél, *Matonsian G.* bagdadi születésű, örmény vallásu berlini hírlapíró, a *Journal* *Piramid* *Echadam* harczteri tudósítója, akit a vonaton kifosztottak. *Matonsian* *Konstanzából* gyorsvonaton utazott Magyarországon keresztül Berlinbe. Hajnal felé érkezett a vonat Tövisre, ahol a hírlapíró leszállott és megkávézott. Közben kezításkáját ellopták; a táskában több török, arab és francia nyelven írt tudósítás is kívül volt valamennyi pénze is. A vasúti állomásnál már nem volt ideje panaszt tenni és az utasok tanácsára Nagyváradon szállott ki, hogy a rendőrségnél megtegye följelentését. A rendőrségen konstatálták személynazonosságát és minthogy alig maradt nála valami pénz, *Risuler Károly* polgármester néhány koronát utalványozott neki, hogy folytathassa útját.

— **Báblól a halálba.** Danzig közelében *Weichschmünde* községben tegnap éjjel katasztrófának esett áldozatul egy társaság, amely egy bárlól hazajövet esőnokon akart átkelni a *Visztulán*. *Blank* révész, felesége és két leánya, továbbá *Mandski* hajóács és *Guerta* földbirtokos együtt mentek haza egy mulatságról és a *Visztulához* érve, amelynek tulsó partján laktak, esőnokra szálltak. A *Visztulán* napok óta erős jégzajlás van, aminek következtében a esőnák felborult és az egész társaság a vízbe fulladt. Segélykiáltásaikat ugyan hallották a parton, de a sötétségben senki sem siethetett a zajló jég között segítségükre. Az üres esőnokat másrap Danzig közelében kifogták.

— **Pestis Oroszországban.** *Nowo-Cserkaszk* ból jelentik, hogy a *Kirojevó*-erőiben néhány nap előtt egy ember pestisben megbetegedett. Közlelbi részletek még hiányoznak.

— **Borzalmas munkáskatasztrófa.** Berlinből táviratozzák: A *Hahn-féle* gyártelepen *Grossenbaumban* *Duisburg* mellett ma nagy szerencsétlenség történt. Egy új épületszárnyat emelnek aczelöntésre s ennek vasgerendázata és teteje a tulságos teher alatt beomlott. *A beül dolgozó munkások közül hatan meghaltak és harmincz ember többé-kevésbé súlyosan megsebesült.* A tüzoltóság hamar kivonult és orvosok is voltak kéznél. Azt hiszik, hogy a romok alatt több munkás nincsen.

— **Botránnyok egy csodaorvos körül.** Newyorkban nagy botránnyok támadtak egy csodaorvos körül. *Dr. Friedmann* német orvos idejött, egyrészt azért, hogy áldozatkész amerikai milliomosokat keressen, akik anyagi eszközöket bocsátanak rendelkezésére, kiaknázandó találmányát, a *tüdővést* biztosan gyógyító szerét, de főleg — amint ő maga hirdette — azért, hogy szegényt-gazdagot válogatás nélkül részesítsen varázsszerének áldásában. Tegnapra már bérelt egy nagy helyiséget és reklámoztatta a lapokban, hogy egész nap rendel *tüdővéseseknek*, olyanoknak is, akikbe már csak hálni jár az élet. De a newyorki orvostársaság a rendőrség közbelépését kérte ki azzal a megokolással, hogy nem lehet addig gyógyító módot és orvosságot alkalmazni, *míg az idegen orvos el nem árulja találmányának titkát* orvosokból álló szakértő-bizottságnak. *Dr. Friedmann* erre nem volt hajlandó. Ekkor aztán a rendőrség nagy apparátussal vonult ki, hogy megakadályozza az ambulanciát. *Lehetek vagy négyezren* a rendelő helyiség háza előtt, betegek, akiket *hordágyon hoztak* s akiknek ez volt az utolsó reményességük. Egész családok jöttek, hogy elhozzák betegeiket és a rendőrség *irgalmatlanul szétkergette a siralmas sokadalmat*, nem törődött könyörgéssel és jajveszékeléssel. *Dr. Friedmann* pedig tegnap óta *hajléktalan*. A háztulajdonos, akinél helyiséget bérelt, közbotránny okozásáért felmondta neki a szállást s ugyancsak rendőri segítséggel már ki is lakoltatta a póruljárt csodaorvost.

— **Két öngyilkosság.** Ma délután *dr. Varros Géza*, a II. számú klinika orvosa, alig huszonegy esztendő fiatalember, öngyilkosságot követett el. *Morfiumot* feoskendezett a karjába. Életveszélyes sebesüléssel az I. számú klinikára szállították. — *Stiglauer György* dohánygyári tisztviselő az *Aranykéz-szállodában* ma délután négy órakor mellbelötte magát. Meghalt. A bonczani intézetbe szállították.

— **A hideg márczius.** A márczius Európaszerte nagy hidegeket hozott. Bécsi jelentés szerint *Arkanfelszékben* 27.8, *Pétervárott* 21.3, *Moszkvában* 23.5, *Szerajevóban* 13.5, *Belgrádban* 10, *Bukarestben* 9.8, *Szófóban* 12 fok a hőmérséklet a fagy-pont alatt. Még *Atlénban* is erősen esett a hó tegnap reggel — 1.6 fok hőmérséklet mellett. Egész Olaszországban és az *Adria* vidékén — 3 fokos béra dühöng.

— **Csavargók párbaja a menedékhelyen.** *Gorkij Maxim* tollára volna méltó ez a regőzei eset. *Regőze* község menedékhelyén találkozott három rongyos csavargó *Stais* *István*, *Peist* *Károly*, *Korom* *György* és egy kis helynélküli cseléd *Papp Vera*. A leány szép volt, tizenhat éves, a csavargók hetek óta járták a néptelen országutat. Párbajra kelték *Veráért* . . . *Korom György* lett a győztes, két társát leszúrta. Aztán megszökött *Verával* együtt a menedékhelyről . . .

— **Házasság.** *Sugar Jenő* házasságot kötött *Fejes* *Katóval*.

Vihart József mérnök, tartalékos honvéladnagy eljegyezte *Pétráss* *Böskét*, *Pétráss* *Sári* sziamművész nő hűgát.

Tonelli Sándor eljegyezte *Kabath* *Natália* kisaszonny.

— **Befagyott gőzhajók.** Pétervárról táviratozzák: A rigai öbölben 30 gőzös a jég közé fagyott. *Bovalból* és *Libauból* egy-egy jégtörő indítottak Rigába, hogy kiszabadítsa a jég közé szorult hajókat.

— **Főmegas tüzesetek.** Hajduböszörményből jelentik: Napok óta egyik tüzeset a másikat éri. Tegnap este *Lovas* *Sándor* és *Vargha* *István* gazdánál égett egy szőna és ezalmakazal. Ma délelben hóviharban *Lukács* *Istállója* is kigyulladt és öt kövér sertés bennégett. A tűz átcsapott *Molnár* *Gábor* szomszédos házára, mely elpusztult. A tűz terjedését végre sikerült megakadályozni. A kár jelentékeny.

— **Nagy tüzvész Tokióban.** Tokióból táviratozzák: A császári család és az arisztokrata családok híres teli lakóvárosa Nunaza tüzvész folytán elpusztult. A tűz tegnap délután kezdődött Jochivara városrészben. Mikor a tüzet éjjelkor eloltották, 1 tható volt, hogy csak két utca volt valamiképen megmenthető. Bővebb részletek hiányzanak. Az özvegy császárné kastélyát megmentették.

— **Agyonütötte a szikla.** Székesfehérvárról jelentik: A polgári kőbányában egy hatalmas sziklatömb hirtelen levált és Stomian Miklós munkást agyonzúzta.

— **Az automobilmerénylet tetteseit elfogták.** Megirtuk, hogy vasárnap este Marwitz és Henningsdorf között az országúton merényletet követtek el egy ékszerész és annak családja ellen, akik automobilon kirándulást tettek. A merényletről újabb a következőket jelentik Berlinből: A merénylettel három lengyel munkást gyanúsítanak. Az egyiket, mivel alibit igazolt, szabadon bocsátották, azonban a másik kettőt, névszerint Arndt és Pilarszki továbbra is őrizetben maradnak. A drótkötél, amelyvel a merényletet elkövetették, harmincz méter hosszú és rendkívül vastag volt. A merénylők a drótkötélet — 2 és fél méter a kerületük — fák köré kötözték. A drótkötél eltörte az automobil kormánykereket és Plunz ékszerész fejét valószínűleg leszeli a törzsről. Felesége, midőn az automobilból kiesett, eltörte a nyakszirteit és a drótkötél neki is elvágta a nyakát. A szerencsétlenség után Anna nevű leányuk Janke kereskedőnek utánuk jövő automobillja elé sietett és kiáltással és integetéssel megállította. A munkások valószínűleg ki akarták rabolni az ékszerészt. Az ékszerész egy idő óta feleségétől elváltan élt, tegnapelőtt beküldte vele és ebből az alkalomból rándultak ki a végzetes utjukra.

— **Sorozás Budapesten.** A székesfővárosi tanács a katonai hatósággal már megállapította a Budapest székesfőváros területén tartandó sorozás rendjét. A sorozás két sorozó-bizottság előtt folyik le. Az első bizottság a Mária Terézia-laktanyában márczius 11-étől április 30-ig működik, míg a második sorozóbizottság működési helye a központi városháza, szintén márczius hó 11-től április 30-ig. Az I. sorozóbizottság az I. korosztályt vizsgálja, míg a II. sorozóbizottság a II. és III. korosztályt sorozza.

— **Meghíusult templomrablás.** Veszedelmes betörőket csipett el a fővárosi rendőrség. A detektívek már hosszú ideje figyelemmel kísérték Kostyál József 26 éves notárius betörőt. A detektívek tegnapelőtt éjszaka észrevették, hogy Kostyál egy terézvárosi kis korcsmában találkozott Rhei Jánossal, aki ugyancsak rovvott multu betörő. Mind a kettőnél kézitáska volt és éjjel után megindultak a sötét utcákban. A Nagymező-utcában lévő plébánia-templomhoz mentek és amikor azt hitték, hogy senki sem látja őket, előszedték a kézitáskájukból a tolvajkulcsokat és felnyitották a templomnak a Proféta-utca felőli ajtaját. Ebben a pillanatban odarohantak a detektívek és lefogták a két betörőt. Bevitték őket a főkapitányságra, ahol bevallották, hogy a terézvárosi plébánia-templomot akarták kirabolni. Tudták, hogy hol vannak elrejtve a szeszereket érő egyházi kezszerek és értékes oltári felszerelések, azokat akarták ellopní és már meg is alkudtak az orgazdával, aki nyomban megvette volna. A detektívek vallatára fejték Kostyált és kiderült, hogy a főváros legveszedelmesebb tolvajbandáját sikerült kinyomozniok. Kostyál és Rhei ugyanis egy bandában „dolgoztak” Kovács József 31 éves és Mészáros István 21 éves rovvott multu betörőkkel. Ők négyen követték el az utóbbi idők nagyobb betöréseit. A betörők csak három lakásfosztást ismertek be. Nevezetesen: a Goldstein Miklós gyógyszerész Váci-körut 66. számú, a Jusa Gyula villanyszerelő Ovoda-utca 28. számú lakásában és a Vass Oszkárnál történt betörést. De valószínű, hogy sokkal többet követték el.

— **Nincs meg a betörő.** A Király-utca 11. szám alatt Ullmann Testvérek ékszeresboltjában történt betörés ügyében a rendőrség folytatja a nyomozást. A lopással gyanúsítja König Emanuel Károly alferfeldi születésű, huszonkilenc éves aranyművesegédet, aki a czégnél volt alkalmazva. König e hónap elseje és 2-ika közötti éjszaka, amikor a betörés történt, nem volt otthon. Először este csak tizenhat korona volt, de 2-án már kifizette harminczegyi korona lakbérét. Hirtelen átöltözött és azzal távozott, hogy Bécsbe utazik. Valószínű, hogy a betörést König Emanuel Károly öccsével együtt követte el. Arról csak annyit tudnak, hogy néha a lakásán megkereste a bátyját. A fiu azelőtt Fiumében volt, ahol Hans Steiner név alatt lakott a De la Ville szállodában. A rendőrség körözövelet adott ki a betörőssel gyanúsított testvérek ellen.

— **A trachomás ujczok.** A Szabadkán ma kezdődött fősorozás nagy meglepetéseket hozott, a szabadkai sorozó-bizottság ugyanis besorozta az összes trachima-betegeket, akiket eddig tudvalevőleg mindig mentesítettek a katonai szolgálat alól. Ez a szokatlan újítás a honvédelmi miniszter most leérkezett rendelete folytán történt, amelynek értelmében a gyógyítható szemcsés ködhártyalobban szenvedő állításköteleseket, kik egyébként katonai szolgálatra alkalmasak, feltétlenül be kell sorozni. A mai sorozáson tíz szembeteg legényt sorozták be.

— **Gyilkos alkohol.** Bajáról jelentik: Kovács Péter nyugalmazott községi jegyző özvegye ma a kutba dobta magát és meghalt. Tettét valószínűleg pillanatnyi elmezavarban követte el, mely gyakran tört ki rajta, mert az alkoholizálás teljesen aláásta szervezetét.

— **Hajóösszeütközés.** Londonból jelentik: Goodwinsand közelében ma reggel egy gőzös összeütközött egy német bárkával. A gőzös előréscrén megseérl, úgy hogy kénytelen volt gyorsan a kikötőbe menekülni. A német bárka sorsáról eddig mi hír sem érkezett.

— **Gyilkos kamarai elnök.** A németországi Gumbinnen városban tegnap letartóztatták Karschuk Emil városi képviselőt, a gumbinni kereskedelmi kamara elnökét, akit gyilkossággal és csalással vádolnak.

— **Gyilkosságok ok nélkül.** Komáromból jelentik: Zöldállás tanyán Vámos János tehenes ma Korvai Jánosné cselédasszonyt minden ok nélkül vasvillával megtámadta és agyonütötte. A csendőrök letartóztatták Szuri István, aki apagyilkosság miatt tizenöt évi fogházat töltött ki és a mult évben szabadult ki, ma egy korcsmában Kovács Lajos gazdát agyonszurta és elszökött. A csendőrök Gyállán elfogták.

— **Husvétii vendégek ellátására legalkalmasabbak a Barta-féle meleg és hideg hús-konzervek, likörök; bőjti eledelül gombák, levesek, gyümölcsizék. A legkiválóbb minőségben beszerezhetőek a Felkai Konzervgyárból, Felka, Szepesmegye. Árjegyzék a mai lapunkban.**

— **Rendőri hírek.** Életuntak. Ma reggel a Csengeri-utca 76. számú ház kapuja alatt Krausz Ernő huszonkét éves, az I. honvédelmsereg közlegénye kétszer magára lőtt. Az egyik golyó a balkarját, a másik a ballábat furta át. A huszár egész éjszaka mulatott és amikor az öngyilkosságot megkísérelte, rézség volt. Súlyos sebével a honvéd kórházba vitték. — Mihály Vincze huszonhárom éves bölcsésztanhallgató Gyp-utca 8. számú lakásán mellbelötte magát. A Telepi-utca főkórházba vitték. — **Legett gummiraktár.** Tegnap délután Hegyi Samu Gróf Zichy Jenő-utca 32. szám alatt levő gummi gyárában tűz támadt. A gummiraktár nagy részben leégett. A tüzet a VI. kerületi tűzoltók oltották el. — **Munkássors.** A Váci-ut 168. szám alatt levő Első Magyar csavargár területén a vasúti kesik tolatás közben Pápa Flórián tizenkilenc éves napzsámós két kecsi ütözöje közé szorult. Bevitték a Rókus-kórházba, ahol még tegnap meghalt. — **A pályór merénylő.** A Vagyár-utca sarkán a vasúti sínek keresztelésénél levő őrház mellett Hegedűs Gyula pályór az éjszaka összeveszett három suhaneczal. A garázda legények megrohanták Hegedűst, aki az egyiket megütötte. Erre a suhaneczok közül valaki revolvért rántott elő és rálőtt a pályórra, aki könnyebben megsebesült. A merénylők elmenekültek.

— **Fővárosi Orfeum.** Remekül vált be az új márcziusi műsor. Az attrakciók elsőrangúak, de Sylvester Schaefferrel nagyszabás tekintetében nem konkurálhatnak. A műsor olyannyira vonzza a közönséget, hogy a püholok napokra előre kelnek el. Holnap, csütörtökön délután két előadás lesz Sylvester Schaeffer felléptével, délután mérsékelt helyarárakkal. A legközelebbi délutáni előadás vasárnap, márczius 8-án lesz.

— **Halálozás.** Özvegy Immervoll Károlyné, Porst Antónia, életének 88-ik évében elhunyt Budapestén Gosztonyi Józsefné, Josa Mária életének 57-ik évében meghalt Ujpesten.

Id. Elekcs István földbírtokos 61 éves korában Kézdiálsiban meghalt.

Degro Péter szentszéki tanácsos, nyug. eszési plébános 78 éves korában Diósgyőrön meghalt.

Haeller Károly betűszedő ma meghalt 33 éves korában.

Ésleik Aranka harmadéves tanítóképzőintézetű növendék, dr. Szlávik Mátyas eperjesi theol. akadémiai felügyelő taná: leánya, életének tizenhalezedik évében Eperjessen meghalt.

Kranz József, a híres bécsi Kranz szálloda tulajdonosa, ma 73 éves korában meghalt Bécsben.

— **Időjárás.** Hazánkban változóan felhős és az északi határon előfordult jelentéktelen csapadéktól eltekintve, száraz idő uralkodott. A hőmérséklet észrevehetően emelkedett; a maximum 7 C. fok volt Fiumében, a minimum —17 C. fok Botfalun. — **Prognózis a következő 24 órára:** Változóköny, szeles és enyhébb idő várható, sok helyütt esmenedékkal. (Sürgönyprognózis: Változóköny, szeles, enyhébb, sok helyütt csapadék.)

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Négy temetés egy napon.)

Ritka napja volt vasárnap a Nemzeti Színháznak: Négyeszeres temetést rendeztek. Négy darabot hantoltak el.

Délelőtt a Nyugat mánináján Möricz Pál két kedves egyfelvonásosa, a „Tökmag” és a „Sátán” került színre először és utolszor.

Délután „Az első és második” dermiére-je volt sikeres pályafutás után, este pedig a Shaw „Cézár és Kleopatra”-ját adták utoljára.

A nevető örökösök Wlassics Gyula, Bataille és társai, akiknek darabjai már legközelebb a műsorra kerülnek.

(Aki tudja, hogy fölösleges.)

Bezzeg „A faun” még mindig duzzad az egészségtől, nem kell félnie, hogy egyhamar akár sorvadásban, akár végelgyengülésben kelljen kimulnia. Sűrű egymásutánban játszzák a Nemzeti színpadán, mindig telt nézőtér előtt és a szereplők már régóta, még álmukban is szóról-szóra el tudnak mondani nemcsak a maguk, hanem az egymás szerepét is. Oda se néznek a szent sugólyuk tájékára.

Szilágyi József, „A faun” sugója, tehát teljesen fölöslegesnek érzi magát. Kuczkójában hátradőlve, keresztbe font karokkal várja a felvonások és a darab végét s unalmában nagyokat ásítozik.

De a legutolsó előadaskor még ennél is többet tett:

A darab végén, amikor már a vasfüggöny is legördült, a színészek is távoztak, a színpadi munkások is elhordták a sátorfájukat, az utolsó körutját tevő tüzőlt bevilágított kézilámpájával a sugólyukba is. Ijedten hőkölt vissza:

— Ni, Szilágyi még itt van! . . . Alszik? . . . Vagy beteg?

Csakugyan, két könyökére támaszkodva a könyve fölé hajolva, ott ült a sugó.

Nem is ő. Hanem egy bábu, a Szilágyi József maszkiájában.

Egész este nem vették észre a fölösleges sugó tréfáját.

(A legbuzgóbb faun-látogató.)

Ne tessék hinni, hogy „A faun” közönsége előadásról-előadásra más és más elemekből verődik össze. Ellenkezőleg, nagyon sokan vannak, akik még néhány hét előtt semmit se tudtak egymásról a már testi-lelki jó barátok: „A faun” esteken ismerkedtek össze és a darab végén így bucsuznak egymástól.

— Tehát a legközelebbi Faun-ig!

De valamennyin tul tesz buzgóságban egy rokonszenves külsejű ifju, aki a Knoblauch-darab egyetlen előadását se mulasztotta el. Ha Pesten adják, elmegy a Népszínházba, ha Budán kerül színre, fölautózik a Várba.

Ismeretsegüket nem köt, nem érdeklődik semmiért, senkiért, csak a színpadot nézi. Nem is annyira a Rajnai Gabi pompás játéka mulattatja, mint inkább az epizódisták kötik le a figyelmét. Amikor Cyril és Vivian jelenései játszódnak le, egészen lázban van s láthatólag rosszul esik neki, hogy a kis faun úgy leszólja a Mrs. Hope Clarke leánykáját.

És értem is a felláborodását. Először is, mert a Viviant ábrázoló Rákos Alice bájos, fiatal leány, másodsor pedig, mert egy vőlegény se türi, hogy a menyasszonyáról kedvezőtlenül nyilatkozzanak.

Ugyanis abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőnek pattanthatom ki a nagy titkot, mely abból áll, hogy a buzgó látogató —

Mélik Andor

és

Rákos Alice jegyzék

(Fél munka mit sem ér.)

'Az Operaházban Waltershausen „Chabert ezredes“ című operája csufosan megbukott. A zenekritikusok ritka egyértelműséggel törtek pálczázt fölötté. A librettóval még csak meg voltak valahogyan elégedve, de a zenéjét sehogyse vette be a gyomruk.

Azon fordul meg a darab, hogy a napoleoni háborúk idején Chabert ezredes egy orosz katoná állítólag leszurta. Ez azonban nem volt igaz. A holtak hitt ezredes visszatért és feleségét egy második férj karjai között találta.

Szemere játszotta ezt a szerencsétlen ezredest a töle megszokott áldozatkészséggel. És mégis az volt a köszönet érte, hogy az egyik tudósító így jajdult föl:

— Oh, az a marha muzsika! Nem tudta ezt a Szemerét jobban főbe kollintani? Most nem kéne ezt a „Sábesz ezredes“-t végig szenvednünk!

(Az előleg.)

Csontos Gyula parádés szerephez jutott a *Biró Lajos* darabjában. Az eladósodott snájdig kapitányt sok élethűséggel játsza a „Tavaszi ünnep“-ben.

Pedig sohse volt katona, — úgy mondják, — mire az a felelet: De annál jobban ért a pénzköltéshez. Gavallérosan él. Mindig kifogástalanul ütözik. Herczegi borraivalói közmondásszerűek. Nem csoda, hogy sohse futja a gázsiból, ha az még olyan fényes is.

Sok baja van emiatt a végrehatjokkal és sokszor kell előlegért a direktorához fordulni. Egy alkalommal szintén nagy összeg erejéig — huszszor koronáról beszélnek, — vette igénybe a *Beöthy László* előzenésességét.

Megszokott könnyelmű hanyagsággal a nadrágzsebébe gyúrta a ropogós bankókat, mulatott egyet, aztán hazament lefeküdni.

Reggel még javában aludt, amikor ama bizonyos három ur rontott a szobájába. Foglalni jöttek Csontos félig még mámorosan az alvástól, hirtelen nadrágot rántott magára s papucsba bujva fogadta látogatóit.

Ezek se sokat czeremóniáztak: Bejárták a szobát s összeirtak mindent, ami a kezük ügyébe került... az éjjeli szekrényen kegyegő zseborát is. sőt a művész levetett kabátja zsebeit is kikutatták.

Csontos eleinte boszankodott. Majd pillanatra megrémült, mert eszébe jutott a 20.000 korona, de egy véletlen mozdulattal a nadrágzsebébe nyúlt s szíve örömeiben nagyot dobant: lefekvéskor elfelejtette kiszedni a bankókat, ott érezte, ujjai közt, édes zizegésüket.

Attól kezdve mosolyogva nézte a kellemetlen vendégek munkáját.

(Nem mindig papsajt.)

A magyar szindarabok külföldi hódítása kissé könnyelművé tette az ügynök urakat. Kezdek vak-tában, „maeskát a zsákban“ módjára, megszerezni a budapesti ujdonság előadási jogát.

A legagilisabbak egyike a berlini híres „Dreimasken Verlag“, melynek kiküldöttje a magyar szerzőknek már jó ismerőse. Ez a derék barátunk a jőnevű írónk darabjainál nem sokat habozik, hanem már a premiérek külső sikere után megköti a szerződést.

Igy tett nemrégiben a „Róza néni“vel. S minthogy a „Taifun“-nal olyan szenzációs üzletet csinált Európaszerte, a legújabb Lengyel-darabot méregdrágán fizette meg.

Szegény ördög megjárta: Az ujdonság nem vált be. Külföldi kivitelre nem látszik alkalmasnak s a „Dreimasken Verlag“ azzal büntette meg hirtelenkedéséért, hogy — lemondott a további szolgálatairól.

(A lelkiismeretes színész.)

Bezzeg, ha jó orra van, nem engedte volna át a *Molnár Ferenc* „Liliom“-át, a budapesti mérsékelt siker után másnak. Ez a poétikus darab a bécsi Theater in der Josefstadtban szenzációs sikert aratott s nagyon valószínű, hogy nemsokára már az összes német Gretchenek meg fognak hatódni a mi városligeti hintáslegényünk sorsán.

Bécsben *Jarno* igazgató játsza a czimszeropet. Azt mondják, kitűnően. Alakítása még a szerzőt is meglepte.

— Mondja csak, — interpellálta *Molnár Ferenc* a művészt — honnan vette ön, például, ezt a niüanszt? Hiszen ez nincs is a könyvben?

Jarno mosolygott.

— Nincs ám a német könyvben, — felelte büszkén — de benne van a magyarban!

Kisült, hogy a magyar kiadásból tanulta be a „Liliom“-ot — németül.

(A legbiztosabb jel.)

Hajó Sándor restelte bevallani, hogy ő is csak olyan gyöngé, mint minden szerző, s hogy őt is gyötéri a lámpaláz. A „Lakajok“ bemutatója előtt adta a hidegvérű angolt, a könnyelmű francziát, a patópálos magyart. Egykedvű arcot vágva járt-kelt a Vígyszínházban, részt vett a próbákon, sakkozott a kávéházban.

De csak a felületes szemlélet tévesztette meg ez a viselkedése. Akik jobban ismerték, tudták, hogy nincs egy nyugodt percze. Éjjel nem alszik, nappal nem eszik, s félelmetesen veszt testi súlyából.

Ez az eltitkolt, örületes „drukk“ a bemutatóg, különösen annak második felvonásáig egyre fokozódott. Amikor a második felvonás után mintegy huszszor szólították a lámpák elé, nagyot lélegzett. Megértette, hogy nyert csatája van.

Erről pedig *Hegedüs Gyula* győződött meg:

A harmadik felvonásban *Varsányi Irén* és *Tanay* jelenése alatt, *Hegedüs Gyula* és *Makay Margit* várták végszavukat a fenékfüggöny mögött. Beszélgettek. Egyszerre *Hegedüs* egy közeli karosszékre mutat:

— Nézzed a szerzőt! — sugta.

— *Hajó Sándor*...? — sugja vissza *Makay Margit*. — Mit csinál?

— Alszik... Hetek óta most először... elnyomta az álm!

(Márczius idusán.)

A képviselőház mai emlékeztetés ülésén a baloldali hírlapírói karzaton valaki nagy lensőséggel így szólt:

— Itt a hajnal!

A körülötte levők azt gondolták, hogy a *Németh Károly* előadói beszéde lelkesíti kollégá-jukat, ezért hát lekicsinylő gunnyal kérdezték:

— Ugyan kérlek! Hol látod te ebben a kétségbeesztő helyzetben a hajnalt?

— Ott ni... a karzaton! — volt a felelet.

Mert hát nagy H-val értette — *Hajnal* *Hajnalkát*, a Népopera kecses dupla Auróráját.

(Megszájt híresztelés.)

Egyik színházunk egyik előadásán, szokás szerint, gyérszámú közönség lézengett szörványosan a nézőtérén. Meglehetősen unott volt a hangulat s csak akkor morajlott föl az első derűtség, amikor egy kis kutyus jelent meg a színpadon.

A kutyus, ugyanis, nem tartozott a darabhoz. De a piczi jószág nem törődött darabbal, szerzővel, rendezővel, ügyelővel, hanem egészen fesztelenül tipegett az egyik szereplőtől a másikhoz. Híába hívogatták a kulisszák mögül, hasztalan rugdalták jobbról, kergették balról. Nem ment.

A földszint nagyon jól mulatott a rögtönzött kutyakomédián és egy vesés újságíró malicziával sugta a szomszédjának:

— És még azt mondják, hogy kutya se jár ebbe a színházba!

Egy látesüves ur.

(*) Hangversenyek. Az emberi felfogó és értékelő képességnek meg van a maga határa. Van egy pont, melyen túl sem a szép, sem a rut-fokozatait nem tudjuk megkülönböztetni. Ezeket a határokon túl a fokozás lehetetlen. Erre a fokra emelkedett fel *Dohnányi*, *Enesco* és *Casals* külön-külön. Mindegyik elérte hangszerezen nemesak a virtuóz, de a művészi elismerést. Együtt már igazán nem emelkedhetek magasabbra előttünk. *Pompásán* simulnak egymáshoz és csak *Enesco* néhány előtérbe emelkedése nem egészen indokolt. Különösen a *Brahms-trio* emelkedett ki legplasztiku-

sabban, mivel *Dohnányi* ennek a zeneköltőnek szellemébe hatolt be legjobban, már pedig a trio súlypontja a zongorán fekszik. A nagyszámú közönség ezuttal is nagy szeretettel ünnepelte a kiváló művészeket. — A Zeneakadémia is rendezett egy kamara-hangversenyt. Egy quartette és egy zongora ötös került előadásra. A jelentéktelen hangversenyen lelkes közönség jelent meg. — *Schnabel Arthur* már évek óta egyike a legkomolyabb zongoristáknak, kik hangversenyekkel felkeresnek. Nem igyekezik külső csillogással érní el hatást, hanem komoly, fejlett, mélyen járó felfogásával és stílusával domborodik ki. Kár, hogy a romantikusok tulságos művelete eltéríti a klasszikus alapokról. — A Müegyetemi Zenekar ügyes, de jelentéktelen együttes hangversenyüknek sem *Bekker Pál* hegedűművész, sem *Tötössy Béla*, a karmester nem tudott érdekességet kölcsönözni.

(*) *Sándor Erzs* Győrben. A győri főreáliskola segélyegylete javára rendezett fényesen sikerült estély keretében tegnap *B. Sándor Erzs* tü-neményes művészetének hódolt Győr város és környéke társadalmának színe-java. A nagynevű mű-vésznő *Delibes* „Lakmó“-jából a „Csengetyü áriát“, *Donizetti* „Lindá“-t, majd pedig a közönség tomboló lelkesedése által indítatva az „Álarcosbál“ két részletét és *Farkas és Székács* néhány dalát énekelte *Dienzl Oszkár* művészi zongorakísérete mellett. *Dienzl Oszkár* mesteri zongorajátékát is zajos tapsokkal honorálta az előkelő közönség. *Dienzl Oszkár*, *Dvorak*, *Polonyi E.* és *Debussy* szerzeményein kívül saját szerzeményü *Menuette*-jét is előadta. Nagy érdeklődéssel fogadta a közönség *Harmatzy-Simon Lóránt* miniszteri titkár felolvasását. *Harmatzy* 60 vetített képpel szemléltetővé tett előadásának tárgya *Velence* volt. A művészi fényképek s a szerző *Italia* iránti rajongásától áthatott előadása viharos tetszést arattak.

(*) *Ditrói Mór* Debreczenben. A mult napokban híre ment, hogy *Ditrói Mór* lemond a debreczeni színházról. Ezzel szemben a mai nap folyamán *Ditrói* a következő táviratot küldte Debreczenbe:

„*Kovács József*, Debreczen szabad kir. város polgármesteréhez, Debreczen. Tisztelettel bejelentem Nagyságodnak, hogy írásos pályázati kérvényemet csak abban az esetben nyújtom be, ha a színház bérletére nyilvános pályázat hirdetik. Ebben az esetben elnöki tisztségemről lemondva én is pályázni fogok. Ellenkező esetben, mint a Színészegyesület elnökének teljes akció-szabadságomra szükségem lévén, sziveskedjenek szóbeli előterjesztésemet tárgyalannak tekinteni. Nagyságodnak alázas szolgája *Ditrói Mór*.“

(*) Készülő bemutatók. Az idei szezon meg-lehetősen lanyha események után, minden színház erős utóévadra készül. Az Operaházban ebben a hónapban következik a *Mozart*-ciklus: a „*Varázsfuvola*“ reprize, a „*Szöktetés a serailból*“ bemutatója, a „*Les petit rienos*“ című *Mozart*-ballet premiérje, amelylyel egy estén kerül színre *Szeghő Sándor* operája: „*Báthory Erzsébet*“ és *Debussy* egyfelvonásosa „*A tékozló fiu*“. A jövő hónapban kerül színre *Monszorgszky* „*Boris Godunov*“ című operája. *Gluck* pantomimje és a *Beethoven*-ballett („*Prometheus*“) *Bródy Sándor* szövegével lesznek az Operaház áprilisi ujdonságai. Májusban a „*Boccaccio*“ és a „*Rigoletto*“ reprize következik és közben néhány vendégze-replés. A Nemzeti Színház programjára nagy befolyással van *Odry Árpád* egészségi állapota. Ebben a hónapban kerül színre az új *Bataille*, „*A fákllya*“. A jövő hónapban valószínűleg *Birinsky* „*Bolond-tánc*“-át játszzák. Több magyar premiér az idén nem lesz, ciklus sem lesz. A Vígyszínház legközelebbi ujdonsága *Paul Gavault*nak „*A mumus*“ című darabja, amelyet *Heltai Jenő* fordított magyarra. „*A mumus*“ után *Bródy Sándor* „*Timár Lizá*“-jára kerül a sor, amelylyel az író már elkészült. A *Bródy* darab után *Dario Nicco-demi* „*L'auzrette*“ című darabját hozza színre a színház. A darab magyar címe „*A kócsagtoll*“ lesz. Ugyanazok a Vígyszínházban kerül színre valószínűleg husvétkor *Ráskai Ferenc* mesejátéka, a „*Gyerekváros*“. — A Magyar Színházban két magyar premiér lesz még az idén: *Bródy Sándor* három egyfelvonásosát fogják bemutatni és utána *Drégely Gábornak* „*Az isteni szikra*“ című új

vigjátékát. A két magyar premiér után Maeterlinck-nek „A kék madár“ című darabjára kerül a sor. A „Kék madár“ az eddigi tervek szerint a Drégely-darab után kerül színre. Május hatodikán kezdődik meg a Király Színház és a bécsi Carl-Theater tíz napig tartó esere-vendégjátéka. A Carl Theater legérdekesebb előadása az „Alt Wien“ lesz, mely a színház tavalyi szezonarabja volt és amelynek a zenéjét Strauss-melódiákból állították össze. A bécsiek ezenkívül előadják a Rényi-Martos „A kis gróf“-ját, Lehárnak „A mulató istenek“ című darabját és „Az elvált aszszony“-t. A Királyszínház bécsi vendégjátéka „János vitéz“ előadásával fog kezdődni, ami után a „Leányvásár“-t és a „Czigány szerelem“ című operettet adják elő. Ennek a három darabnak a sikerétől függ a bécsi vendégszerelés további programja. A Királyszínház a vendégjátékot mindenesetre a Harsányi-Vincze-féle „Limonádé“ ezredes“ előadásával fejezi be.

(*) **A Színészegyesület dísztagjai.** Az Országos Színészegyesület közgyűlésén a tanács indítványozni fogja, hogy Rákosi Jenőt, Berezik Árpádot, Molnár Ferenczet és Bródy Sándort választásuk meg az egyesület dísztagjaivá. A közgyűlés kétségtelenül szívesen fog hozzájárulni a tanács ilyen irányú javaslatához.

(*) **Rákosi Szidi betegsége.** Őszinte részvételt értesülünk, hogy Rákosi Szidi, a Nemzeti Színház nagy művésznője, súlyosan megbetegedett. Bronchitis támadta meg, mely olyan légzési nehézségeket okozott, hogy ellene oxigén belélegzéseket kellett alkalmazni. Kérdésközlésünkre azt a megnyugtató hírt vettük, hogy Rákosi Szidi állapota jobbra fordult s már a félnapot ígygon kívül töltheti. Arról azonban, egyelőre, szó se lehet, hogy egyhamar szinpadra léphessen, mert amint a kellő erőhöz jut, hosszabb üdülés céljából, Délvidékre utazik.

(*) **Királyok.** Márczius közepén lesz a Magyar Színházban a legközelebbi premiér, amikor is Királyok gyűjtőcímmel bemutatja a színház Bródy Sándor három egyfelvonásosát. Az elsőnek a fejedelem a címze, a másodiknak Lajos király válik, a harmadiknak pedig Rembrand. Mind a három darabban Gombaszögi Frida fogja a női főszerepet játszani, a fő férfiszerepet Kürti József és Csontos Gyula. A Királyok előadását Vágó Béla rendezi.

(*) **Vitás vendégjáték.** Az Urániába néhány nappal ezelőtt a Burg-színház hirdette felleléseit, melynek kezdetül e hó 13-ikát jelölték meg. Mára azután Thuming, a Burg-színház vezetője érdekes táviratot küldött Budapestre. Az állítólagos burgszínházi együttesben szereplők közül Heine tagja ugyan a színháznak, de a többiek vagy statiszták, vagy egyáltalában nem tartoznak a színház kötelékébe. Sőt a színlapon hirdett darabok sem a Burgszínház műsorából valók.

(*) **Magyar művész kitüntetés.** A St.-louisi „Art Publication Society“ a nyáron nemzetközi pályázatot hirdetett zongoradarabokra. A jutalmakra az egész világból háromezernél több zeneszerző pályázott. A zsűri eddig a pályamunkák három csoportjának elbírálásával készült el s ezek között az egyik díjat Aggházy Károly, a Nemzeti Zenede tanára nyerte el „Az erdőben“ (The forest) című zongorára írott háromtételű suite-jével.

(*) **Színházak hírei.** Az Operaházban holnap, szerdán, bérletszünetes, első helyű előadás lesz, mely délután 4 órakor kezdődik. Színekerül Janesi és Juliska, Humperdinck kedves mesejátéka, amely után A babatündér című balletet adják. Csütörtökön, Langaard Borghild, a kiváló norvég énekesnő lép ismét a közönség elé a „Parasztbeszéllet“ Santuzza szerepében. A dalmú után a „Coppelia“ című balletet adják. Szombaton „Tannhauser“ van műsoron, Venus szerepében Langaarddal, aki a szerepét ismét magyar nyelven énekli.

A Vigaszínházban holnap, szerdán, a Lakájekat. Hajó Sándor nagyhatalásu vigjátékát ismétlik. Az első vidéki színiigazgató, aki az előadási jogot megszerezte, Nádaszy József, a szabadkai színház igazgatója.

(*) **Hangversenyek.** A Szimfóniai Zenekar hatodik bérlete hangversenye márczius 16-án este lesz. A hangverseny műsorát szokásos módon ezáltal is a hazai szerzők mellett a világirodalom legnagyobb műveiből állítják össze. — A X-ik filharmoniai hangverseny, mely Beethoven-est lesz, oly nagy az érdeklődés, hogy a Filharmoniai Társaság vasárnap, márczius 9-én délután fél 4 órakor mérsékelt helyarakkal nyilvános főpróbát rendez, ugyanazon műsorral: 1. Egmönt nyitány; 2. Zongoraverseny G-dur (Szendy Árpád tanár); 3. Kilenzedik szimfónia (Medek Anna, Valent Vilma, Dr. Székelyhidny Ferencz, Takáts Mihály, Venczell Béla, „Magyar Nők Keregyesülete“ és „Budapesti Keregyesület“). Jegyek már mártól fogva kaphatók Rózsavölgyinél (Szervita-tér 5.).

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Földtani előadás.** A Magyarhoni Földtani Társulat márczius 5-én, szerdán délután 5 órakor a m. kir. földtani intézet előadótermében (Stefánia-ut 14.) szakülést tart. Előadás: dr. Szádeczky Gyula kolozsvári egyetemi tanár: Adatok az Erdélyi Medence tektonikájához. A szakülés után a választmány ülésezik.

* **A Természettudományi Társulat új pályázata.** A Természettudományi Társulat a Bugátalapról hatszáz koronával jutalmazandó állattani pályázat pályafelvetéleit a következő kérdésben állapította meg: „Kivátnak valamely hazai állatcsoportnak (rendnek, kisebb családnak, vagy nemnek) önálló vizsgálatokon alapuló monográfiai feldolgozása, vagy valamely állatfajnak akár anatómiai, akár szövettani, akár pedig fejlődéstani, vagy életbuvárlata.“ Eme pályázat benyújtásának határideje 1914. szeptember 1-én jár le. Ugyancsak a Bugátalapról hirdettek hatszáz koronás jutalomdíjjal egy másik pályázatot is, még pedig a természetán köréből. A pályázat a következő: „Kivátnak a mikroszkóppal előálló fénytünemények szabatos összefoglaló tárgyalása, tekintettel a mikroszkóp elméletének és alkalmazásának újabb haladására.“ Ennek a pályakérdésnek a beküldési határideje 1913. szeptember 1-én jár le. Ezenkívül Margó Tivadar jubilaris alapítványának kétszáz koronás kamatából jutalmazták a legjobb állattani dolgozatot, amely a Természettudományi Közlelvnyben megjelent, Schilberszky Károly milleniumi jutalomdíjából pedig a legjobb a növényteni munka szerzője részesül százötven korona jutalomban.

FŐVÁROS.

Porladó akták.

— **Közgyűlési határozatok, melyek évek óta várják a kormányhatósági elintéztést.** —

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, márczius 4.

A főváros kormányellenes álláspontja nem az adótörvények körül jutott először kifejezésre. Volt már korábban is akárhányszor, amikor a főváros törvényhatósági bizottsága érélyesen állást foglalt a Kormány ellen, noha ez az állásfoglalás nem bizalmatlansági votum formájában nyilatkozott meg. Amikor azonban a közgyűlés feljrt a Kormányhoz, megsürgetve a közgyűlés által elfogadott határozatok kormányhatósági elintéztését: mindez szelidebb formája volt annak az elégedetlenségnek, melyet a közgyűlés a Kormánnyal szemben érzett.

Emlékezzünk csak vissza arra, amikor vagy másfél esztendővel ezelőtt a közgyűlés szinte egyértelműen rosszalását fejezte ki a Kormánynak, a miért már évek előtt hozzá felterjesztett *közszéki takarékpénztár* alapszabályait elintéztelenül heverteti a belügyminisztériumban. Akkor olyan érélyes tiltkozások hangzottak el, melyek azt célozták, hogy a főváros éljen törvényadta jogával és mindazokat a közgyűlési határozatokat, melyek negyven napon belül kormányhatósági elintéztést nem nyernek: minden további fontolgatás-latolgatás nélkül léptesse életbe. De bármennyire is egyértelmű volt a közgyűlés állásfoglalása e kérdésben, a főváros a radikális cselekvés terére lépni nem mert és az elhangzott panaszok és tiltkozások felett főváros és a közgyűlés is csakhamar napirendre tért.

Mindezt aóbból az alkalomból elevenítjük fel, hogy a főváros most először adja közre a listáját mindazoknak a közgyűlési határozatoknak, melyek mindmáig hiába várják a kormányhatósági elintéztést. A kimutatás szerint mindössze 37 elintéztellen ügye hever a fővárosnak a belügyminisztériumban. Van közöttük olyan — a *hatósági tüzlkárbiztosító ügye*, — mely közel tíz esztendeje várja a kormányhatóság jóváhagyó vagy elutasító végzését. A *közszéki takarékpénztár* alapszabályait is már 1909. január 23-án — több mint négy esztendeje — terjesztették fel, de a minisztérium — dacára a főváros ismételt sürgetésének — még mindig nem intézte el az ügyet és a jó isten a megmondhatója, elintézté-e egyáltalán.

A kormányhatóságnak ez az indolenciája nem egyéb, mint lábbaltiprása a főváros autonómijának. Ezzel szemben pedig a főváros meghunyászkodó magatartása nem indokolt. Különösen most nem, amikor a kormány mindenáron boszút akar állani a renitens fővárosra, a bizalmatlansági votum miatt. *Tessék megvalósítani az összes közgyűlési határozatokat, melyek a főváros érdekében hozattak meg. Hiszen száz és egy közgyűlési határozatot léptet életbe a főváros anélkül, hogy bevárná a kormányhatósági elintéztést.* Ide sorozhatók csaknem az összes csatornázási- és vízvezeték közgyűlési határozatok. A városi elektromos telep építésébe is beleült volt már a főváros tíz milliót, mielőtt még a kormányhatóság álláspontját ismerte volna.

A hatósági tüzlkárbiztosító és a közszéki takarékpénztár évek óta vajudó ügyét vegye kezébe a főváros és valósítsa meg mindkettőt a főváros érdekében még akkor is, ha ez ellen a kormányhatóságnak kifogásai vannak. A kormány ezekben az ügyekben évek óta a füle botját sem mozgatja, minden beavatkozási joga tehát most már elkésett. A fővárosnak a komoly cselekvés pedig nem csupán joga, de a köz érdekében kötelessége is.

(*) **Az állatkerti szervezés és a vendéglő.** A városgazdasági ügyosztály, mint ismeretes, elkészítette az állat- és növénykert szervezésére vonatkozó javaslatot. Ezt a javaslatot a tanács mai ülésében tárgyalta, ahoz hozzájárult és azt előzetes tárgyalás céljából a jogügyi és pénzügyi bizottságnak adta ki. Ugyancsak mai ülésében tárgyalta a tanács a városgazdasági ügyosztálynak azt az előterjesztését is, amelyet az állatkerti vendéglő és kávéház bérletére vonatkozólag készített. A tanács az előterjesztéshez hozzájárult és azt tárgyalás céljából a pénzügyi bizottsághoz utalta.

(*) **A kávéházak terraszai.** A kávéipartársulat azzal a kérelemmel fordult a tanáchoz, hogy tekintettel arra, hogy az idén a husvét márczius hónapban lesz, kivételesen engedje meg, hogy már márczius 15-től lehessen felállítani a kávéházi terraszokat és hogy ehhez a járdafoglalási engedélyt adja meg. A tanács a kérelemhez hozzájárult.

(*) **A dunai partok.** A közgazdasági ügyosztály és a partbeosztó bizottság javaslatot tettek a dunai bérpartnak és szabad kikötőnek 1913. évi beosztására. A tanács mai ülésében ehhez a beosztáshoz hozzájárult. A bérlok nagyrésze ugyanez, aki a mult esztendőben volt.

(*) **Uj tanügyi állások.** A tanács a főváros iskoláinál betöltésre váró állásokra kitűzte a pályázatot. A pályázati kérvényeket márczius 31-ikén déli 12 óráig a tanácsi segédhivatallhoz kell beadni. A pályázatra vonatkozó részletes tudnivalók a főváros tanügyi osztályában tudhatók meg.

Mulatságok.

* **Főiskolai ifjuság táncmulatsága.** A Ferencz József Tanítók Háza főiskolai ifjusága hangversenyyel egybekötött táncmulatságát márczius hó 6-án este 8 órakor tartja meg a Magyar Tanítók Otthona helyiségeiben (IX., Kinizsi-utca 16.). Ha a tömegsztrájk elmarad, a hangverseny a meghívóban feltüntetett napon s időben lesz.

* **Házi kabaret és táncestély.** A Fonciéro Sport Club folyó hó 8-án, szombaton este 9 órakor a Bristol-szálló souterrain helyiségeiben házi kabarettel egybekötött zárkörű táncestélyt rendez.

* **Kuruczestély.** A máramarosszigeti joghallgatók egyesületének Árpád-szövetsége márczius 8-án a vármegyeháza dísztermében este 6 órakor pénztára javára kurucz-estélyt rendez.

* **Ifjusági táncestély.** Az orsz. m. kir. közpözüzművészeti főiskola ifjusága márczius 8-án, a Katholikus Kör „Fehér termében“ az Ifjusági Kör segélyalapja javára jelmezes táncestélyt rendez. A zárkörű mulatság védnöke a művészvilág élkelősége. Az estély kezdete 9 órakor lesz. Jegyek kaphatók a meghívó felmutatásával a Közpözüzművészeti Főiskolában és este a pénztárnál.

* **Az ipariskola végzett növendékeinek táncestélye.** A magyar királyi állami felső ipariskola végzett növendékei márczius 8-án rendezik a szokásos táncestélyüket, ezáltal a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének VI., Gyár-utca 4. szám alatt levő termében. A táncestély befolyása — ahogy a jelek mutatják — fényes lesz. Jegyek és meghívók kaphatók az estélyirodában (VIII., Szentkirályi-utca 6.).

TANÜGY.

= A tanítószolgálat és a fizetésrendezés. A fizetésrendezési javaslatot a munkapárti parlament már elfogadta, de ezzel a tanítószolgálat mozgalmi korántsem értek véget. Hiszen ez a törvény a tanítószolgálatot teljesen a laikusok — az iskolások, a gondnokság, a tanfelügyelőség és a plébánia — uralma alá helyezi. Éppen ez az, ami a tanítószolgálatban csak növeli a harci készséget. Az Országos Szövetség elnöksége köréből azt a hírt kaptuk, hogy a Szövetség a küzdelmet tovább folytatja. Kialtványt intéznek a nemzethez, azután pedig még e hóban összeül a Szövetség igazgatótanácsa, hogy a további harci taktikáját megbeszéljék.

= Az állami tanítók a fizetésrendezésért. Az Állami Tanítók Országos Egyesületének hetes bizottsága tanácskozást tartott ma abból az alkalomból, hogy a képviselőház a tanítófizetési javaslatot letárgyalta. A tanácskozás során mindenekelőtt foglalkozott azokkal a támadásokkal, amelyek az állami tanítószolgálat az utóbbi időben a nem állami tanítók részéről érték. A bizottság a legnagyobb igazságtalanságnak tartja, hogy a nem állami tanítók legutóbb tartott országos kongresszusa az alelnökválasztásnál az állami tanítók országos egyesületének az elnökét, Bláskó Mihályt bojkottálta. A bizottság sajnálatának adott kifejezést az állami tanítószolgálat megtámadása felett és elhatározta, hogy az állami tanítószolgálat érdekeinek hathatósabb megvédelmezése végett az Állami Tanítók Országos Egyesületében indítványt tesz, hogy minden állami tanító lépjen ki mindazokból a nem állami tanítók egyesületéből, amelyeknek nem hivatalból kötelezett tagja és tömörüljön kivétel nélkül a saját egyesületébe, hogy körlevelet fog intézni az állami tanítószolgálathoz.

= Selmezbánya a műgyetemért. A selmezbányai bányászati és erdészeti főiskolának műgyetemévé való fejlesztése érdekében a város törvényhatósága memorandumot szerkesztett. A memorandum legközelebb nagyobb küldöttség adja át a kormány tagjainak, valamint a parlamenti pártok vezéreinek.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Otthon Írók és Hírlapírók Köre ma délután Rákosi Jenő elnöksével választmányi ülést tartott. Az ülés elején az elnök nagy hálával emlékezett meg a lemondott közoktatási miniszterről, gróf Zichy Jánosról, aki az írókkal és újságírókkal szemben mindenkor nagyon jóindulatu volt és az újságírók ösztöndíját is a maga elhatározásából alapította meg. Az elnök bejelentette egyúttal, hogy az 1912-re esedékes utazási ösztöndíjat Kálnoki Izidornak és Kuszó Dezsőnek adja, amit a választmány tudomásul vett. Végül a jelentkezőket vették fel.

(—) Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete ma délután választmányi ülést tartott. A békésmezei kör az egyesülethez hosszabb beadványt intézett, amelyben közbenjárást kér szíriant, hogy a vármegyei tisztviselők részére rendszeresített pótlékokat az állami tisztviselőkre is kiterjesszék. A kör a beadványában egyéb intézkedéseket is kért az egyesülettől. A beadvány a fizetésrendezési bizottság elé került, amelynek nevében Robel Román pénzügyi főtanácsos terjesztette elő jelentését, amit az ülés némi módosításokkal magáévá tett. Annak a felvetett eszmének a megvitatását, hogy miképpen lehetne elérni azt, hogy a rendszeresített állásokat csak a törvényben meghatározott szolgálati időn innen levő tisztviselőkkel tölthessék be, az évi közgyűlés elé utalták. A választmány a folyó évi közgyűlést április második felére tűzte ki és a tisztikar és igazgatóválasztmány jelölésére bizottságot küldött ki.

(—) Az Erzsébetvárosi Kaszinó e hó 6-iki, csütörtöki társasvacsorája után 9 órakor művészestélyt rendez, melyen Kárpáthy Lily, a Vigaszínház tagja és Radó Nelly énekes-szubrett fognak közreműködni. A Kaszinó vezetősége e művészestélyen a tagok vendégeit is szívesen látja.

SPORT.

(—) Egy nemzetközi, öt hajónoki mérkőzés. Mozgalmas napja lesz vasárnap a football-sportnak. Az üllői-úti pályán egy első osztályú bajnoki és egy nemzetközi mérkőzés lesz az FTC—BAK, illetve a MAC—Vienna között. A Hungária-úton az MTK—NSC és a Törökös—BFC, a Millenárison pedig a BTC—UTE matcheknek szintén a bajnokságér

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Esküdtétel a Kurián. A Kuria ma délelőtt 10 órakor Günther Antal v. b. t. t. elnöklésével teljes ülést tartott. A teljes ülésen az újonnan kinevezett kuriai bírák közül: dr. Schuster Rudolf, dr. Pap Móricz, dr. Kecskeméti Dániel és dr. Perczel János letették a hivatali esküt.

§ Nyugalomba vonuló kuriai bírák. A király Gotti Ágost kuriai tanácselnöknek a II. osztályú vaskoronarendet, Végh János és Tóthossy Béla kuriai bíróknak pedig a Lipót-rend lovagkeresztjét nyugdíjaztatásuk alkalmából díjmentesen adományozta.

§ Nagy György újabb sajtópörc. Szegedről jelentik, hogy Nagy György ellen a szegedi kir. ügyészség vádat emelt nyomtatvány utján elkövetett királysértés vétsége miatt. A vád alapja a „Magyar Köztársaság” című folyóirat ez év január 14-én megjelent „Az általános választójog és a köztársasági párt” című cikke. A cikk a vádindítvány szerint tiszteletlen hangon foglalkozik a király személyével, gúnyosak, sőt durvák kifejezésekkel.

§ A Décsy-ügy a Táblán. Az ítéletet írásba foglalva a törvényszék az érdekelt feleknek már kézbesítette. A felelőzés most már csak 8 nap alatt nyújtható be. Ugy értesültünk, hogy Décsy Zoltán nem fog az ítélet ellen írásban felelőzést, hanem egyszerűen beéri a szóban lejelentett felelőzéssel. Ha ez úgy van, akkor a felelőzés határideje már holnap lejár és az iratokat a törvényszék még ezen a héten a táblához terjeszti fel. A nagyközönség, de különösen a jogászvilág nagy várakozással tekint az ítéletábla döntése elé.

§ Rehabilitált községi jegyző. Szegedről jelentik: A szegedi törvényszék Horváth Andor csányteleki községi jegyzőt, akit két év előtt azzal vádoltak, hogy Lajos Mihály pénztárossal hamis járatlevelet állított ki, közokirathamisítás büntetőre vádja alól felmentette és a meghurcolt embernek teljes elégtételt szolgáltatott. A törvényszék kimondotta, hogy Horváth teljesen jóhiszeműen járt el, Lajost ellenben egy havi fogházra ítélte. A jegyzőt vissza fogják helyezni állásába.

§ Barát Ármán sajtópörci. Ismeretes az a sajtópörc, amelyet Barát Ármán királyi tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály főnöke indított a „Pesti Hírlap” és a „Pesti Napló” ellen. Dr. Takács Aurél vizsgálóbíró mára idézte be a „Pesti Napló” felelős szerkesztőjét, aki helyett Lázár Miklós, a lap munkatársa jelent meg és vállalta a „Pallós et comp.” című cikksorozat sajtójogi felelőségét. Lázár kijelentette, hogy a közleményeknek ő a szerzője, legtöbbjét aláírásával jegyezte is, kéri a valódiság bizonyítását, a bizonyítékait különben nyolc nap alatt írásban terjeszti elő. Az ügyészség vádirata főleg a közlemények azon részét inkriminálja, amelyek arról szólnak, hogy Barát Ármán a letartóztatott Pallós Ignác kártartottja lett volna. A feltűnést keltő ügy április második felében kerül tárgyalás alá.

§ Sérülés tömeges zavargás esetén. 1912. május 23-án este a Thököly-ut és Murányi-utca környékén a zavargó tömeg összecsapott egy rendőrcsapattal. A rendőroket a tömeg ködöbálással és pisztolylövésekkel akarta visszaszorítani, de a rendőrség a tömeget a nálunk már megszokott brutálitásával szétoszlatta, miközben Baumgarten Zsigmond, aki véletlenül keveredett a tüntetők közé, jobb kezén súlyosan megsérült. Baumgarten ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett súlyos testi sértés miatt. A budapesti ügyészség és felfolyamodás folytán a főügyészség is megszüntette ebben az ügyben a nyomozást. A megszüntető határozat a következő álláspontra helyezkedik: „Ha a tömeges zavargások alkalmával a helyzet annyira kiélesedik, hogy a törvényes rend csak karhatalom alkalmazása mellett állítható helyre, miután az előzetes figyelmeztetés a szétoszlásra eredménytelen marad, a bekövetkezett esetleges halálesetekért és testi sérülésekért többé nem lehet senkit felelősségre vonni, ha egyébként a karhatalom alkalmazása törvényszerű és jogosult volt.”

§ Sirablók. Nagyváradról jelentik: Még a múlt év karácsonyában történt, hogy a Nagyváradon a Rihódy-kerti családi sirblort ismeretlen tettesek felhörték, a szarkofágot felbontották és a gróf és neje hamvait széthányták, hogy kincsek után kutassanak. A fosztogatók kissé később érkeztek, mert a sirblort már kerek nyolcvan évvel ezelőtt kirabolták, úgy hogy a hamvakon kívül semmi egyéb nincs benne. A rendőrség Dombi La-

jos késmüves személyében elfogta a tettest. A bűnyűben a főtárgyalást tegnap tartották meg. A bizonyítási eljárás során azonban kiderült, hogy Dombi tudja alibijét igazolni és az ellene valló tanúk nagyon ingadozóak voltak vallomásukban. A törvényszék erre felmentette Dombit a vád alól és elrendelte azonnali szabadlábra helyezését.

§ A betörőkirály a Tábla előtt. Endes Árpád, közismert gonosztevő, aki méltán rászolgált a „betörőkirály” elnevezésre, 1909-ben a budapesti Markó-utcai fogházból megszökött. Bebarangolta az ország különböző helyeit, a lopások és betörések egész légióját követve el mindenfelé. Egész rendőri apparátus üldözte, de sikertelenül. Végre egy budapesti detektívnek sikerült kézrekerítenie Endest. Letartóztatást után Endes beismerte, hogy Kachermann Károly selmezbányai ékszerész üzletébe Haczinger József nevű társával betört. Ezért az ipolysági törvényszék Endest hat évi fogházra ítélte. Ma tárgyalta ezt a bűnyűgyet a budapesti ítélőtábla, amely helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

§ Haláragasztott gyermekek. A múlt év május első napján a Thököly-utca a Zuglóból jövő 618. sz. közuti villamoskocsi a Thököly-uti 45. sz. ház előtt elgázolt három gyermeket. A megindított nyomozás kiderítette, hogy a bekövetkezett szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy K. Aorváth Ferenc nem vezette kellő elővigyázattal a kocsiját, nem esengett, mikor a gyermekeket a sínpáron látta. De kiderült az is, hogy K. Horváth Ferenc 1911. október 31-én, amikor a 617. számú kocsi vezette, a Soroksári-úton elgázolta Gottlieb Miklós másfél éves fiúcskát, aki sérüléseibe bele is halt. Ma tárgyalta ezt a bűnyűgyet a büntetőtörvényszék. A tárgyaláson a vádlott beismerte bűnösségét. A bíróság a tárgyalást holnap délelőtt folytatja, amikor a védelem előterjesztésére kerül a sor.

§ Szénné égett gyermekek. Szekesfehérvárról jelentik: A törvényszék ma ítélkezett Somogyi Jánosné téglagyáros munkásnő fölött, ki örízetlenül hagyta három gyermekét, kik otthon szénné égtek. A törvényszék az asszonyt egy hónapi fogházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

Tömegsztrájk és értéktözsde. A jobb külpolitikai hírekre kedvezőbb kurzusok mellett indult meg a forgalom az értéktözsden. A külföldi piacokról érkezett jó hírek csak fokozták volna nálunk is a vásárlási kedvet, ha a tömegsztrájk réme ott nem lebeg az üzlet fölött. Különösen a kora délelőtti órákban bolt a forgalom minimális s dél felé már inkább akadt kötés, mert a tőzsdén egyesek olyan információkat terjesztettek, hogy a tömegsztrájk nem fog kitörni. A déli tőzsde zárata előtt ismét csökkentek a kurzusok, mert senki sem tudta, milyen fordulat várható a belpolitikában és a tömegsztrájk kitérését illetően. Szóval a tőzsdét teljesen hatalmába kerítették a politikai események s nem tudta magát alóluk emancipálni. Egyedül a járadék tartotta magát, sőt egyenyed százalékkal javult a tegnapi jegyzéshez képest.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank mérlege. Jó mérleget publikál a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank az elmúlt, negyvenötödik üzletévről. A két millió koronás alantöke mellett a tiszta nyereség 354.882 korona, amelyből megfelelő tartalékok után 13 százalékos osztalékokat fizetnek. Az intézet a Magyar Általános Hitelbankkal tart fenn szoros kapcsolatot.

Egy igazgatósági tag kizárása. A Losonczi székely Általános Bank Részvénytársaság furesa, de egyúttal igen érdekes napirendet állapított meg a márczius 25-ére összehívott évi rendes közgyűlésre. A napirend negyedik pontja az igazgatóság indítványa Noszaly Józsefnek az igazgatósági tagok sorából való kizárás s szövetségesének az igazgatósági tagságáról időközben történt lemondásának tudomásul vétele iránt. A mindössze négy esztendő óta fennálló bank vezetése körül szabálytalanságok történtek s minthogy Noszaly Gyulának része volt a szabálytalanságok elkövetésében, az igazgatóság radikális úton távolítja el őt. Ugyancsak a közgyűlés fog foglalkozni alapszabálymódosítással s az alaptökének 1,056.200 koronában való megállapításával.

Megszűnik a Libáni faipari részvénytársaság. Az 1906-ban alakult Libáni faipari r.-t., amely a múlt év közepe óta félszámolásban van, legközelebb végleg megszűnik. Márczius 15-én rendkívüli köz-

gyűlést tart a vállalat, amelyen kimondják a cég megszűnését, s a további ügyvitelt a Belvárosi Takarékpénztár égisze alatt működő Magyar Román faipar r.-t. intézi majd. A Libáni faipar felszámolási mérlege 1912. június 28-án kelt, s az 1.800.000 koronás alaptőkéből 470.572 végleg elveszett. A veszteség a lefolyt üzleti évben tetemesen szaporodott.

Harminczöt százalékos nyereség. A Wiener Bankverein legjobb magyarországi vállalata, a Magyar ruggyántáru gyár részvénytársaság most teszi közzé mérlegét, mely a negyedfél millió koronás alaptőke mellett 1.122,353 korona tiszta nyereséget mutat ki. Ha a vállalat a sokféle látens tartalék mellett ilyen nagy nyereséget tud kimutatni, akkor mennyi lehetett ezeknek a dugott tartalékoknak a dotálása előtt? Egyébként a vállalat márczius 15-én tartja évi rendes közgyűlést, amikor az alaptőkének egy millió koronával való fölemeléséről is határoznak. A társaságnak különben a tartaléktőkéi 1,469,567, a gépek, gyári eszközök és üzleti felszerelések egy millió kilencszázezer koronában vannak fölvése. A vállalat üzemi költsége majdnem másfél millió koronát tett ki, adóira és illetékekre 87.881 koronát fizettek ki.

Az Iparegyesülethől. Az Országos Iparegyesület butor- és rokonipari szakosztálya vasárnap, e hó 16-án délelőtt tizenegy órakor ülést tart az alábbi napirenddel: 1. Bejelentések. 2. Ifj. Gaul Károly ipariszkolai tanár előadásai az újabb páczolási eljárásokról. 3. Auer Róbert mérnök indítványa a közigazgatási végrehajtások utján üzemeltetési esalások tárgyában. 4. A faipari gép-szerzés- és kellekiallítás testületi megtekintése tárgyában való intézkedés. 5. Indítványok.

Alaptőkeemelés a Palma-kaucuknál. A Magyar Ruggyántáru gyár Részvénytársaság alapítása, a Palma-kaucuk Részvény Társaság, üzemének kibővítésére 200.000 koronás alaptőkéjét 300.000 koronára emeli föl. A vállalat a múlt évben igen jó üzleti eredményt ért el, amennyiben 43,354 korona tiszta nyereséget mutat ki. A bruttonyereség 531.766 korona volt, melyből az üzleti költség (különösen a reklám és hirdetés) 451.972 koronát emésztett föl.

Vasgerendák árai. Bécsből jelentik: A vas-kartell végrehajtó bizottsága márczius elsejével az eddigi áron bocsátja eladásra a második évnegyedre a vasgerendákat, durva bádogat és a rudvasat.

Rosszabbodik a pénzpiac helyzete. Berlinből jelentik: A pénzpiacról a legaggasztóbb hírek jelenthetők és a helyzet napról-napra rosszabbodik. Ma ismét 1/8 százalékkal emelkedett a magánkamatláb, nevezetesen rövid lejáratra 5%, hosszú lejáratra pedig 5%. Napipénz iránt nagy volt a kereslet s még 6 százalékon is csak nagynehezen lehetett kapni.

Nagy csőd. Milánóból táviratozzák: A Spangher és Bertini-féle parkett- és műkökoczkagyári részvénytársaság 5 1/2 millió lira passzívával fizetésképtelen lett.

A Belvárosi Takarékpénztár bécsi összeköttetései. A fővárosi pénzügyminiszter a bécsi piacozal szoros kontaktusban állanak, s ezért minden nagyobb bank egy-két bécsi intézettel állandó üzleti érintkezést tart fenn. A Belvárosi Takarékpénztár eddig a Verkerhsbankkal állott összeköttetésben, de minthogy ez az intézet az Első Magyar Iparbankot kommanditálja, a Belvárosi Takarékpénztár most új bécsi összeköttetést szerzett. Üzleti viszonyt létesített a Wiener Lombard und Escompt Bankkal s erre az új összeköttetésre vall, hogy a bécsi bank itteni kommanditjának a Politzer, Rosenberg és Társa bankbetéti céznek egyik főnökét, Politzer Gézát a Belvárosi Takarékpénztár alapításának, a Budapesti Iparbank Részvénytársaság igazgatóságába beválasztották. A Wiener Lombard und Escomptbank kommanditja a Politzer és kizárólag leszámítolással foglalkozik s így a bécsi bank a Belvárosi Takarékpénztár községei emissziós ügyfeleit minden zavaró momentum nélkül intézheti.

A német birodalmi bank helyzete. Berlinből jelentik: A birodalmi bank márczius 1-én 698 millió márka fedezetlen bankjegytartalékkal rendelkezett, holott tavaly hasonló időszakban a fedezetlen jegytartalék 381 milliót tett ki, tehát a jegybank státusa még mindig 317 millió márkával rosszabb, mint volt 1912. márczius 1-én.

Főlszámoló pénzügyintézet. A Budapest-Józsefvárosi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság reorganizálására vonatkozó tőrekvések — mint értesülünk — nem jártak eredménnyel. Minden remény elmúlt arra, hogy az intézetet szanálhassák s így az igazgatóság egyrésze már le is mondott állásáról. A hitelezők és betevők nem fognak károsodni, elenben a részvényesekre nem jut semmi.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védjegyet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Cziffra József, Gyergyószentmiklós; Tóth Zsigmond, Nagyvárad; Neumann Antal utóda Vajda Aladár, Kaposvár; Goldmann N. T., Brassó; Wilhelm Antonie Budapest, Aggteleki-utca 4.; Gráf József Kolozsvár; Fabricky Testvérek Budapest; Jancsucs Albert Oravicza; Klimacsek Sándor Liptórozsáhegy; Berger Dezső Gyöngyös; Luszt Sándorné Pécs; Tóth György Nagyvárad.

Egybehívott közgyűlések.

- Márczius 5. Első Magyar Iparbank rt.
- Márczius 5. Magyar általános takarékpénztár rt.
- Márczius 13. Magyar Jelzálog Hitelbank rt.
- Márczius 13. Magyar Agrár- és Járulékbank rt.
- Márczius 14. Első Magyar Általános Biztosító rt.
- Márczius 19. Magyar Általános Hitelbank rt.

Kivonat a hivatalos lapból

— Márczius 4. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter dr. Trux Hugó jogügyi tanácsosi ezimmet és jelleggel felruházott kincstári ügyosztály a budapesti kincstári jogügyi igazgatóságánál, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a VII. fizetési osztályba jogügyi tanácsossá, dr. Csesznák Sándor jogügyi fogalmazót a budapesti kincstári jogügyi igazgatóságánál, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a VIII. fizetési osztályba kincstári ügyosztály és dr. Karáth Jenő jogügyi segédfogalmazót a budapesti kincstári jogügyi igazgatóságánál, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a IX. fizetési osztályba jogügyi fogalmazóvá, dr. Rajacsi János pénzügyi fogalmazó-gyakornokot a pozsegi pénzügyigazgatóságánál, a zágrábi pénzügyigazgatóságához továbbá Mirics Mihály és Sladovics Antal pénzügyi fogalmazó-gyakornokokat az ogulini, illetve a vukovári pénzügyigazgatóságánál, jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi fogalmazókká, Barth Mihály nagybecskereki lakos, pénzügyi díjnoszt, a XI. fizetési osztályba, ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a nagybecskereki pénzügyigazgatóságához, Graef Richard soproni lakost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a nagyváradai pénzügyigazgatóságához, Fridmans Nándor adóhivatali díjnoszt petrozsényi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká, a pécsvárad adóhivatalához;

a belügyminiszter dr. Szudarevich Ferenczet a szabadkai állami gyermekmenhelynél a VIII. fizetési osztályba igazgató-főnöksévé;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter a vezetése alatt álló miniszterium számvevőségének tiszti létszámába Barlai Oszkár számvizsgálót számtanácsossá, Szederkényi Nándor számlellenőrt számvizsgálóvá, Hesz Ödön és Hoffmann Rezső számtiszteteket számlellenőrökké, Vinis Antal és Róna Alajos fizetéstenlen számtiszteteket valóságos számtisztékké és végül Kulitzky Zoltán díjtalan számgyakornokot és Ert Oszkár gyakornokjelöltet segélydíjas számgyakornokká, Kallupka Ferencz kez. segélydíjas vezetője alatt álló miniszterium számvevőségéhez ideiglenes minőségű rendes hivataloszólvá;

a trencsényi törvényszék elnöke Pecho Tamást a trencsényi kir. járásbíróhoz hivataloszólvá nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter S. Tóth István nagybecskereki törvényszéki jegyzőt a nagybecskereki járásbíróhoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskorú Szivreszf Imre budapesti lakos „Varsányi”-ra, kiskorú Gollfaden Jenő, Möricz és József budapesti lakosok „Gondar”-ra, kiskorú Nebel Sándor budapesti lakos családja nevének „Nyeki”-re kért átváltoztatását megengedte.

Felelős szerkesztő:
DR. LUKÁCS GUEZTÁV JENŐ.
Kiadó-tulajdonos:
Magyar Újságkiadó Vállalat.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 4. A készáruipiaczon ma kedvtelen volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és ezt is csak kellemetlenül. Mivel másrészt az eladók sem nagyon erőltették a vásárt, korlátozott maradt a forgalom, aminek folyamán mindössze alig 7000 q buza kelt el változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11.80 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.30 korona 77 kilós felsőtiszavidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek árai nem változtak. Forgalmomb került: 500 q rozs 9.55 koronás áron és 400 q zab 10.42.5—10.62 koronás áron. A határidőpiazcon alacsonyabb külföldi jegyzésekre kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg olcsóbb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet, noha az a sajnálatos körülmény, hogy az éjjel ismét erősen fagyott, inkább indokolná az irányzat szilárdulását. Az áprilisi buza 2 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 11.54 koronán indult, lassan 11.61-ig javult és 11.59 koronán zárult. Az októberi buza 12.22 koronán indult, 12.21 és 12.27 között ingadozott, zárlatkar pedig 12.26 koronán maradt. Az áprilisi roza 9.77-ről 9.75-re gyöngült, aztán 9.82-ig javult és 9.80 koronán zárult. Az áprilisi zab 9.86 koronás kezdő árfolyama 9.83-ig gyöngült, aztán 9.94-ig emelkedett és 9.93 koronán zárult. Az októberi zab 8.70 és 8.75 között ingadozott és 8.78 koronán zárult. A májusi tengeri 7.55 koronán indult, 7.56 és 7.52 között változtatta a jegyzését és 7.56 koronán zárult. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi buza 4 fillérrel, az áprilisi roza 4 fillérrel, az októberi roza 3 fillérrel, az áprilisi zab 4 fillérrel, az októberi zab 2 fillérrel javult, a májusi tengeri változatlan maradt.

A készáruipiaczon kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 300 q 79 k 23.35 K., 100 q 78.5 k 23.63 K., 200 q 78 k 23.20 K. — Felsőtiszavidéki: 500 q 79 k 23.50 K., 1000 q 79 k 23.50 K., 500 q 79 k 23.50 K. — Fejérmegyei: 300 q 79 k 23.45 K., 150 q 78.5 k 23 K. — Felsőmagyarországi: 300 q 80 k 23.50 K., 500 q 77.5 k 22.90 K., 500 q 77 k 23.05 K. — Pestvidéki: 200 q 78 k 23.20 K., 400 q 78 k 23.10 K., 100 q 77.5 k 23.10 K. — Bácskai: 150 q 77.5 k 23 K. — Rózs: 300 q 19.10 K., 150 q 19.10 K. — Zab: 100 q 20.55 K., 100 q 21 K., 100 q 20.95 K., 100 q 21.25 K.

A határidőpiazcon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötéseik (50 kg.-kint) 1913-ra.
Buza 1913 áprilisra 11.54—53—61—59
Buza októberre 12.22—21—27—26
Rozs áprilisra 9.76—75—82—80
Rozs októberre 9.70—76—75
Zab áprilisra 9.86—88—83—94—93
Zab októberre 8.74—75—70—78
Tengeri 1913 májusra 7.55—56—51—57—56.
Tengeri júliusra 7.79—77—83—82

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.59—11.60
Buza októberre	12.26—12.27
Rozs áprilisra	9.80—9.81
Rozs októberre	9.75—9.76
Zab áprilisra	9.93—9.94
Zab októberre	8.78—8.79
Tengeri 1913. májusra	7.56—7.57
Tengeri júliusra	7.81—7.83

Bécs, márczius 4. (Saját tudósítónkról.) A forgalom nyugodt és jelentéktelen, az árak változatlanok, csak tengeri javult 5 fillérrel. Jegyzetett:

Buza: új tiszavidéki 12.10—12.55, mosoni és győri 11.10—11.50, délavasuti 11.10—11.50, felsőmagyarországi és csepeli 11.10—11.50, alsóausztiai 11.25—11.65
Rozs: felsőmagyarországi 9.65—10, csepeli és pestvidéki 9.85—10.10, délavasuti 9.60—9.95, ausztriai 9.20—9.65, magyarországi 9.60—9.90, csehországi 9.47—9.65.
Árpa: mórvaországi 8—9, marehfeldi 8.10—8.75, bécsvidéki 8.10—8.75, felsőmagyarországi 8.10—9, csepeli 8—8.50, mosoni és győri 8.25—9, délavasuti 8.50—9, malata 8.25—8.50, takarmány 7.50—8. Magyar tengeri: régi 10.05—10.30, új 7.85—8.20, cinquantin 9.90—10.40.
Magyar zab: új válogatott 10.75—11.15, elsőrendű 10.25—10.65, közepes 9.85—10.35, ausztriai 9.35—9.85.

Reggelizés előtt fél pohár **Schmidthauer-féle Igmándi keserűvíz** Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 4. A mai üzlet iránya szilárd volt, mert a bécsi arbitrázs vásárlásai jó hatással voltak. Az árfolyamok 1-2 koronával javultak, csak a Közúti Vasutban volt erősebb kínálat, ami az ár emelkedését megakadályozta. A járadékpiazz ma egynegyed százalékkal javult. A készáru piacon tartott árakon folyt a vásár. A zárlat nyugodtan maradt. A déli tőzsdén a tartott berlini jelentés ellenére ellanyhult az irányzat. A forgalomba került értékek leadták az előzősdén elért árnyereségüket. A készáru piacon jelentékenyebb változás nem volt.

Az előzősdén költött: Osztrák hitel 634-634.75. Magyar hitel 827.50-828. Per. kor. 84.20-84.50. Hazai bank 280.50. Jelzálogbank 438.25-439. Magyar bank 570.50-572.75. Kereskedelmi bank 3612-3614. Budapesti takarékpénztár 406. Rimamurányi 724-726. Adria 535-540. Atlantica 348.75-349.25. Közúti vasut 667.50-671. Salgószén 757-758. Beocsini 820. Közúti előj. 434-435. Ruggyanta 607-608. Burvasut 264. Spodium 110.

A déli tőzsdén költött: Osztrák hitel 663. Magyar hitel 825-827. Per. kor. 84.25-84.40. Jelzálogbank 437-438.50. Magyar bank 569.25-571.25. Leszámitolóbank 514.50-515.50. Fabank 225-226. Rimamurányi 723.25-724.50. Közúti vasut 666-668. Városi villamos 369.50-370.50. Államvasut 710. Ált. kőszén 1074. Budapesti villamosági 590-591. Konv. sorsjegy 154. Spodium 110-112. Burvasut 267-268.

Utótdőzsde: Osztrák hitel 632.50. Magyar hitel 826. Leszámitolóbank 514.50. Jelzálogbank 438.50. Rimamurányi 724. Államvasut 709. Városi villamos 371. Közúti vasut 668. Magyar bank 371.

Bécs, márczius 4. A leszerelésről szóló hírek kedvezően hatottak, az előtdőzsde irányzata az egész vonalon szilárd, a forgalom nyugodt, csak Skoda-értékek élénknek. A déli tőzsdén nyugodt a hangulat, az árfolyamok egy árnyalattal gyengültek.

10 óra 20 perczkor költött: Osztrák hitel 633.75. Magyar hitel 826. Unionbank 604. Laenderbank 522.50. Bankverein 518. Államvasut 710. Déli vasut 114. Alpési bányá 1059. Rimamurányi 724. Skoda 839. Török sorsjegyek 230.50. 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 253.

1 óra 30 perczkor költött: Osztrák hitel 633.50. Magyar hitel 827. Anglobank 342. Laenderbank 523. Bankverein 520. Unionbank 604. Államvasut 709.50. Déli vasut 114. Dunagőzhajózási 1312. Alpési 1058.50.

Trágai vasút 3502. Rimamurányi 726.50. Dohányrésvény 330.50. Májusi járadék 85.20. Magyar koronajáradék 84.25. Török sorsjegy 231.50. Márka 118.18. Skoda 841.50 K.

Utótdőzsde: Osztrák hitel 632.50. Magyar hitel 825.70. Anglo 341. Bankverein 520.25. Union 603.75. Laenderbank 522. Államvasut 707.50. Déli vasut 113.50. Skoda 836. Dohányrésvény 326.50. Rimamurányi 723. Alpési 1057. Májusi járadék 85.20. Magyar koronajáradék 84.15. Török sorsjegy 230.25. Márka 118.20-10 kedvetlen

Berlin, márczius 4. (Értéktőzsde.) Tekintet nélkül a kedvezőbb politikai hírekre és a magasabb newyorki jegyzésekre, a mai tőzsde kedvetlen lefolyású volt, mert a pénzpiac szüntelen feszültsége a spekulációt messzemenő tartózkodásra bírta. Kedvezőtlen megítélésben részesült a tervezett birodalmi jövedelmi adó is. Az árfolyamok, bányáértékektől eltekintve, mely részben valamivel gyöngébben indultak, eleinte aránylag tartották magukat, sőt Kanada-részvények Newyorkra 1 1/2 százalékkal magasabban jegyeztek. A további folyamatban általában gyöngülés állott be. Erősebben csökkentek bányáértékek, melyeknek esése 1-2 százalékot tettek ki, valamint Hanza, mely körülbelül 4 százalékkal csökkent. Az elkedvetlenedéshez hozzájárult a 3 százalékos birodalmi kölcsön újabb csökkenése is. Zárlat felő jobb külföldi jelentésekre és az ottani pénzlab javulására némi megzilárdulás volt észrevehető. A készáru piacon ipari értékei valamivel gyöngébbek voltak. Napi pénz 6 százalék, magánkamatláb rövid lejáratra (+1/8) 5 1/2 százalék, hosszú lejáratra (+1/8), 5 3/4 százalékra.

Üzleti tudósítások.

Tojástőzsde. (A budapesti tojástőzsde árjegyzései.) Tiszavidéki eredeti 96-99, Erdélyi osztályozott (nagyban) 98, Kosárúru (14-14 és fel 1 korona) atszámítva 99-103 K. Irányzat: szilárd.

Kőbányai sertéspiac. Márczius 4. Magyar elsőrendű, fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 148 fillér fiatal közép (páronként 251-320 klg.-ig terjedő súlyban) 150-152 fillér. Közép (páronként 240-280 klg.) 146-148 fillérig.

Sertésközúmvásári jelentés. (A székesszék-rosi állatvásár és közvághid igazgatóságától 1913. márczius 4-én.) Előző napi eladuln maradvány 213 darab sertés, 42 darab süldő. Pótelhajtás 29 darab sertés. Mai felhajtás (negyed 4-ig) 872 darab sertés, 100 darab süldő. Összesen 1124 darab sertés, 142 darab süldő. Eladott 844 darab sertés, 162 darab süldő. Mai maradvány 280 darab sertés, 40 darab süldő. Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. ételsúlyonással 128-142 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. ételsúlyonással 128-136 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. ételsúlyonással 140-152 fillér. Fiatal közép 220-300 klg.-ig ételsúlyonással 140-154 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.-ig 148-162 fillér. Huszsertés süldő 50 klg.-ig bel. elősúly. 108 fillér. A vásár irányzata: közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavasár. Márczius 4. Felhajtott 316 darab élő borjú (közte 1 rugott), 4 darab lelt borjú. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 116-126 fillérig, kivételesen 128-132 fillér, középminőségű élő borjúkért 106-114 fillérig, lelt borjúkért 128 fillér az irányzat élénk volt, az árak 4-8 fillérrel kgrként emelkedtek.

Budapesti sertésvásár. Márczius 4. Hizott sertés árak. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli) 148 fillérig, fiatal közép (páronként 251-320 klg.) 150-152 fillérig közép (páronként 240-280 klg.) 146-148 fillérig. Sertéslétszám: 1913. év márczius 2. napján volt készlet 28.604 darab, márczius 3-án felhajtott 87 darab, márczius 3-án elszállított 224 darab, márczius 4. napjára marad készlet 28.437 darab. A hizott sertés üzletirányzata: kellemes.

Bécsi sertésvásár. Szt.-Marx, márczius 4. A mai napon felhajtott összesen 16.003 darab sertés, ezek közül 6329 darab magyar és 9674 darab sertés. Árjegyzés: Elsőrendű nehéz 124-136, kivételesen 137, szedett 110-122 fillér kilogrammonként. Irányzat: szilárd. Árak 4 fillérrel emelkedtek kilogrammonként.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel-féle Haematogent! Óvást a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Allamadossag, Bankok, Takarékpénztarak, Biztosító társasagok, Gözmalomok, Iparvállalatok, Nérsorsjegyek, Könyves Kálm. múkladó r.-t. els., Pallas irod. és nyomdai r.-t., Pesti könyvnyomda r.-t., Révai testv. irod. int. részv.-társ., Elő magyar gépl. gépgyár r.-t., Gyevyer- és Gépgyár részv.-társ., Ganz és társa vasöntő r.-t., Nicholson-gépgyár r.-t., Rimamurányi S.-F. vasúti r.-t., Schick-féle vasöntő és gépgyár, Teudloff és Dittner gépgyár r.-t., Vasárnyár r.-t. Sopron-Grazer, Weitzer J. gép- és vegyipari r.-t., Budapesti áll. villamosági r.-t., Egyesült izóállom. és villam. r.-t., Elő magyar betuöntő r.-t., Elő magyar gyapjúmosógép r.-t., Elő magyar részvényserfőző, Elő magyar sertéshizáló r.-t., Elő pesti spodiumgyár r.-t., Fiume rizshantoló, Gachwilt-féle szeszgyár, Hungaria mátrégyár, Kőbányai polg. sertés r.-t., Magyar emulsió r.-t., Magyar fém- és lámpagyár r.-t., Magyar ruggantatógyár r.-t., Magyar vasúti forgalmi r.-t., Magyar villamosági r.-t., Mezőgazdasági ipar r.-t., Pábus' villamos vált. r.-t., Royal nagyszállás részvénytárs., Szegedi kenderforgó részv.-társ.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1913. március 5-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Az ember tragédiája.

Dramai költemény 5 szakaszban. Írta: Madách Imre. Színe alkalmozta: Paulay Ede. Zenéjét szerző: Erkel Gyula. A „Marsallaise” átiratát szerző: Szabados Károly.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

NÉPOPERA.

Aranyeső.

Operett 3 felvonásban. Írta: Béldi Izor. Zenéjét szerző: Zerkovitz Béla.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Lakajok.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Hajós Sándor.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

A cigányprimás.

Operette 3 felvonásban. Írták: Wilhelm és Grünbaum. Fordította Harsányi Zsolt. Zenéjét szerző: Kálmán Imre.

Kezdeté 8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Az anyaföld.

Írta: Györy Loránd.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

M. Kir. OPERAHÁZ.

Jancsi és Juliska.

Mese 3 képb. Zenéjét szerző: Humperdinck. Szövegét írta: Vette Adelaide. Ford. Abrányi Emil.

Ezt követi

Coppélia.

Ballet két felvonásban. Írták: Nutter és Saint Leon. Zenéjét szerző: Delibes Leo.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Tavaszi ünnep.

Dráma 3 felvonásban. Írta: Bíró Lajos.

Kezdeté 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22.

Minden este 8 órakor a márciusi sláger-műsor keretében

BANDIKA a kis mozi-színész, aki nővérel Fonfonnal és saját színtársulatával új, eredeti, kizárólag a Royal-Orfeum részére készült mozi-szkeccset játszik. Azonkívül: **Bernhard Mörbitz** a legvidámabb német kómius és az összes márciusi új, pompás attrakciók. — Előadás után **Royal-Cabaret**.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a **Royal-Orfeum** jegypénztáránál és a városi jegyárúsió helyeken. Csütörtökön, március 6-án d. u. 3/4 órakor mérsékelt helyáru családi előadás **Bandika** és az összes attrakciók felléptével.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmaenlure igazg.

Ma és minden este

Sylvester Schäffer

(prolongálva.)

Minden vasárnap és csütörtökön is két nagy előadás, SYLVESTER SCHÄFFERREL. Délutáni mérsékelt helyárak.

Mint hogy az első rész is csupa sláger; célszerű korán jönni

Jegyelővétel délelőtt 10-1 óráig és délután 3-5 óráig a nappali pénztárnál.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ma és minden este:

„Die Geschichte vom Wolf“

Írta és rendezte: Trebitsch Sándor.

EZT MEGELŐZI:

„Szégyen! Gyalázat!“

és az új szólószámok.

Jegyek elővételtelben: a nappali pénztárnál d. e. 9-1-ig és d. u. 3-5-ig Hirsch Andrassy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. „Az Est” kiadóiban és Breuer tőzsde, Teréz-körút 54. — 12 óra után az első emeleti „Casino de Parisban” a legjobb ének- és táncszámának fellépte.

NESTLE

GYERMEKLI SZT.

Csecsemők, üdülők, és gyomorbetegségek részére. A legjobb alpesi tejből készült.

Fűzetet a „Gyermekápolásról” ingyen küld: NESTLÉ, WIEN, I., BIBERSTRASSE 11. SZ.

ALKALMI SZŐNYEGEK, BUTOROK, CSILLÁROK

szalon- és bõrgarniturák, teljes lakberendezések legolcsóbban kaphatók az

Alkalmi Butoráru házban VII., Baross-utca 9. (az egész házban)

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Minden este 8 órakor: márciusi sláger-műsor keretében

BANDIKA

a kis mozi-színész, nővérel FONFON-nal és saját színtársulatával új, eredeti, kizárólag a Royal-Orfeum részére készült mozi-szkeccset játszik. — Azonkívül:

Bernhard Mörbitz

a legvidámabb német kómius és az összes márciusi új pompás attrakciók. Előadás után **ROYAL-CABARET**. Jegyek az összes előadásokhoz — elővételi díj nélkül — válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és az összes városi jegyárúsió helyeken. — Csütörtökön, március 6-án, d. u. 3/4 órakor mérsékelt helyáru családi előadás **Bandika** és az összes attrakciók felléptével.

PALAIS DE DANSE

(Táncpalota)

VI., Szerecsen-utca 35. Telefon: 120-77.

Kezdeté este fél 11 órakor.

!Csak rövid ideig!

NINON DE BEAUVAL fellépésével:

klasszikus szépségesték!

Ezenkívül La Sirene a „Tenger fenekén” című csodás jelenetében, LESKA török csabtanácsos, Washington trio a legjobb néger együttes stb. Előadás után párisi vig hangulat és táncmulatság reggelig. Kifőző konyha. American bar. Reggelig két zenekar. Jegyek este fél tíz órától kaphatók a pénztárnál.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. szám. :: Telefon: József 21-16.

Kezdeté 1/2 9 órakor.

9 órakor Ujdonság! 9 órakor.

A háboru áldozata!

11 órakor. 11 órakor.

A KÉK DOMINÓ.

Böközatók, Írták: GLINGER és TAUSSIG.

Új kuplék és remek külföldi számok!

Jegyek: Délelőtt 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban. Egész nap a Hirsch-féle nagytőzsdeben, Andrassy-ut 19. és a Hungária-futó pénztáránál kaphatók.

Hirdetések

felvételek e lap kiadóhivatalában.

Weinberger és Fodor

az összes sportcikkék áruháza.

FOOTBALL

cikkékben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4. Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntette.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyezve: Károly-körút 10. sz. alá.

Féjős fogakmeggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, aranyhidak, koronák.

Tartós fogtömészek. Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.

Foghuzások (altatásban is).

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Csütörtökön, március 6-án, délután 3/4 órakor a mérs. helyáru családi előadás keretében

BANDIKA

a kis mozi-színész nővérel FONFON-nal és saját színtársulatával új, eredeti, kizárólag a ROYAL-ORFEUM részére készült mozi-szkeccset játszik. Azonkívül az egész márciusi sláger műsor. Mérsékelt árú jegyek elővételi díj nélkül válthatók a ROYAL-ORFEUM jegypénztáránál és az összes városi jegyárúsió helyeken.

A „Nyugat” ujdonsága:

Elek Artur: Alarcos menet. Tizenhat elbeszélés. K 3.60

Kapható minden könyvkereskedésben.

H e t i m ű s o r :

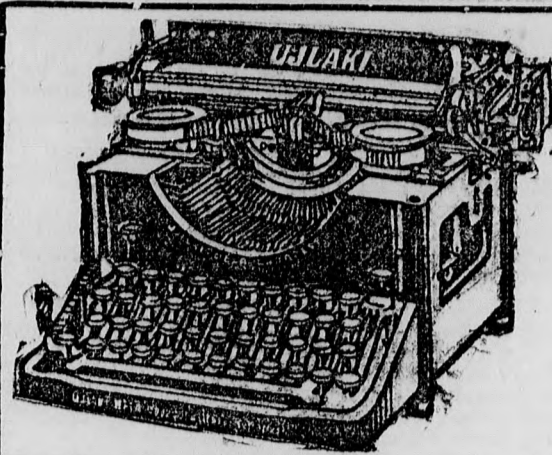
Március hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Urania	Hangversenyek
6 Csütörtök — —	Bolygó hollandi	A faun	—	Aranyeső	Bella	A cigányprimás	A farkas	—	Az anyaföld	—
7 Péntek ... — —	—	Meduza	—	Aranyeső	Lakajok	A cigányprimás	Tavaszi ünnep	—	Az anyaföld	—
8 Szombat — —	Tannhäuser	Meduza	Tartuffe	Aranyeső	Az elnökne	A cigányprimás	A farkas	—	—	—
Délután:	Char-ert ezredes	Erinnyosok	—	Mignon	Bella	János vitéz	Róza néni	—	—	—
9 Vasárnap — —	Táncgyalog	Meduza	—	Aranyeső	Lakajok	A cigányprimás	Tavaszi ünnep	—	—	Szimfoniások (Zp.)

EGLEO

FOGPER

Mindenütt kapható.
Ára 70 fillér.

Részletfizetésre is!
Látható írásu
UJLAKI írógépek
Árjegyzék kívánatra. Árjegyzék kívánatra.
UJLAKI írógéptelep
Bpest, VII., Erzsébet-körut 28.
Telefon 122-60. Telefon 122-60.

„UJIDÓK“
TÁRSADALMI ÉS SZÉP-
IRODALMI KÉPES HETILAP
Szerkesztő: HERCZEG FERENCZ
KIADÓ HIVATAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-UT
16. SZÁM. ÁRA:
NEGYEDÉVEN-
KÉNT 5 KORONA

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN
Alapítva 1846-ban.
Magyarországi igazgatóság Budapesten
V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.
(Saját palotájában)
Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjazott feltételek mellett. A „Gresham“ kötvényfelvételei kiválóan liberálisak. Kötvényfelvételeiknek és megtámadhatatlannak. Léghajózás (aviatika) következtében előálló halálesetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság feltétlenül kártérítést nyújt, pótdíj fizetés kötelezettség nélkül. Fedezetül letett kötvényeinek felet kívánására a biztosítás érvénybelépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: öngyilkosság, párbaj vagy bírói ítélet folytán előálló halálesetekben.
Vagyonállás 1910. decz. 31-én — 261.946.407.36
Érvényben levő biztosítások — 610.000.000.—
Biztosított feleknek kifizetett kártérítés — 648.629.227.92
A magyar üzletre tartalékba helyezendő összeg — 86.764.941.50
Magyar értékben tényleg elhelyezett díjtartalék — 20.042.252.10

Csak urakat érdekel!

Valódi francia és amerikai gummi- és halhólyag-óvszer különlegességek! Orvosilag ajánlva.
„Fatime“ és „Semiramis“
Legfinomabb, legvékonyabb és legmegbízhatóbb gyártmány. Törvényileg védett, mely óvszer kizárólag csak cégünknél kapható. Árak: 12 db eredeti csomagolásban 4.—, 8.—, 10.—, és 12.— korona.
Legujabb cs. és kir. szab sérvkötők pneumatikus gummi pelottával. Egyoldalú 6., 12 K.
Az összes betegápolási cikkek
nagy választékban. Szétküldés titoktartás mellett! E hirdetésre hivatkozók 20 koronán felüli vásárlásnál 20 százalékos engedményben részesülnek! Legujabb 3000 ábrával ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.
Keleti J. gummiáruk és betegápolási cikkek gyára.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon: 13-76.

Valódi brünni szövetek
az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.
Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.
Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalődönt, selyemkamarni, női kosztüm szöveteket stb. gyári árakon küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.
Siegel-Imhof Brünn
Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintáit, ügyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árúban.

A magyar szabadságharc irodalma.

Gracza György:
Az 1848—49-iki szabadságharc története.
800 képpel és műmelléklettel.
Öt kötet, nagy nyolcadrészt alakban.
Ára, a budai honvédszobor dombornymású másával díszített kötésben 70 korona.
Jókai Mór:
Csataképek a magyar szabadságharcból.
Ára vászonkötésben 8 kor.
Ajándék kiadás díszkötésben, ára 18 kor.
Brankovics György:
A magyar szabadságharc története.
Ára kötve 6 kor.
Kéry Gyula:
A magyar szabadságharc története napi krónikákban (1848).
Ára 8 kor.
Dr. Vajda Emil:
Kossuth Lajos élet-és jellemrajza.
Ára 2 kor. 80 fillér.
Áldor Imre:
Kossuth Lajos élete és pályája.
Ára 1 kor. 20 fillér.
Klapka György:
Emlékeimből.
Ára 10 kor.
Hegyesi Márton:
1848—49-iki harmadik honvéd-zászlóalj története.
Ára 3 kor. 60 fillér.
Kaphatók:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) r.-l.-nál
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre — 2,50 korona
Félévre — 5.— korona
Egész évre — 10.— korona

SINGER és WOLFNER
„VI., Andrassy-ut 16. szám.”

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körut 5. szám, I. emelet.
VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

GUMMI
halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatankint 2., 4, 6., 8., 10., 12., és 14. K. 3 tucatnál 20% engedmény.
Mintagyűjtemény
12 darab különféle finom óvszer 4 K.
NAKIRA
törv. védett valódi indiai paragummi férfi különlegesség tucatja 12.— kor, 3 tucatnál 20% engedmény.
Uterus-Spray női különlegesség 14.— korona. Poss. Oclusiv, orvosi rendelésre 5—10. Bidet vasállványon 10.— korona. Irrigátor 3.— korona és feljebb.
Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a
Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII., ker., Rakóczi-ut 32.
(A Rókus-kórházzal szemben.)

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Egyedül álló

Keresztény árvalány, karcsu, magas termetű, széke, százezer korona vagyonnal, gyorsan férjhez menni óhajt. Komoly jelentkezők, kiknél gyors házasság ellen akadály nincsen, azonnal válassz kapnak. Levelüket „Fides 33490” alatt Swarz József hirdetési irodája, Budapest, Andrásy-ut 7. továbbítja.

Férjet keresnek:

gazdag délamerikai fiatal özvegy, 24 éves orosz ca. 50.000 rubel vagyonnal, néhány bécsi és magyar hölgy 50-200.000 korona vagyonnal, 22 éves német árvalány 400.000 marka vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy és özvegy. Komoly szándékú uraknak (vagyon, vallás, foglalkozás-mellékes)díjtalan felvilágosítást ad: Schlesinger, Berlin 18.

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít Magyar Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36., I. emelet 3. Czigéknélküli levelezés.

Akar Ön

szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgóknak tartásák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni. Olvassa el a „Cársalgás Művészete” érdekes könyvet. (Ellenállhatatlanság titka, stb.) Olcsón megszerezheti. Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férjfit, nőt, alattvalót, fel-lebbvalót egyaránt meghódítsa. A könyv korrekciós útmutatója lesz az élet minden helyzetében, bálon, bankettekben, esküvőn színházakban és mindegyütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Tartalomjegyzékét ingyen küldi Deák, Budapest, Klauzál-utca 2. szám.

Gyorsírás és gyorsíróképzés. A Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megújított modern hygienikus új helyiségekben (Andrásy-ut 12.) tartatnak. Legalapvetőbb kiképzés gyorsírásmagyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Karlóthek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, üsszadó- és számlagépek kezelése. Pár-huzamosan eszt. tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glegowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrásy-ut 12. szám.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kíváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakab
éskészkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Veresátonya

befőtt 5 kilós postakosár K 8.50. Felkai konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Tokaji

szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve Gritner Lajosnál, Tokajban.

Találmányokat

fömgölköket megvételekre külföldnek állandóan keres Révai és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

Szülőoltványok

szülővesszők és kitűnő érmelléki hegyi borokról tessék azonnal egy levelezőlapon ingyen kérni a most megjelent legnagyobb képes főrajegyzéket, melyet bárkinek is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírnevű örvendő érmelléki szülőoltványok és veszőszaporító telepek tulajdonosai. Cim: Györgyevich és Lakatos, szülő-nagybirtokosok, Székelyhid, Biharm.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazóoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktattott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyéni oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7, előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefont 64-68.

ADORJÁN ANDOR
könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

irodalmi arcképek
Ára 3 kor.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál Budapest, Andrásy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

A magyar memoár-irodalom érdekessége I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet
Ára 6 korona

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Szabadalmakat

külföldi értékesítésre elfogad Révai és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 21.

Gyümölcsfa,

(Ciszta és rózsafajgyekekkel ingyen szolgál Weber Jánosnál, Békésmegyén, (Budapest mellett.)

Régi jó üzlet

vegyeskereskedés Budapest környékén teljesen berendezve olcsón bérebe adó, esetleg olcsó áron eladó házzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönnél Váci-ut 34. I. 4.

Haj fiatalok

szin visszanyerését és hullás óvását tanítom 4 K 45 fillér beiktatásával. Bántól óvó rózsasárcenőcs 90 fill. Minden rendelés árához 45 fillér beiktatásával portmentesen szállíthatók. Reiháné Nagy-káta. Pestmegye.

MAKAY BÉLA

új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bübajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászépeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.

Ára 4 korona.

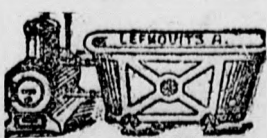
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrásy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Kitűnő tanerő

elismert legjobb módszer szerint tanít gymnáziumi, reál- és polgári iskolai tárgyakból. Blökészit teljes sikerrel bármely magánvizsgára, érettségire, önkéntes-ségire. Egyenkénti oktatás. Abámulatos eredményeket igazoló okiratok felmutathatók. Külön gyorsírási tanfolyam. Két tanuló teljes ellátásra felvétel. Fordítások elfogadtatnak. G. H. Budapest, VIII. ker., József-utca 52., III. 22.

Malagaszőlő.

kávé, tea, rum, teasütőmenny, maróni, narancs, datolya, füge, mandula, dió, mogyoró, szaloncukorka, csokoládé, alma, körte vegyesen, postacsomagoként 6. — és 10. — K-ört Szabó Budapestnél, Ferenc-körút 32.

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűtő kádak 60 kor.-tól feljebb. Elvált min. denfélék kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wessely-ut. 51 E
Telefont 113-48. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Juniperus

(nemes borovicska) 4 1/2 literes postatartály bérmentve K 12.20. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Több métermázsa

saját termésű akácmező eladó 5 kilós postacsomagokban kor. 9.50. Nikola Mihály, áll. tanító, Pészak.

Feltalálók

díjtalanul küld szabadalmi tanácsadó találmányokat minden államban értékesít Révai és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest József-körút 21.

Ügyes szorgalmas varrónő

mindennemű házbani varrást ajánlkozok. — Cim: Mikus Matild, III., Zsigmond-utca 55. sz., II. em., ajtó 12. Levelező-lap meghívásra házhoz is eljön.

Örökre

írója tyukszemnek, minden bőrbajnak, fagyásnak, viszketegnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 kor. Reiháné, Nagy-káta, Pestmegye.

MIKSZÁTH KÁLMAN
utolsó könyve:

Tövikes látogatóban

Elbeszélések
(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytöredéke.)

Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrásy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HÖSE

Verses regény.
Ára 3 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrásy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászépek Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Hűt, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság; a természet iránt.

Ára 6 korona.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrásy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalon

Budapest, Ferencik-tere 3. lételemet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol hörgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, esziliakok.
Telefont 82-12. 28598

Maróni

mázsánként 42. — K, gesztenyét 24. —, téli almát Ranet Bálint—Szerecsika stb. fajok, télikörte 40. —, narancs, citrom ládánként 10. —, postakosaranként vezítve 3.20. Szabó, Budapestnél, Ferenc-körút 32.

Nyelviskola.

Visegrádi-utca 10. Minden hó elején és 15-én új angol, francia és német tanfolyamok kezdődnek. Havi tandíj 8 korona. Kivánatra „Tájékoztató” ingyen küldünk.

Diszkerkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfernyő faiskolától. — Tulajdonosa: Copony Ede Körömden. 120 fajta tüllelőfűfák, lombfák, sorkák, diszserjék kaphatók.

„Hungaria” beszélő-gépek

többszóalkúak is kizárólag eredeti, rész-rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Körje árjegyzéket.

Kitűnő fegyverek

öröknek. önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Wernli gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Wernli lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. fegyverszif 1 korona, éles töltény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Soványaság

Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Műgyegek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért írt-állást. Vészegényesség, gyöngöség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kifüvetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Küszönő levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 írt 10 kr. Használati utasítással. — Főraktár Balázs Károly drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefont József 28-29.

ÚJ KÖNYVI

GYULAI PÁL
KRITIKAI DOLGOZATOK

1854-1861.
Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melylyel irodalmunk leghatalmasabb kritikuskává és felelmetes polemikusává küzdötte fel magát.

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrásy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM A KÖNYVTÁR

legújabb kötete:
A francia forradalom Isgatóan érdekes eseményei a világ-hírd író ragyogó írástájának a megvilágításában.

Anatole France: Az istenek szorjásnak
Regény. 394 old. Ára

Eddig megjelentek:

- KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (224 old.)
- BERÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
- BALZAC: A számárber. Regény (387 old.) Fordította Barsányi K.
- ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
- DICKENS: Hét város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
- ANATOLE FRANCE: Apin-quiné szigete. Regény. Ford. Böllény Gy. (320 o.)
- CSELMÓV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal)
- BÖLSCHÉ: Szerellem az égek világában. (1152 oldal). Hét kötet.
- TOLSZTOJ: Hadzsi-Murát. Regény. Az úrdíj. Elbeszélés. (375 old.)
- VOSSE RICHÁRD: A káthó és az asszony. Regény. (384 oldal)
- TÖRH BÉLA: A holdgasszony dervise. (372 oldal)
- MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal)
- C. F. MEYER: A barát nássa és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
- HELTAI JENŐ: Hét sovány esztendő és más elbeszélések. (284 o.)
- GEJERSTAM: Az ócska. Az örök rejtegy. (384 o.)

Minden kötet 1 Kor ára 190

Kapható minden könyvtársnál, kúndja az Athenaeum bud. és nyomdái r.-társ.